PIV1399

Biblioteca Bucureștilor

12
Decembrie
2009

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

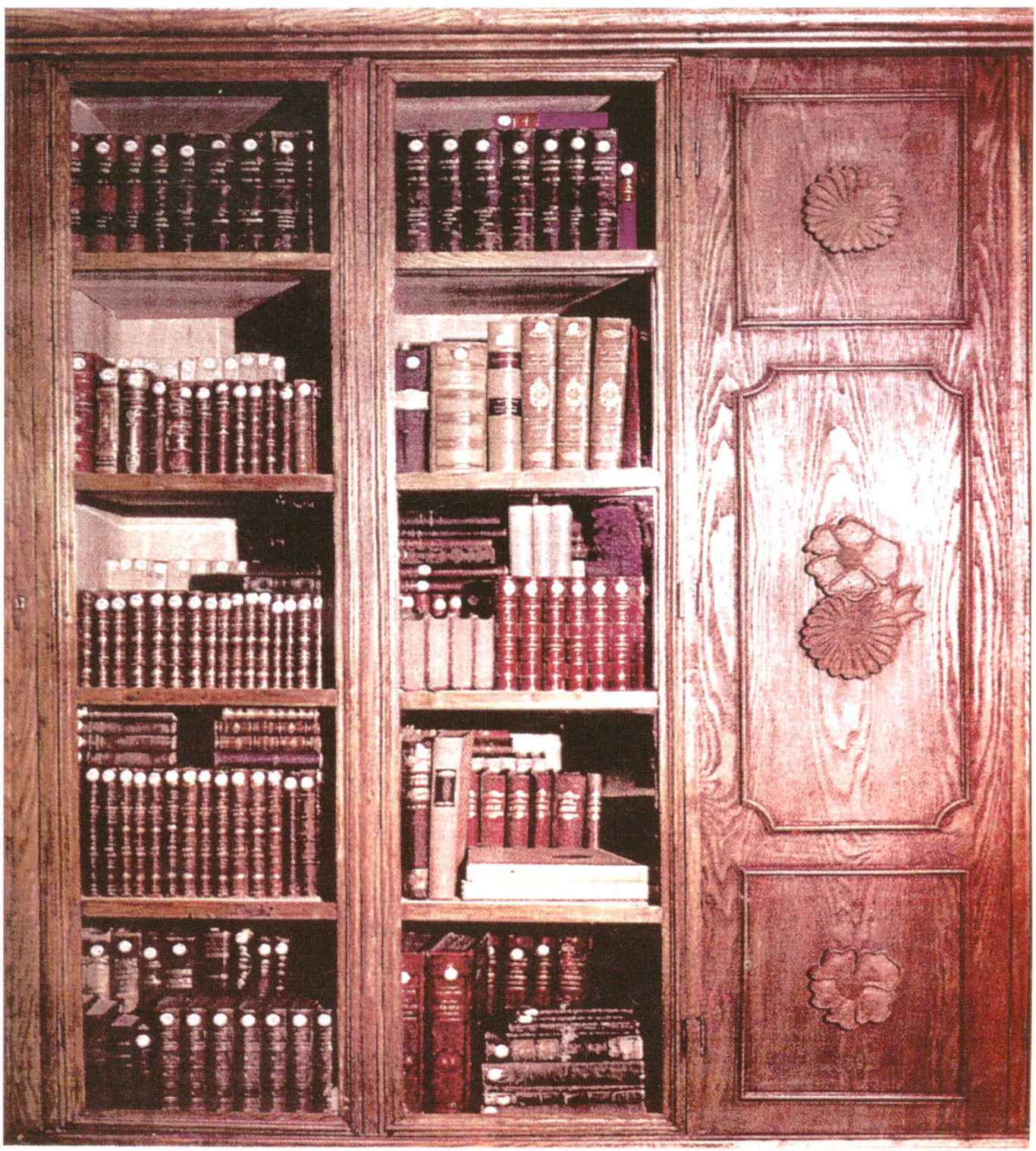

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

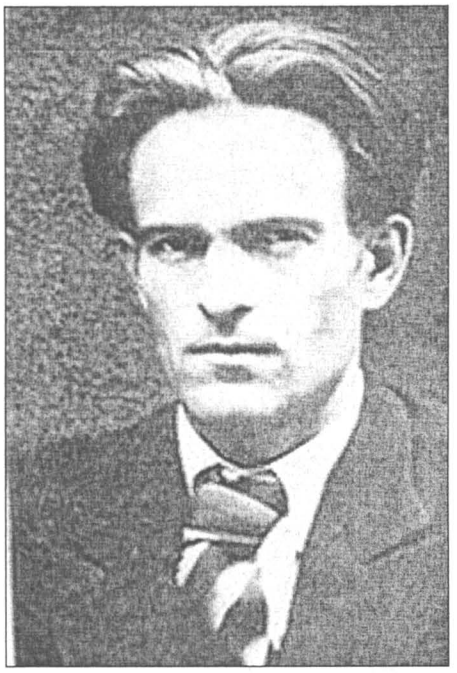

NIKOLA VAPŢAROV

1909-1942

100 de ani de la naştere

„… O, cît urăsc himera!
Şi de-ai şti
cu cîtă patimă iubesc viaţa!
Aici, ca să se facă-o dată zi
în stare-aş fi să sparg
cu capul
gheaţa…
Şi soarele pe orizontu-ntunecat
atunci
l-aş face iar
să strălucească.
Aripa-mi, chiar, de fluture delicat,
la para lui de-o fi
să se pîrlească,
eu nu voi blestema
nicicînd,
nicicînd –
oricum, tot trebuie să mori,
odată.
Dar azi să mori,
cînd vajnicul pămînt
de putregai se scutură,
cînd, iată,
din beznă milioanele învie,
acesta-i cîntec!
Asta-i poezie!“

În româneşte de Victor Tulbure

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Răsfoiri
Mihai EMINESCU – Notițe bibliografice 2

Centenar Eugen Ionescu
Pagini rupte din jurnal 3
Eugen SIMION – Temele lui Eugen Ionescu 8

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ
Marian NENCESCU – „Legione Romena" şi împlinirea idealului Reîntregirii 10
Şcoala de Mică Hirurgie (II) 12

Patrimoniu 13

ISTORIA CĂRȚII
ION CREANGĂ – *OPERE* – EDIȚIA G.T. KIRILEANU 14

AUTOGRAFE CONTEMPORANE
Adela POPESCU – De profundis 16

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC
Din viața Bibliotecii Metropolitane Bucureşti
Marian NENCESCU – Secvențe culturale 18-21
Chantal STĂNESCU – Întâlnire internațională a cărții în România 22
Raia ROGAC – Marea Unire: discuții şi oportunități 24
Poziția EBLIDA față de Acordul Google de digitizare a cărților 25
Mauro GUERRINI, Giovanna FRIGIMELICA – Bibliotecile din Italia: o succintă prezentare (II) 27

Orizonturi
Ion CONSTANTIN
– Sesiunea științifică internațională *60 de ani de la înființarea Catedrei de limbi şi literaturi slave la Universitatea din Bucureşti* 33
– Sesiunea de comunicări științifice *Spiritualitate bulgară în context românesc (1869–2009)* 34
Festivalul Național de Poezie „George Coşbuc" 35

Catalog 36

Repere
Gabriela TOMA – Ce este realitatea? 38

Calendar 39

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI Inventar Nr. 34149

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Răsfoiri

Notițe bibliografice

Mihai EMINESCU

Ar fi cu cale ca cineva să facă odată limpede şi în scris deosebirea între ceea ce, fără cuvînt, se numeşte naţional, şi ceea ce, cu drept cuvînt, este în adevăr naţional în spiritul nostru. Din nenorocire, tot ce pîn-acum şi-a însuşit ca din senin şi fără ştirea lui Dumnezeu numirea de „naţional", n-au fost decît lucruri primite de-a gata de la străini, cari nu numai că nu sînt răsărite nici din instinctele noastre, dar nici nu s-au asimilat cu judecata noastră. Memoria celor din urmă generaţii au fost încărcată cu atîtea mii de vorbe nouă şi deşerte încît judecata nu mai juca nici un rol, ci, înlăturată cu totul, se slujeşte azi de clişeuri primite de-a dreptul de la străini, fără a se întreba dacă se potrivesc sau nu cu noi. E ciudat că tocmai toate mijloacele de deznaţionalizare pe cari, îndrăgind Apusul şi pe apuseni, le-am introdus fără alegere la noi se bucură de epitetul uzurpat de „naţionale". Presa noastră – scrisă mare parte într-o limbă cosmopolită, lesne de învăţat de către orice străin în cîteva zile – e o presă naţională. Cu toate acestea lucrarea ei zilnică asupra înţelegerii poporului şterge pînă şi rămăşiţele de originalitate ale graiului nostru străvechi. Daca cineva compune arii europene cu totul în alt stil şi-n alt spirit decît doina, hora şi jocurile, el compune fără îndoială muzică „naţionale", deşi nimic în ea nu e naţional, nici arie, nici text, în cazurile cele mai multe nici numele compozitorului. Daca, în sfîrşit, cineva strică o piesă franceză războtezînd numele personajelor şi bădărănind stilul – care rămîne străin cu toate trivialităţile cu care se presară – e autor naţional, a scris o piesă naţională, a lucrat spre ridicarea teatrului naţional. Daca deschidem ziare de ştiinţe naturale, de medicină, de ce-o fi, ne ia ochii lipsa de respect pentru limbă, primirea de termeni străini fără trebuinţă şi numai din lene de-a căuta echivalentul românesc. Am văzut o carte intitulată *Despre cosmeticurile nuisibile sănătăţii*. Îşi poate închipui fiecine în ce stare e ameninţată s-ajungă limba prin pretinşii oameni de ştiinţă.

Cauza pentru care s-a lăţit atît de mult stricarea limbei încît astăzi gazetele şi cărturarii scriu o păsărească neînţeleasă de popor, subţire şi muieratică, e aceeaşi căreia peste tot îi datorim toate relele de cari suferim: politica. Uitînd cu totul că limba noastră e singura în Europa care se vorbeşte aproape în acelaşi chip în toate părţile locuite de români, uitînd că n-avem dialecte şi că moldoveanul se-nţelege tot aşa de bine cu crişanul ca şi acesta cu oamenii lui Banatul Craiovei, politicilor noştri nu le era de-ajuns această dovadă şi de unitate între noi şi de deosebire către străini ci au căutat să ne silească să dovedim că fiece vorbă e latină şi că toţi, fără osebire, ne coborîm de-a dreptul de la romani. De prisos era aceasta, pentru că nu originea face pe popor să fie trainic, ci munca lui proprie, fie cu mîna, fie cu mintea; primejdios era pentru că una – se zguduia unitatea preexistentă a poporului nostru, al doilea – limba păsărească, trebuind învăţată, ca orice limbă străină, răpea timpul altor învăţături folositoare, al treilea – pentru că în multe cazuri nici dascălul nu ştia înţelesul cuvintelor nouă, necum şcolarul; şi, în sfîrşit, pierderea cea mai mare era că întreaga comoară a limbei, ce sta din zicători, proverbe, inversiuni, adecă în fraze gata moştenite din neam în neam de la strămoşi, se arunca în apă, pentru că-n ele erau şi cuvinte de origine nelatină. Pare că cine ştie ce nenorocire ar fi fost aceasta, pare că n-am trăit alături cu vecinii sute de ani şi n-o să mai trăim, pare că se făcuse gaură-n ceri dac-am primit noi cîte ceva de la ei, ei de la noi.

În vremea noastră s-au făcut încercări de-a întemeia o nouă ştiinţă: psicologia etnică. Etnografia are de obiect descrierea, împărţeala şi spiţa de înrudire a popoarelor. Ca atare, se ţine, de-o parte de istorie şi geografie, de alta de anatomie şi fiziologie. În partea geografică studiază distribuţia popoarelor pe glob, natura locuitorilor oricărei ţări, datini şi obiceie, limbă şi religie. În partea istorică deosebeşte familiile de popoare, raporturile între ele şi filiaţiunea, le urmăreşte în migraţiunile lor cele mai depărtate şi în încrucişările şi corcirile lor. În partea anatomică şi fiziologică în sfîrşit hotărăşte caracterele deosebite pe cari se-ntemeiază clasificarea raselor omeneşti.

Dar, precum lesne se vede, etnografia nu are a face decît cu lucruri esterioare: distribuţie, descendenţă, migraţiune, datini; ea nu se ocupă cu rezultatul lăsat in spiritul poporului prin toate schimbările acestea, cu substratul psicologic. Neapărat că şi zona-n care locuieşte, şi natura părinţilor din cari se coboară, şi încrucişările trebuie să se fi înmagazinat în spiritul poporului şi în limba lui într-o formă oarecare; neapărat că altfel se va fi deprins el de-a privi serii întregi de lucruri. Toată istoria unui popor – în orice privire – e înmagazinată în prezentul lui şi toate calităţile şi defectele lui sînt dezvoltări ale unui şi aceluiaşi germene fundamental, ale unui şi aceluiaşi sîmbure. Mutînd cireşul sub zonele cele mai deosebite, el se va modifica, însă tot cireş o să rămînă, şi numai altoii inoculaţi în trunchiul lui vor da alte frunze, alte roade.

E însă mult mai uşor a deosebi frunzele şi roadele decît a le descrie esenţa, a le reduce la germenele primitiv. Oricare din noi lesne va pricepe că Anton Pann e un scriitor *naţional* într-adevăr, iar sute de alţii nu; căci nu devine cineva scriitor naţional prin aceea că repetă cuvintele patrie, libertate, glorie, naţiune în fiece şir al scrierilor sale, precum, pe de altă parte, poate cineva să nu pomenească deloc vorbele de mai sus şi să fie cu toate acestea un scriitor naţional. E drept că se face deosebire între modul de-a scrie popular şi acela de-a scrie pentru clasele culte. Între autorii populari şi autorii de artă. Dar această deosebire nu are a face cu aceea pe care noi voim s-o stabilim. [...]

Valori umaniste în gîndirea românească. Secolele XV-XIX, vol. II.
Antologie şi prezentări de Georgeta Tănase,
prefaţă de Al. Tănase,
Editura Minerva, BPT, Bucureşti, 1988

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Centenar Eugen Ionescu

Pagini rupte din jurnal

Eu

Viața e plină de lucruri inexplicabile. Dar, mai ales, e plină de mine. Pentru a fi mai bine auzit, repet, Doamnelor: e plină de mine. Veți deduce de aici că și eu sunt unul din acele lucruri inexplicabile, iremediabil inexplicabile. Vă înșelați, Doamnelor, vă înșelați ca niște buruieni cari cred că plouă cînd urinează o vacă peste ele. Și voi sunteți tot niște buruieni. Cînd strigă Dumnezeu, credeți că zbier eu și aplaudați. A venit vremea să vă reeducați, Doamnelor. Și cînd zbier eu, să aplaudați zicînd: strigă Dumnezeu, sau viceversa, sau cum vă place. Renunț la deplină lămurire a silogismelor mele pentru că disprețuiesc logica. Sau mai precis, nu cred decît în logica mea. Logica mea... da, un titlu admirabil pentru o carte pe care nu o voi scrie, din lipsă de cetitori atenți și subtili.

După cum eu am spus despre mine însumi că sunt deștept, tot mie îmi rămîne dreptul de a spune cînd vreau, la orice oră (la șapte și un sfert, de pildă), că sunt prost. Dar asta nu pentru motivele din cauza cărora Dumneavoastră dați din coadă, mîrîind cînd spun că sunt deștept. Nu, și aici, ca pentru orice om. Eu am motivele mele. Sunt prost atunci cînd mai cred că există oameni deștepți în afară de mine. Sunt prost cînd mai cred că deșteptăciunea e bună la ceva. Iorga nu e deștept? Veți răspunde: sigur de o mie de ori, de o mie opt sute șaptezeci și șase de ori mai mult decît tine, maimuță aiurită! Nu, Doamnelor, Iorga e tot atît de prost cît oricare dintre Dumneavoastră. Și mai prost de 10.000.000.000 de ori decît mine, pentru că mai crede că deșteptăciunea e bună pentru altceva decît să păcălești pe proști. Dracul, Doamnelor, e dat dracului de deștept. Totuși, a intrat vreodată în grațiile lui Dumnezeu?

*

După cele spuse mai sus simt că vă umflați în pene. A, vasăzică, deșteptăciunea nu e bună la nimic. Dacă Iorga e cît noi de prost înseamnă că și noi suntem cît el de deștepți. Dar ceea ce se vede e că suntem la fel de proști. Noi suntem mulți. Iorga e unul. Și cît ar fi el de deștept, cu noi toți nu se poate pune. Îl înghițim. Deci, la ce e bună deșteptăciunea?

Nu, Doamnelor, nu e așa! Și de data asta, ca întotdeauna, vă înșelați. Voi, toate la un loc, ați putea să mă înghițiți. Cum mi-ați rezista, însă, fiecare în parte?

*

Dar toată aritmetica asta mă plictisește. Sunt deștept pentru că nu cred în deștepți și în deșteptăciune, sunt mai șmecher decît dracul pentru că-l voi putea păcăli pe Dumnezeu, pocăindu-mă. Dumneavoastră puteți să mă aplaudați, să mă scuipați, să mă divinizați sau să mă linșați. Substanța mea este unică, indivizibilă. Și, oricum m-aș da peste cap, rămîn același. Din orice parte m-ați privi, eu sunt același. Deci, Doamnelor, faceți ce vreți cu mine că tot n-o să mă distrugeți.

Viața e plină de mine, eu și restul de mine depind. Nu mai mă cetiți, lăsați-mă în pace și duceți-vă dracului, cu Iorga, cu... Maximilian și cu toți deștepții voștri.

Jurnal

1 octombrie 193...

Am făcut o lungă călătorie. De cînd m-am întors în acest tîrg murdar de provincie, mă scol, diminețile, cu o silă amară, ca un om trezindu-se în pușcărie după ce se visase liber. Senzația nesuferită că nu e de stat aici; că sunt în pușcărie, că mă-năbuș!

Și nu vreau să mă obișnuiesc. Nu vreau să-mi placă. Prefer să stau pe jar. Altfel, ar fi o definitivă, iremediabilă mediocrizare! Nu pot uita, deși nu-mi vine a crede, că există o lume mai înaltă decît asta în care trăiesc; o zonă superioară de umanitate. Orice, orice trebuie să fac ca să fug acolo.

2 octombrie

Un poet a scris, în stilul lui retoric și umflat, o poezie politică. Vorbesc cu Ilderim despre ea. Îi spun că poezia e proastă, nu pentru că are un caracter politic, dar pentru că e proastă.

Lui Ilderim îi place: „E o poezie puternică!"

„Nu, îi răspund, nu e puternică, este convențională și retorică."

„E un retorism puternic!" îmi replică el.

Îi arăt că retorismul poetului discutat nu e putere poetică, ci – tocmai pentru că e retorism – diluare a „puterii", a substanței poetice, a imaginii, a densității lirice în discursivitate, ideologie hibridă.

„Așa e poezia politică!" îmi răspunde Ilderim.

Îi spun, disperat, că nu este poezie politică și politică poetică. Natural, poezia își ia materia din politic, ca și din metafizic, din planul afectiv, științific etc., dar că rămîne, în esența ei, poezie. Ea îmbrățișează toate lucrurile astea, dar le umanizează și, mai ales, le transfigurează: umanitate transfigurată. Haina poeziei poate fi și politică, dar dacă în esența ei rămîne tot politică, și nu poezie, atunci e inexistentă.

Imposibil să priceapă asta, sau să spună ceva. Scutură din cap. Deștept n-a fost niciodată, dar acum e de-o prostie de noapte, de-o lipsă de orice urmă de luciditate care mă jignește în tot ce am omenesc.

Stupiditatea lui Ilderim e răufăcătoare. Iată că, fără să știe mai nimic despre Zola, aflînd că s-au împlinit treizeci de ani de la moartea lui, vrea să-l înjure și el. Eu, care vroiam să scriu despre unele păcate ale sale și despre talentul său literar, nu mai scriu, ca să nu fac, fără să vreau, jocul insultătorilor săi nepricepuți.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Ilderim ia jurnalul fraților Goncourt de la mine; caută un pasagiu despre Zola; găsește, e vesel; traduce, prost, cîteva rînduri, ca să le dea la gazetă.

„Uite, îmi zice el triumfător, cum își bat joc de el!" Și-mi citește fragmentul în care, din întîmplare, Zola este arătat într-o lumină simpatică: la douăzeci și opt de ani, nervos, maladiv, chinuit, sărac, dorind să cîștige pentru a face o viață mai bună mamei sale.

3 octombrie

E rău să nu iubesc oamenii din jurul meu. Dar nu-i iubesc pentru că mi-e frică de ei. Odinioară, cînd se tot vorbea de „primatul spiritualului" și se adunau să mărturisească despre spirit și despre dragoste, despre înfrățirea oamenilor (întru Domnul), eram gata să-mi dau inima. Dar astăzi mă simt parcă lovit de răutatea lor bătrînă. O silă adîncă de omenire mă cuprinde.

Nu mai am nici o dragoste pentru ei. Cu cît trece timpul, dispare ultima prietenie, ultima duioșie, ultima fraternitate. Nimic nu mă leagă de ei, totul mă desparte. Nu vreau să am de-a face cu nici unul. Raiul ar fi iad, dacă ar mai fi în el un singur om. Au darul de a strica frumusețea, liniștea, măreția tuturor locurilor. O, lume fără oameni! Printre stînci, pe mare, în păduri, oriunde rămîn pe umeri cu prezența lor apăsătoare.

Iată-i, iată-i, în două picioare, cu brațele lor lungi de maimuță, în mijlocul peisajului. Apar pe străzi, cîte unul, cîte doi, cîte șase, pudrați, cu cravate, cu pantofi, zgomotoși și șmecheri. Dacă pot suporta oamenii cînd sunt triști, îmi sunt cu totul nesuferiți cînd sunt veseli și zgomotoși. Omul vesel și zgomotos, animal ametafizic.

Dacă nu-l mai caut pe Dumnezeu, dacă m-am dezvățat să mă rog, dacă febra mea spirituală, nevoia mea de mîntuire s-a răcit, sunt de vină ei, care strică peisagiile, care ucid și descurajează dragostea, care îți vădesc vanitatea vanității.

Animalele sunt ființe metafizice, se integrează în ordinea cosmică. Oamenii sar în afară.

4 octombrie

Povara lumii mă copleșește. Parcă duc universul în spinare. Oamenii îngrămădiți pe străzi îmi fac rău. Seara, cînd viu acasă și mă închid în odaie (de două ori întorc cheia în broască, cu grijă) răsuflu. Parcă arunc rănița grea de pe umeri, după marșuri. Las storurile, aprind lampa. Nu mi-e rușine să-mi arăt trăsăturile obosite, să nu-mi ascund înfrîngerile.

Mă arunc pe pat; mă ridic; umblu printre scaune; m-așez la masă. Am impresia că sunt liber și singur. Și sunt liber într-adevăr, în colivie. Zburătăcesc. Sunt singur în colivie. Nu e nici Dumnezeu, nici Dracul. Dar, odată, o mînă o să m-arunce, cu colivie cu tot, în prăpastie!

5 octombrie

Dimineața catastrofei înfrigurează omenirea. Simțim cum vine din ce în ce mai repede, Catastrofa. Oamenii devin din ce în ce mai răi; se azvîrle, în vîrtej, unii asupra altora. De ce? De ce? Ce mai avem de cerut unii de la alții, de la viață? Absurde și înverșunate războaie pentru o țigare înainte de eșafod, cu o clipă înainte de eșafod.

Să fiu lăsat în pace! Vreau să fiu lăsat să mor în pace. Dar sunt alte legi. Lumea va sfîrși în spasm. Nu se poate să nu particip la spasm, să nu mor în chin...

Un om, printre milioane, milioane, milioane! Ce importanță am? Moartea mea totuși mă îngrozește. O ploșniță, înconjurată de foc, fuge cu panică, deși e doar o ploșniță. Un gîndac otrăvit se zgîrcește, în torturi. Faptul că știu că nu sunt nimic nu e de ajuns, nu e liniștitor. Legea vrea ca eu să mă chinuiesc ca și cum aș fi universul întreg; ca zgîrcirile morții mele să fie universale, să acopere cosmosul, să-l întunece.

6 octombrie

Să lupți *„contre les idées reçues"*. Istoria este biruința ideilor primite. Elita e împotriva istoriei și a ideilor *„reçues"*. Elita încearcă să privească istoria altfel, împotriva biruinței ei, împotriva ei. Elita este antiistorică.

Istoria este plebe, este politică, este masă cîștigată, este prejudecată, lanț, *inerție*.

Elita luptă împotriva istoriei. Tot ce e biruință istorică e mediocritate.

7 octombrie

Preocupările actualității atroce m-au aruncat afară din preocupările mele spirituale. Și de sufletul meu e nevoie să mă îngrijesc. Acesta e, de altfel, rostul faptului politic pămîntesc: să te abată.

Contrazicîndu-mă pe mine însumi, am avut azi-dimineață ideea limpede – limpede ca o dimineață – că lumea e condusă de forțe misterioase, de o logică de dincolo, că numai secii nu înțeleg asta. Totul se întîmplă pentru ceva, totul e semn. Este, dincolo, o luptă mare pe care istoria o realizează și ea, pe planul ei mai mic. E, peste noi, o luptă mare din care nu înțelegem nimic și de care atîrnă destinul nostru.

Liniște pămîntească? Viață culturală? Înflorire artistică?

Iată lucruri absurde, dacă sunt rupte de dinamismul de dincolo. Cultura trebuie să fie semn; arta, revelație sau extaz, sau drum ascetic spre perfecțiune; iar pacea, un moment corespunzător unui moment de răgaz din marea bătălie de peste noi.

Sunt puteri mari în luptă. Pentru care punem rămășag?

8 octombrie

De luni de zile, trăiesc cu speranța de a merge iar în orașul în care m-am simțit în casa mea spirituală.

E așa de mult de cînd n-am mai fost...

Nici nu mai sunt sigur, parcă, să mă fi dus. Amintirile se estompează; memoria mea slabă nu mai reține, cu precizia prezentului, lucrurile. Totul se pierde într-un fum, se risipește sau alunecă. Dacă ai putea să iei prezența cu tine!

Am fost pe străzile acelea, printre oamenii aceia minunați, mă uitam la afișe, la pietre, la bănci. Totul e fum din toate astea, din tot ce era pipăibil, concret, prezent. Cît timp voi mai putea crede că am fost într-adevăr acolo? Cît timp am să mai pot crede că amintirea orașului nu e o simplă nălucire a unui oraș de nicăieri?

Inefabila prezență a atmosferei, a ploii, a străzilor, a

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

vocilor, a culorilor. A ceţei! A ceţei în care acum toată amintirea oraşului se scufundă, se şterge...

9 octombrie

O, printre cîini mari şi blînzi, pentru că oamenii nu pot fi asemeni cîinilor blînzi, cu tine într-o blîndă grădină, fără nimeni, fără nimeni...

Să fie senin în jurul nostru, să fie limpede albastrul cerului, limpezi albastrele ape ale peisajului şi să nu mai vrem pe nici un om...

Oamenii care ne rănesc!... Gloatele, gloatele negre care urlă, care trec pe lîngă noi şi ne azvîrle lîngă zidurile caselor; oamenii cu nasturi lucitori care ne lovesc cu umerii; oamenii mulţi, mulţi, îngrămădiţi în cafenele, care te privesc, pe cînd eşti nevoit să-i atingi, care rîd cu zgomot, care tac cu zgomot. Nu pot suporta şoaptele lor ascuţite, zîmbetele lor, politeţea lor prefăcută, ironia lor (ce ironie! oamenii sunt şi ironici! au inconştienţa, neobrăzarea, impudoarea să fie şi ironici!) Mă simt privit de ei din toate părţile; privirile lor îmi străpung umerii, îmi biciuiesc obrajii!...

Să fim departe... Să nu ne mai vadă nimeni! Unde să găsim grădina asta, sub un singur cer, pentru noi?

Grădină de stele, de lumină, de pace.

10 octombrie

E îngrozitor gîndul că viaţa întreagă a unui om poate fi citită în cîteva ore.

Ce-a rămas scris? Pene smulse de pe aripile păsării, din zbor...

De-ar avea, măcar, unitatea şi armonia unui poem. Să fie un cîntec, de o durere şi de-o frumuseţe atroce. Un cîntec al disperării, trist ca spaţiile goale ale lumii.

Dacă aş şti că pot să exprim tristeţea, nostalgia, disperarea omului!...

Singurătatea şi neputinţa omului!...

Ne temem, ne zvîrcolim, ne zgîriem în focul vieţii, foc de iad, şi tot mai rămîne vreme şi libertate pentru cîntec. Ciudată muzică a crăpării pieilor, a trosnirii oaselor!...

Jurnalul meu este urna cu cenuşă.

Pagini

Superstiţia caracterizează pe cel ce nu are tăria de a crede şi nici pe aceea de a nu crede. Căci şi pentru a fi ateu, cînd ai încă ceea ce se numea, cu o expresie prea des întrebuinţată acum cîtva timp, „sensibilitate metafizică", ţi se cere o anumită putere morală de abdicare de la orice speranţă în eternitate, de renunţare la persoana ta şi marele curaj de a-ţi lua asupra-ţi toate responsabilităţile, cu certitudinea că nu vei avea niciodată nici un ajutor în lumea goală.

În orice caz, superstiţia este ultima urmă de credinţă. Sub o formă rudimentară, degenerată, este singura legatură pe care o mai poate avea un om slab spiritualiceşte – şi totuşi de oarecare substanţă, dar alterată – cu lumea transcedentală, a miracolului. Superstiţia este încă credinţa în, sau mai ales teama de semnele care vin de dincolo, teama că lumea tainică, cea adevărată, aceea căreia îi suntem subordonaţi, ne vorbeşte, ne ameninţă, ne pedepseşte, ne avertizează, ne răsplăteşte.

Superstiţia este mai înaltă decît simpla credinţă în presentimente, de pildă. În acestea poate crede şi un ateu, căci aparţin lumii materiale şi pot avea o justificare ştiinţifică, vibraţii, radiestezie subconştient etc. Superstiţia trebuie deosebită, de asemeni, de credinţa în claraviziune, spiritism, telepatie, ale căror fenomene sunt dovedite a aparţine lumii fizice. Dar un om cu educaţie intelectuală care e totuşi superstiţios („semnele" superstiţioşilor n-au nici un temei ştiinţific) este un ins care crede încă, mărturisit sau nu, sub o formă neclară, în posibilitatea intervenirii planului de dincolo în cel al realităţii terestre; care crede chiar în permanenta lui prezenţă (care uneori se demască) şi intervenţie.

Apărînd religia şi credinţa, mulţi apără de fapt anumite tradiţii şi deprinderi sociale, anumite lanţuri de care le place să fie legaţi; apără anumite obişnuinţe şi posibilităţi de viaţă pămîntească: astfel sunt politicienii catolicismului şi promotorii tuturor creştinismelor sociale şi politice, în primul rînd sociale şi politice şi numai în al doilea rînd creştinisme.

Aceeaşi greşeală o fac şi anumiţi necredincioşi şi duşmani ai religiei care văd în aceasta numai latura ei politică, lucru care, în esenţă, nici nu-i aparţine.

Dar Iisus este tocmai eliberatorul cel care sparge lanţurile vechilor tradiţii, vechii istorii a aşezărilor pămînteşti, a teluricului, pentru a integra omul într-o tradiţie paradoxal liberă, spirituală, cerească. Creştinismul sfarmă tradiţiile şi lanţurile şi păstrează unica tradiţie a Bisericii.

Religia este eliberare. Spiritul e libertate.

*

Teoriile actuale spun că ştiinţa nu poate să prevadă, pentru că o cauză are multe efecte posibile. Determinismul a căzut. Putem avea o justificare *ştiinţifică* a libertăţii spirituale, a liberului arbitru, fără care religia nu poate fi şi pe care ştiinţa îl tăgăduia: evident, acest indeterminism priveşte lumea fizică şi matematică, dar are neapărat şi consecinţe în lumea morală.

Un fapt, o cauză nu poate fi anulată; nici Dumnezeu nu poate anula ceea ce a fost şi este, căci nu se poate renega, anula pe El însuşi. Dar dă lumii posibilitatea de a lupta, de a alege şi lăsa libertatea intervenţiei planului divin în cel cosmic sau omenesc; dar nu-i nevoie numai de miracol; el poate şi să „influenţeze" numai.

Cît de inesenţiale ar putea să pară lucrurile şi preocupările datorită cărora lumea îşi pierde capul, vremea, viaţa, sufletul. Ar trebui să mă agite numai problemele adevărate, mari: ale atomului, ale compoziţiei materiei, ale legilor cosmice, ale originii vieţii, ale lumii numerale etc.

Noaptea, o simplă privire spre cer, spre Calea lactee, ar putea vindeca orice om de preocupările atroce ale politicului, socialului, omenescului.

Viaţa societăţii umane se pierde în ierarhia vieţii cosmice.

Orbecăim în noaptea pătimirilor, dorinţelor, fricelor, politicelor, departe, departe de adevăr. Aşa se zbate, orbecăieşte, se satură, moare toată lumea viermilor. Eroism? Criteriile eroismelor – după măsura viermilor: un vierme care mănîncă patru viermi este un vierme titan, un vierme erou.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

*

Acum zece, cinci, trei, doi, un an, știam că va fi cataclismul. Dar acest atît de negru viitor era pus într-un timp psihologic extrem de îndepărtat, la sfîrșitul lumii. Și iată, acum a venit, la ușă, în casă, catastrofa de necrezut, sfîrșitul de neașteptat. Lumea s-a rupt în două: acum o zi, un ceas, o clipă, în momentul acesta, a fugit departe tărîmul vieții. Suntem pe tărîmul morții, al catastrofei, al sfîrșitului apocaliptic. Tărîmul vieții e așa de îndepărtat (într-o clipă s-a îndepărtat), că nu-l mai vedem, abia ni-l amintim.

Trăim însă și acum, parcă la fel ca și atunci. Ne organizăm, sub soare, pentru moarte cum te organizezi pentru viață, pentru o partidă de plăcere.

Parcă se ascunde sub aceleași forme. Dar vor cădea vălurile și o să apară, în față, chipul nud, hîd, adevărat al morții.

E ciudat, ciudat cum parcă am și început să ne familiarizăm. Poate că nu ne vom mai da seama cît e de hîdă.

O profeție medievală fixa sfîrșitul lumii pentru anul 1940. Mă tem.

(Ar putea să urmeze, pe aceeași temă, un număr indefinit de considerații, mai mult sau mai puțin ingenioase.)

Cînd merg uneori pe stradă, îmi aduc aminte că lumea nu e așa cum o văd, cum o miros, cum o aud. Un sunet interior de clopot, și parcă totul se desface în unde, în unduiri. O imaterială vibrare! În haos, într-o mare mă prăbușesc.

Pagini rupte din jurnal

Să mă mențin totdeauna – cu efort, dacă e nevoie – pe culmile cele mai înalte ale uimirii. Dincolo de bine, rău, politic, speranță, disperare etc., în inima misterului. Uitînd că vasul se scufundă, uitînd drama și logica scufundării – să mai privesc cerul; sau să mă privesc pe mine însumi, existența mea uimitoare, independent de scufundare.

*

Pentru a locui în mirare, să-mi dau întotdeauna seama că nu știu nimic, că sunt în afară de lucruri, deși în mijlocul lor, că totul este îngrozitor de obscur și că trăim și facem, pentru că uităm că suntem în afară de toate.

Să-mi spun și să gîndesc cu intensitate că trăiesc și că nu știu ce e asta. Adică: să fac un efort constant de a submina cotidianul, ocupațiile (a fi ocupat sau a fi absent, a fi prins de altceva), tot ceea ce acoperă uimirea. Trăirea, bucuria, suferința, participarea te îndepărtează de tine însuți, te aruncă într-o logică a istoriei și a oamenilor. Să te degajezi în fiecare clipă de ele; să te poți despărți de tine, să privești și să te privești în afară de lucruri, ca să reintri în miezul lor, în misterul lor de neînțeles.

De fapt, a fi uimit înseamnă, desigur, a fi tot *în afară* – suntem mereu în afară – dar a fi la începutul despărțirii noastre de unitatea din care suntem rupți; înseamnă a fi la frontiera inițială de unde pornesc sensurile umane, logice, istorice. Lăsînd în urmă istoria, ești, uimit, la porțile misterului; pierzi înțelesul istoriei și te apropii de celălalt.

Pentru a simți lucrul acesta, e destul să mă uit extrem de atent la cartea pe care o am în față și să uit că este scrisă de Claudel; sau să mă uit la cheia aceasta și să uit că e făcută pentru a deschide ușa.

Să păstrăm un *ce este asta* al lucrurilor, o posibilitate de dizolvare a aparențelor și a semnificației lor imediate, pentru a privi ceva din semnificația lor cea mai îndepărtată.

La același lucru ajung privindu-mă din ce în ce mai înăuntru, pînă ajung la mine sau cît mai aproape de mine. Semnul că am ajuns limita ultimă posibilă (cu mijloacele mele rudimentare, empirice) e această euforie, această transă. Uimirea că sunt totuși, deși există istoria, și că sunt cu plinătate. De altfel, starea este inefabilă.

*

Să sari, fulgerător, în nonsensul lucrurilor. Să te obișnuiești să stai acolo. Dincolo de sensul lor cu care ne-am familiarizat, e un adînc nonsens al lucrurilor. Adică, sensurile lor istorice, umane nu mai ajung, se dizolvă. De fapt, pentru aceasta trebuie să izolezi lucrul; sensul obișnuit al lucrurilor pentru noi îl dau celelalte lucruri, mersul lor, căderea, scufundarea lor; noi punem lucrurile în legătură cu mersul lor, ni se explică mersul lor. Mersul lor le separă, le fură.

Izolînd un lucru, tindem să-l legăm cu legăturile lui de dincolo, care desfigurează sensurile obișnuite, superficiale. Noi nu putem realiza legătura, dar putem sta acolo unde legătura lipsește (absența ei e o chemare, e o prezență) și unde sensurile actuale se dizolvă. La margine.

*

Cînd am văzut, prima oară, o „natură moartă" de Braque, care, cu atîta dragoste, știe să regăsească unitatea lucrurilor disparate, am înțeles că o *cheie* este identică cu o *carte*. Să spui, după atîția alții, că amîndoi stau în Unul e facil. E mai greu să minți asta.

*

Honfleur, 28 februarie

Oraș prea frumos, prea decorativ, fără să vrea. Portul de pescari este teatral. Casele din secolul al XVI-lea, negre, strîmte, înalte, ca niște domnișoare bătrîne englezoaice, încheiate pînă la gît în rochii închise (în amîndouă sensurile).

*

E destul să privesc cerul (într-o noapte cu stele, fără lună) și brațele îmi cad în jos de neputință, de tristețe.

Dacă oamenii ar privi mai des cerul și foarte atent, ar muri de disperare și umilință. Putem trăi fiindcă îl uităm. Nu ne întristează numai; ne înspăimîntă, ne înnebunește ne sfîșie.

*

Deodată, conflictul european se risipise ca o ceață. Fugeau vertiginos dușmăniile ireductibile, catastrofa amenințătoare, ura și dragostea care mă înăbușă.

În față, în mine, orașul acesta nou, lumea aurorală. Străzile limpezi pe care nu mersesem niciodată, zidurile pe

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

care le vedeam prima oară erau străzile însele şi zidurile blînde ale unui Rai.

Unde era lumea cealaltă, infernul terestru? Este, oare? A fost? Abia mai credeam.

O bucurie imensă; o primenire a ochilor, a sufletului. O nouă lumină în lume. Pietrele sunt pietre sau covor?

Ne dădurăm mai bine seama că nu eram în lumea veche, cea de ieri, pentru că mersul nostru se făcuse zbor (adio, lege a gravitaţiei!), pentru că străzile urcau în cer, coborau din cer, stăteau, albastre, în cer; tot oraşul era în cer, şi noi în oraş.

„Salutare, cicluri şi momente istorice; mi se pare că sunt în rai."

Mi se părea.

*

Dincolo de cicluri, istorie, mişcare, îmi tot propun să fiu un om rece de dincolo de cicluri. „Un înger?" îmi spune o voce care seamănă cu vocea Sfîntului Toma din Aquino. „Dar un înger este plinătate, neîmplinitule!

... Un om de dincolo de cicluri nu este totuşi un om rece; participă nu la istorie, dar la lumea fragilă, tînără, primăvăratecă, eliberat de bătrîneţea istorică.

A intra liber în miezul lucrurilor neîntinate. Să fii în lucrurile care nu fug, care nu cad, care rămîn ele însele. (Cum?) Să fii în ceea ce nu fuge din lucruri, în veşnicul uimitor.

Lumea istorică coruptă, uzată; vag, vag, îşi dă seama că este uzată. Se cîrpeşte.

E nou ceea ce nu se schimbă niciodată. E vechi tot ceea ce se renovează. Aşezările istorice sunt vechi, pentru că se simte nevoia să fie renovate, adică să pară mai puţin vechi decît sunt (vechi, uzate, bătrîne; şi mai au timp să se uzeze şi mai mult încă, pînă ce n-au să mai fie bune de nimic. Atunci, din nou le va face bune Dumnezeu sau...).

1 martie

Părăsind Muntele St. Michel în caraghiosul autocar, îl priveam micşorîndu-se treptat prin fereastra din spate, încadrat ca într-o ramă. O carte poştală.

În clipa aceea, şi pentru o clipă, sentimentul bine cunoscut de uimire! eu exist, eu văd asta, ce este asta.

2 martie

O violentă, ascuţită nostalgie a ceea ce este extrauman; o dorinţă aprigă de distrugere a omului, a închisorii lumii caracterizează spiritul modern. Rimbaud este pre-revoluţionar.

Voinţa lui de distrugere a civilizaţiei şi ordinei creştine, a Occidentului etc. este revoluţionară, precursoare a revoluţiilor de extrema dreaptă sau de extrema stîngă. De asemenea, dinamismul rimbaudian – care făcea ca ideile să fie dezmînţite, depăşite îndată ce erau formulate; ca orice tipar, orice tehnică (poezia, de pildă) să fie sparte îndată ce începeau a se preciza – se reflectează în dinamismul revoluţiilor moderne, în contradicţiile şi duhul lor de distrugere.

Baudelaire este unul dintre primii moderni care au încercat să sfărîme omul şi să-l reîntregească în unitatea superioară a frumuseţii. Sfărîmarea individuală, pentru întregirea într-o unitate superioară, în absolut, a încercat-o şi Mallarmé, aproape în acelaşi timp cu Rimbaud.

Baudelaire, Rimbaud, Mallarmé au eşuat, firește. În definitiv, încercarea lor era o încercare de mîntuire cu mijloace personale, laice. Totuşi, cei trei poeţi au fost inşi de-o covîrşitoare anvergură. În Franţa, abia acum încep să fie cunoscuţi, la noi ei sunt cu totul necunoscuţi.

Dar nu despre aceasta e vorba, ci despre faptul că îndată ce această încercare înnebunită de depăşire a limitelor umane prin distrugerea lor a început – după ei – să se cristalizeze în gesturi exterioare, în acţiune politică, ea a început să decadă în intensitate şi să devină (în ciuda dinamismului principial) greoaie şi aproape statică. Tot ce fac noii revoluţionari e cu mult dedesubtul demonismului, falsului profetism al lui Rimbaud. De asemenea, la rîndul ei, deslimitarea, tentativa neclară de identificare cu esenţa absolutului a lui Rimbaud – în măsura în care era pasională, dominată, destructivă, dar şi distrugîndu-se – e mai prejos de încercarea de deslimitare, gigantică, a lui Mallarmé, care, cu luciditate, încerca să făurească o tehnică mînuibilă de pătrundere în absolut. Mallarmé era, în definitiv, el însuşi însufleţit de un duh al distrugerii: distrugere a limbajului, a logicei, a convenţiei, a socialului, a terestrului.

*

Extrem de semnificativ este faptul că mişcările revoluţionare moderne au fost pregătite, precedate de o literatură întreagă a agoniei, disperării, urii de om, a viziunilor de sfîrşit apocaliptic, de deslimitare (de distrugere) a insului în colectivitate. Revoluţiile actuale exprimă ura pentru eterna condiţie umană; dorinţa de depăşire a ei; de reintegrare în cosmos a omului izolat de el.

Dinamismul lor va deveni însă static peste zece ani; mai cristalizat, mai robit, mai individualizat şi retranşat din lumea reală decît civilizaţia „veche".

*

Nu numai Nietzsche şi alţi nemţi sunt premergătorii revoluţiilor moderne, nu numai Dostoievski, dar şi Poe, Rimbaud, Baudelaire, Mallarmé.

Toţi aceştia sunt nişte Rousseau, Voltaire, Diderot, Montesquieu etc. ai revoluţiilor din secolul XX.

*

Într-adevăr, Anglia şi Franţa apără omul, structura lui, limitele lui, organicitatea lui, integritatea lui firească şi individuală. Izolarea lui de asemeni. Iată ceea ce numim „lipsa de spirit metafizic" a anglo-francezilor.

Ceea ce numim „sensibilitate metafizică" la cutare şi cutare ins renumit nu este, de fapt, decît o nostalgie spirituală neîmplinită, o neputinţă metafizică.

Eugen Ionescu, *Eu*,
ediţie îngrijită de Mariana Vartic,
cu un prolog la *Englezeşte fără profesor* de Gelu Ionescu
şi un epilog de Ion Vartic,
Editura Echinox, Cluj, 1990

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Temele lui Eugen Ionescu

Eugen SIMION

Fac parte de bine de rău din cultura română, scrie Eugen Ionescu undeva. Cu regret, am putea spune cu năduf, așa cum recunoști o realitate inconturnabilă, o fatalitate. Face parte, într-adevăr, are locul lui pe care, descoperim acum, nu i-l poate ocupa nimeni. L-ar fi recunoscut istoriografia românească dacă Eugen Ionescu n-ar fi devenit, între timp, ceea ce a devenit după 1950 în țara și limba pe care le visa în 1934, cu gândul că acolo i se va revela genialitatea? Mi se pare înțelept să nu răspund la această întrebare incomodă... Cert este că Eugen Ionescu este un personaj notabil în peisajul literar românesc din anii '30, rolul lui fiind cu precădere acela, rolul de detonator, spirit imprevizibil și incontrolabil, gata mereu să strice socotelile criticii literare profesioniste și ierarhiile literaturii propriu-zise. Este un eseist inteligent, programatic, subiectiv, scrie mai ales despre tineri și, când vrea, dă judecăți de valoare care se bat cap în cap. Dacă ne uităm pe sumarul cronicilor sale, observăm că a evitat să scrie, nu știm de ce, despre Rebreanu, Sadoveanu, Hortensia Papadat-Bengescu, despre Blaga, Ion Pillat, G. Călinescu (romancier), adică despre marii scriitori din epocă. A scris mai des despre tinerii scriitori (Emil Botta, Blecher, Camil Petrescu, Eliade, Holban, Sebastian), nu totdeauna pozitiv... Dă uneori verdicte absurde. Respinge, de pildă, poezia lui Arghezi pentru că este prea retorică și laudă versurile lui Ilie Dogaru („poet muncitor de inspirație sinceră și nefalsificată") și pe acelea „de subtilă esență" ale lui Ion Păun Pincio... Este preocupat și de pictură, dar judecățile lui sunt, uneori, anapoda. N-a scris, curios, niciodată despre muzică, în timp ce prietenul său Cioran este de părere că muzica reprezintă, alături de mistică și erotică, o cale spre absolut. Despre mistică Eugen Ionescu a spus câte ceva, dar mistica, e limpede, nu-i o temă esențială pentru el. Nici tema erosului nu-l preocupă în chip special, așa că, dacă îi dăm crezare lui Cioran, tânărul Eugen Ionescu ratează două dintre căile care l-ar fi putut duce spre absolut...

Altele sunt temele lui obsesive, fantasmele spiritului său, când angoasat („se înserează, intrăm în noaptea culturii", „e invazia nopților, a barbarilor"), cu perspectiva apocalipsului în față, când ludic, sarcastic, programatic neserios. „Urăsc cultura, am pierdut sensul modelelor literare", existența este „o călătorie în absurd", „moartea mă definitivează", strigă el, odată, sau dimpotrivă: „trișez subțire", „nu am nicio morală, nicio convingere", „sunt sfâșiat de toate vanitățile și toate ambițiile", „trebuie să ne obișnuim cu gândul că literatura nu reprezintă nimic important, nimic adânc" etc.

Am putea pune pe două coloane aceste propoziții și altele pentru a urmări modul în care ele se contrazic cu fervoare. Din consultarea lor n-am putea scoate, cu toate acestea, o concluzie negativă despre spiritul ionescian pentru că autorul ne-a avertizat deja că ființa lui este făcută din contradicții. Cine a spus că *Declarația drepturilor omului* este incompletă pentru că nu cuprinde un punct despre dreptul omului de a se contrazice? Dacă n-a spus-o chiar Eugen Ionescu, ar fi putut s-o spună... Despre Eminescu scrie, în câteva rânduri, că-i un mare poet, că-i singurul nostru geniu, apoi că 3/4 din poeziile lui s-au perimat. Pe Maiorescu îl consideră un spirit mijlociu, solid, echilibrat, util, dar nu mai mult. Pe Lovinescu îl ironizează subțire și-i neagă romanele etc.

Eseistica lui – încă o dată: inteligentă, de o mare mobilitate, însoțită de un puternic talent disociativ și cu un substrat moralistic, iarăși, puternic – are câteva teme ce se repetă. Dovadă că în fluctuațiile spiritului ionescian există mituri obsesive. Despre unele dintre ele vorbește chiar Eugen Ionescu într-o scrisoare din 2 iulie 1947 către Petru Comarnescu, atunci când se plânge că Mariana Șora „i-a furat" temele. Merită s-o reproducem, nu pentru că am accepta ideea de plagiat, în cazul de față, dar pentru a vedea modul prăpăstios și, în același timp, amuzant, copilăros, complet neajutorat în care încearcă Eugen Ionescu să trateze o problemă complicată de existență: „Acum, o mărturisire foarte delicată. Numai ție ți-o pot face – deși nu știu ce măsuri ai putea lua (și măsuri ar trebui totuși încercate). M-am apucat a-ți trimite în mare grabă manuscrise ale mele peste manuscrise pentru că... Uite ce s-a întâmplat: am aici un prieten foarte bun și deștept Mihail Șora despre care vei fi auzit vorbindu-se. Nevasta lui, Mariana Șora este, de asemenea, prietena noastră, deși ea are un fel foarte curios de a înțelege prietenia: pe prieten ea crede că-l poate fura, că are dreptul să-l fure. Nu-i fură banii (asta n-ar prezenta niciun fel de gravitate), – dar îi fură substanța vie (...). Iată cum: după ce mi-am bătut cartea *Lumina falsă* la mașină, l-am rugat pe Mihail Șora să o citească și să-mi facă observațiile pe care le va crede utile (conform sfatului lui Boileau: «faites-vous des amis prompts à vous censurer»). Dar Mariana Șora s-a apucat și ea să-mi citească manuscrisul... și a trimis la București, lui Al. Rosetti, pentru «Revista Fundațiilor Regale», o serie de scrisori din Paris, ca să fie publicate și ale căror copii (culme a iresponsabilității!) ea însăși mi le-a dat să le citesc... E o parafrazare și pe alocuri o plagiere a mea. Temele mele: a sărbătoarei, a luminii și ca eliberare – cotidianului, a degradării sărbătorescului, a călătoriei ca primenire a lumii și ca eliberare, – și procedeul meu chiar: trecerea directă și punerea directă a temei, imaginile, vocabularul meu, – totul era furat. Nu am niciun alt bun decât pe mine însumi, și nu speculez pe nimeni și nimic altceva decât pe propria mea ființă, unică marfă, – și dacă mi se fură și ființa, îți imaginezi ce dezastru pentru mine, ce sărăcire, ce moarte (de fapt, ea mă fura de mai demult: cam de un an de zile, de când citeam soților Șora pasagii din cartea mea în lucru, dar dacă mă repeta, discret, în pagini închise în sertare – lucrul nu era încă grav). Tu înțelegi asta. Temele acestea m-au urmărit: compară una din scrisorile ei din Paris (despre călătorie sau «excursionism» cum îi zice ea) cu «Scrisoarea mea din Paris» apărută în «Viața Românească» din noiembrie sau decembrie 1938: ai să vezi ce asemănare. S-ar părea că sunt maniac, dar nu sunt: avea pe masă «Viața Românească» din acea lună când scria scrisorile ei pentru «Fundații», recent trimise la București. La întrebarea mea a răspuns: «Eu n-am mai trimis articole despre Paris la București, am vrut să văd cum le făceai, – dar eu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

am să le fac altfel fiindcă nu-mi place cum le făceai»... şi asta n-a împiedicat-o să mă fure (dacă îmi fura inima, poate nu mă supăram), – aşa cum poţi constata, în privinţa celorlalte lucruri, – citeşte, te rog, scrisoarea ei în care e vorba despre «feeric şi sărbătoresc» şi compară cu unele din paginile mele (*Lumina falsă*: tema centrală sau pe tema transfigurării în pasajul în care e vorba de o plimbare în împrejurimile oraşului Montpellier). Sau altele – dacă le-ai primit. Iartă-mă că-ţi vorbesc de toate astea care trebuie să rămână *absolut secrete* dacă răul se poate înlătura *prin nepublicarea scrisorilor cu pricina ale Marianei Şora* (scrisoarea ei cu «excursionismul» nu mă supără prea tare fiindcă se influenţează după un lucru deja tipărit, – dar e grav acolo unde «mi-o ia înainte» vrând să publice lucruri furate după manuscrisul meu) sau prin publicarea eseurilor mele înaintea paginilor ei... dar cum? Dar cum?... Rosetti nu mă prea iubeşte, eu nu-l iubesc deloc... *Şi aş vrea ca lucrurile să n-ajungă să creeze iremediabilul între Mihai şi Mariana Şora pe de o parte, – şi Eu si Rodica de alta. Eu ţin la Mihai şi Rodica nu vrea să piardă „prietenia" cu Mariana*. O singură soluţie: să nu se publice scrisorile ei în care şi tu (dacă ţi-aş putea cere să te oboseşti să-mi citeşti eseurile) ai judeca, ai vedea că sunt furturi. Dar Rosetti decide? Iartă-mă, te rog."

Ce reţinem din această epistolă subversivă: că Eugen Ionescu are temele lui şi că ţine la ele: *tema sărbătoarei, luminii, feeriei, a degradării sărbătorescului şi a călătoriei ca primenire a lumii* etc. – şi că aceste teme i-ar fi fost furate de nevasta unui prieten bun pe care n-ar vrea să-l supere... N-ar putea face ceva amicul Comarnescu pentru a împiedica acest rapt intelectual?... N-am cercetat cele două texte pentru a vedea dacă temele au fost sau nu plagiate (ar trebui să avem în faţă volumul *Lumina falsă* care, se ştie, s-a pierdut), dar, în principiu, temele circulă în literatură, se repetă, trec de la un autor la altul şi, vorba lui T. S. Eliot, toată lumea imită...

Mai important decât împrumutul real sau fantezist de teme, sunt temele indicate ca atare de eseistul acesta care, cu o frumoasă naivitate, apără proprietatea lor. „Nu am niciun alt bun decât pe mine însumi, şi nu speculez pe nimeni şi nimic altceva decât pe propria mea fiinţă, unica marfă"... scrie el vădit îngrijorat de data aceasta. Temele numite fac parte din aceeaşi paradigmă: *paradigma sărbătorescului*. Ea există, cu adevărat, în literatura lui Eugen Ionescu (în *Elegii*), dar se revelează îndeosebi, cum am precizat în alt loc, în literatura confesivă scrisă mai târziu, în Franţa. De remarcat faptul că, în 1947, revendică deja sărbătorescul ca temă prioritară...

Nu-i unica temă ce se repetă în eseistica din anii '30. Cele mai multe fac parte din altă paradigmă a imaginarului ionescian. Predilecte sunt temele de ordin metafizic puse, mai toate, într-o paradigmă a dezastruosului, a prăbuşirii universului, a înnoptării culturii (prăbuşirii ei), o paradigmă a iremediabilului din existenţă şi a vulnerabilităţii fiinţei. Teme grave, teme „mari", în contrast cu frivolităţile spiritului critic de la suprafaţa discursului. În marginea acestor teme sunt altele, de aceeaşi natură, cum ar fi singurătatea, frica, şi revolta (într-o combinaţie atipică, ionesciană, la fel râsul-plânsul nichitian), sentimentul morţii, tema degradării lucrurilor, în fine, tema existenţei ca o călătorie în absurd (la acest punct Eugen Ionescu se întâlneşte cu Cioran), dar şi tema religiosului care însoţeşte pe om în această călătorie existenţială. Pe toate acestea le regăsim, peste două decenii, în piesele sale de teatru.

Text preluat din „Însemnări ieşene",
Seria a treia, An I, Nr. 1, septembrie 2009,
pp. 34–36

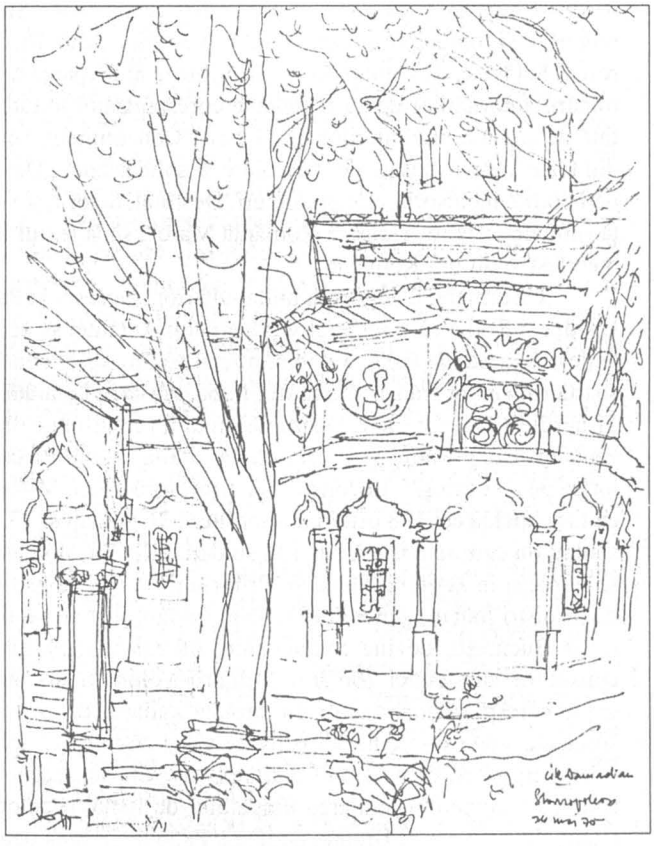

Biserica Stavropoleos

BUCUREŞTI
550 de ani
de atestare documentară

Ilustraţii aniversare
CIK DAMADIAN
în paginile
9, 21, 23, 26, 38

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ

„Legione Romena" şi împlinirea idealului Reîntregirii

Marian NENCESCU

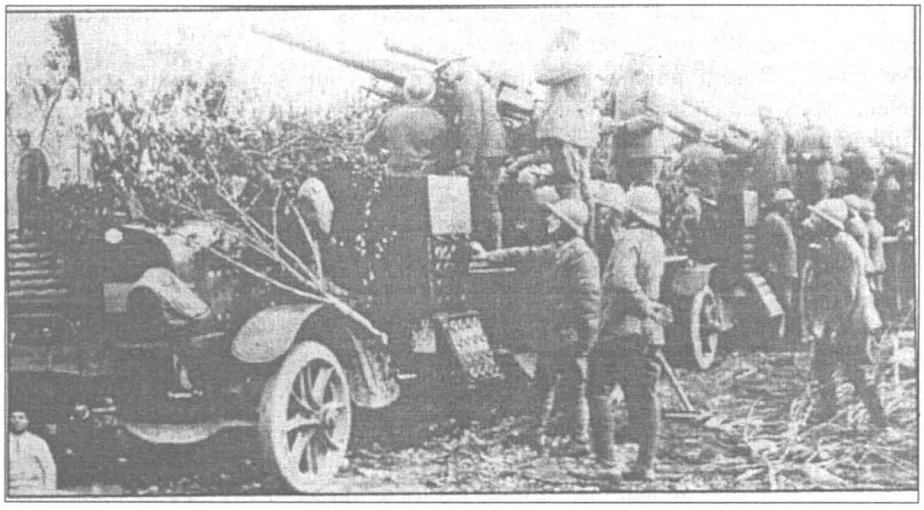

Un episod luminos din lupta românilor pentru Reîntregire îl reprezintă înfiinţarea, la 15 octombrie 1918, a *Legiunii Române*, constituită din ofiţeri, gradaţi şi soldaţi de etnie română, proveniţi din fostul Imperiu austro-ungar, aflaţi pe teritoriul Italiei în calitate de prizonieri de război. Momentul înălţător când un batalion şi trei companii de vânători de munte („alpini") au „făcut să fâlfâie în zona de război steagul legiunii române iredente din Italia" a constituit rezultatul unui efort diplomatic şi politic fără precedent, desfăşurat timp de mai bine de un în în cancelariile occidentale, la Londra, Roma şi Paris. Sufletul acestei iniţiative au fost doi intelectuali români, unul transilvănean, Simion Mândrescu, celălalt bucureştean prin adopţie, George G. Mironescu. Ambii au evidenţiat, prin scris şi intervenţii directe pe lângă membrii corpului diplomatic occidental, atât ataşamentul românilor pentru cauza aliaţilor, cât şi sacrificiile umane şi materiale făcute de combatanţii români între 1916–1918. Într-un articol publicat în revista londoneză „America latină", în decembrie 1917, profesorul Simion Mândrescu, germanist de formaţie, evidenţia, de pildă, eroismul trupelor române în Războiul de Independenţă, dar şi sacrificiile din recenta conflagraţie mondială.

Urmare a intervenţiilor menţionate, dar şi a demersurilor organizaţiei *Comitetul Naţional al românilor subjugaţi de monarhia austro-ungară*, constituit la 2 ianuarie 1918, la Odesa, din care făceau parte poetul Octavian Goga, dr. I. Nistor, S. Bocu şi M. Popovici, guvernul Italiei, prin primul ministru Vittorio Emanuele Orlando, ia act de cererea românilor de a se constitui o formaţiune militară alcătuită din prizonieri de război, dar acceptă parţial acest demers. Astfel, răspunsul oficial este că „Italia susţine *prin toate mijloacele posibile* pe cetăţenii austro-ungari de etnie română", dar nu poate fi de acord ca aceştia „să fie folosiţi ca luptători pe front". Motivul invocat era acela că nici italienii, supuşi altor state, nu erau acceptaţi în trupele regulate naţionale.

În ciuda acestui răspuns ambiguu, profesorul S. Mândrescu îşi continuă demersurile, intervenind pe lângă ministrul de interne al Italiei, R. Callenga, dar şi pe lângă ministrul propagandei şi tipăriturilor să permită „cât mai repede posibil", constituirea Legiunii Române. Aceeaşi poziţie militantă şi activă o are şi ambasadorul României la Roma, Alexandru Lahovary. Acesta cere oficial permisiunea guvernului italian ca „românii să-şi facă datoria faţă de neam".

În sprijinul aceste idei vine şi organizarea, la Stockholm, în 1917, a primului *Congres al naţiunilor asuprite din Austro-Ungaria*, la care liderii emigraţiei cehoslovace, sârbe, poloneze şi române (reprezentantul nostru fiind Jean Th. Florescu) hotărăsc, de comun acord, să militeze în favoarea determinării autorităţilor de „a-şi modela corespunzător atitudinea faţă de situaţia prizonierilor de război". Concomitent, sosesc din toate statele mesaje de încurajare şi solidaritate. „Deschideţi porţile închisorilor de prizonieri. Destinul, datoria şi voinţa sunt ale voastre. Trăiască România Mare", suna textul unui manifest venit din România.

Ca urmare, Congresul, mutat ulterior, succesiv la Paris, Londra şi Roma cere imperativ guvernelor Antantei să accepte destrămarea, *de facto*, a dublei monarhii. În aceste condiţii, soarta românilor transilvăneni din Italia, era deja hotărâtă. La 11 aprilie 1918, primul ministru Orlando îi primeşte pe reprezentanţii Congresului şi îi asigură că „Italia consideră cauza lor ca pe a ei înseşi". În consecinţă, profesorul G.G. Mironescu face apel la cei 108 ofiţeri şi subofiţeri, 26 gradaţi şi 17.380 soldaţi (la care se adaugă alţi 124 soldaţi, aflaţi în Albania) să se înroleze în *Legione Romena*. Printr-o decizie a Consiliului de Miniştri italian, generalul Luciano Ferigo, fost ataşat militar la Bucureşti, devine comandantul oficial al subunităţilor constituite din etnici români. Militarii voluntari au primit grade corespunzătoare celor din armata italiană, dar şi ţinută similară, singurul element distinctiv fiind *tricolorul*, aplicat orizontal, pe rever. Cel mai înălţător moment al acestui act istoric l-a constituit înălţarea drapelului de luptă, tricolor, în tabăra de la Ponto di Brente, de lângă Padova, în luna octombrie a anului 1918.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Prima formațiune militară alcătuită din voluntari români pe teritoriul Italiei a purtat numele „Horia", urmând, în ordine, începând cu anul 1919, „Cloșca" și „Crișan". În acordurile imnului „Deșteaptă-te române", cei 830 de militari „alpini" (vânători de munte ai regimentului „Horia") au executat, în noiembrie 1918, un marș până la Arezzo, unde au făcut joncțiunea cu celelalte trupe românești pe cale de constituire. Pe plan diplomatic, înființarea Legiunii Române din Italia a dat semnalul constituirii, la Paris, la 3 octombrie 1918, a Consiliului Național al Unității Române, sâmburele viitoarelor unități românești care vor asigura ordinea publică la Alba Iulia și pe întregul teritoriu al Transilvaniei, pe timpul Unirii (1 Decembrie 1918).

Participarea Legiunii Române la acțiunile de luptă de pe frontul italian, din octombrie – noiembrie 1918, a culminat cu victoria de la Vittorio Veneto, eveniment ce a marcat, practic, încheierea operațiunilor militare. Cu acest prilej, ofițerul român Emilian Piso, comandantul uneia dintre companii nota în jurnalul personal: „Azi, 4 noiembrie, celebrăm, în Italia, Ziua Victoriei. Am trecut prin clipe grele, dar și frumoase. Pierderile companiei sunt numeroase. Sunt morți și greu răniți! Ne-am câștigat stima și mândria fraților italieni cu jertfele ce le-am adus." Alte bătălii s-au dus la Montelo, Piave, Cimone și Grappa, producând o vie emoție în rândul opiniei publice italiene. De altfel, mulți voluntari români au fost decorați cu ordinul „Crucea de Merit, de război". Un ordin de zi al Comandantului Armatei a 8-a italiană, generalul Casiglia, din 22 noiembrie 1918 consemnează: „Viteazul detașament de voluntari români... a dat măreț dovezi de bravură, întrecându-se cu frații lor italieni în îndrăzneală și dragoste de patrie..."

După încheierea ostilităților, începând cu luna decembrie 1919, voluntarii români au părăsit Italia, înrolându-se masiv în Armata Regală română. Trecând în revistă trupele, Regele Ferdinand va remarca „excelenta condiție fizică a soldaților, echipamentul complet și disciplina ireproșabilă". Drept mulțumire, Regele Ferdinand a transmis o scrisoare generalului Ferigo pentru că „a redat patriei române splendizi soldați, și excelenți cetățeni".

Pentru o dreaptă și corectă aducere aminte a acestor exemple de glorie militară, Primăria Generală a Capitalei a editat, în acest an, foto-expoziția *Legiunea voluntarilor români din Italia, din primul război mondial*, realizare a Administrației Monumentelor și Patrimoniului Turistic Bucureștean. Scopul acestui demers a fost, după cum nota dl. primar general dr. Sorin Oprescu în preambulul expoziției, de a „evidenția frăția de arme și de ideal dintre români și italieni", de a readuce în conștiința bucureștenilor un episod al patriotismului românesc din Războiul de Reîntregire. Cele 12 planșe ale foto-expoziției prezintă, *în facsimil*, apelul profesorului Mironescu, adresat, la 11 aprilie 1918, Congresului națiunilor, citate ample din presa italiană în favoarea acordării românilor a dreptului de a lupta pentru unitate și democrație. Numeroase fotografii prezintă tehnică de luptă, ținutele și echipamentul ostașilor români precum și medaliile obținute pe câmpul de luptă de către combatanții de etnie română.

În spiritul adevărului, sunt incluse și manifeste în limbile maghiară, sârbo-croată și germană care îndeamnă Legiunile formate din foștii supuși austro-ungari să lupte nu doar împotriva unui „anacronism istoric, dar și a unei nedreptăți omenești, a unei insulte sociale". Este cuprins inclusiv un fragment din jurnalul locotenentului Piso, dar și monumentul de la Roveretto, din nordul Italiei, unde flutură astăzi tricolorul românesc.

Expoziția poate fi vizionată la Serviciul Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară al Bibliotecii Metropolitane București – Biblioteca „Dimitrie Cantemir", Str. Viitorului nr. 57, Sector 2.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Şcoala de Mică Hirurgie
(II)

Ministerul Instrucţiunii Publice şi al Cultelor

Proces-verbal

Profesorii Facultăţii de medicină în şedinţa din 14 nov. 1869 pentru a decide cum vor fi examinaţi elevii desfiinţatelor clase II şi III ale Şcolii de medicină, care conform deciziei ministeriale vor intra în anii I şi II ai facultăţii,

Au decis:

1. Ca toţi elevii din anii II şi III ai Şcolii de medicină să fie înscrişi elevi ai facultăţii.

2. Examenul prevăzut prin dispoziţia ministerială poate fi depus imediat de acei din elevi care se află în Bucureşti şi sunt pregătiţi.

Pentru elevii aflaţi în districte, nepregătiţi, se acordă un termen de 6 săptămâni de la data publicării acestui proces-verbal, pentru a se prezenta la examen.

3. Elevii anului II al Şcolii secundare de medicină care intră în anul I de facultate vor depune examenul lor asupra materiilor predate în anul I din Şcoala de medicină. Elevii anului al III-lea din Şcoala de medicină care intră în anul al II-lea de facultate se vor admite în urma examenului dat cu materiile predate în anul al III-lea al Şcolii.

4. Cei ce nu se vor prezenta la examen în termenul fixat se vor şterge din condica de înscriere. Elevii din anul IV şi V ai Şcolii de medicină se vor putea înscrie în anul II al facultăţii fără examen, cu condiţia să fi absolvit 4 clase gimnaziale (militarii) şi 6 clase gimnaziale (civilii).

Se publică: Procesul-verbal şi regulamentul Facultăţii de medicină din Bucuresci. [...]

În: M.O., no. 257, 21 Nov. 1869, p. 1147

Bucuresci, 25 nov. 1869
Decretul no... [pentru înfiinţarea Facultăţii de medicină]

Art. I. Se aprobă Jurnalele din 31 oct. şi 25 nov. ale Consiliului de miniştri, prin cari dl. ministru de culte şi instrucţiune publică a fost autorisat:

1. A înfiinţa imediat cei dintâi 2 ani ai facultăţii de medicină prin supresiunea claselor II şi III ale actualei Şcoale, prin admiterea elevilor ei, după esamen, în clasele facultăţii şi prin reducerea cu o treime a numărului bursierilor actualei Şcoale.

2. A numi cu încuviinţarea consiliului şi sub reservă de concurs dinaintea unui juriu special, creat prin o nouă lege, pe profesorii acestor 2 ani de facultate din profesorii actualei Şcoli, cei mai vechi şi cu cuvenitele titluri academice, rămânând ca ceilalţi profesori să fie numiţi asemenea prin concurs dinaintea unei comisiuni formată din profesorii cei acum numiţi.

3. A admite pe acei dintre profesori acum numiţi cari vor voi să presinte ministerului câte un agregat, cari să-i succedeze sau să-i suplinească până la complecta formaţiune şi definitiva organisare a facultăţii, alegând aceşti agregaţi dintre profesorii actualei şcoli cari au titlurile legale şi dreptul de liberă practică în ţară şi cari vor fi la timp cei dintâi chemaţi a deveni profesori de facultate prin îndeplinirea formalităţii concursului.

4. A numi provisoriu un locţiitor de decan, până când corpul profesoral, constituit în număr complet, va fi chemat a alege pe decan conform legii.

5. A mulţumi d-lui doctor Davila de străduinţele inteligînte şi zeloase prin care a condus această şcoală şi a-l invita să conserve qualitatea de director până la transformarea tuturor clase actuale în clase de facultate.

Art. II. Ministrul meu secretar de stat la departamentul cultelor şi instrucţiunii este însărcinat cu esecutarea presentului decret.

Carol

Ministru secretar de Stat la Departamentul cultelor şi instrucţiunii publice, Al. Crețescu

În: M.O., no. 260, 26 Nov. 1869, p. 1157

Adunarea deputaţilor. Şedinţa din 1 dec. 1869

Interpelarea d-lui C. Esarcu, adresată ministrului instrucţiunii publice, asupra modului cum a înţeles să transforme Şcoala de medicină în facultate.

Consideră că măsura a fost grăbită: înfiinţarea a 2 ani de facultate şi păstrarea anilor I, IV şi V la Şcoala de medicină, numirea profesorilor fără concurs o consideră arbitrare.

Ministrul instrucţiunii publice răspunde interpelării.

C. Bolliac – intervine susţinând înfiinţarea facultăţii după aproape 4 ani de discuţii înverşunate. Se bucură că facultatea a început să funcţioneze în Bucuresci. Consideră că nu trebuie să se discute inutil.

Dl. Lahovari – arată că nimeni nu contestă oportunitatea înfiinţării facultăţii, dar modul în care a procedat ministrul instrucţiunii i se pare greşit, mai ales modul în care au fost ocupate catedrele... propune un proiect de lege pe această temă.

Dl. Voinov – concursul este modalitatea cea mai dreaptă de numire a profesorilor fiindcă Facultatea de medicină din Bucuresci este creată de Stat şi profesorii trebuie să fie reprezentaţi de toată România.

În: M.O., no. 267, 4 Dec. 1869, p. 1198; no. 268, 5 Dec. 1869, pp. 1201–1202

Decretul no. 1814 / 5 dec. 1869

Văzând Jurnalul Consiliului nostru de miniştri cu no. 1, încheiat în şedinţa de la 4 dec. 1869 [referitor la doctorii Theodori, Severin, Protici, Athanasovici şi Felix]

Am decretat şi decretăm:

Art. I. Jurnalul Consiliului nostru de miniştri citat mai sus este aprobat de noi, în ceea ce privesce măsura luată prin Consiliul nostru de miniştri de a se numi încă 5 profesori la Facultatea de medicină în condiţiunile arătate prin decretul nostru no. 1715 din 25 nov. 1869.

Art. II şi cel din urmă. Ministrul nostru secretar de stat la departamentul instrucţiuni publice şi al cultelor este însărcinat cu esecutarea presentului decret.

Carol

Ministru secretar de Stat la Departamentul cultelor şi instrucţiunii publice, Al. Crețescu

În: M.O., no. 272, 11 Dec. 1869, p. 1233

Text comunicat de Adriana GAGEA

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

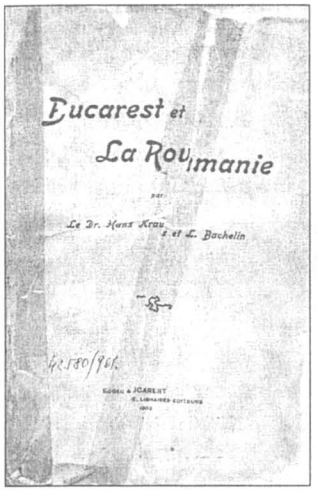

***Bucarest et La Roumanie* par Le Dr. Hans Kraus et L. Bachelin**
Socec & C-ie, Libraires-Éditeurs, Bucarest, 1902

Le nom de Roumanie est une appellation relativement récente, attendu qu'elle n'a guère été employée officiellement que depuis 1859, à partir de la réunion des Principautés Danubiennes en un seul État, sous le règne du prince Couza. Par son origine toutefois, ce nom se rapporte aux anciens Romains, descendants des légionnaires qui se sont installés au nord du Bas-Danube, après la conquête de la Dacie par Trajan, en 107 de notre ère. Venus de toutes les parties de l'empire, ces colons ont fini, en se greffant sur la population indigène (que les savants font tour à tour slave, celtique ou scythique), par constituer le rejeton le plus jeune et le plus oriental du grand arbre généalogique des races latines.

Radu D. ROSETTI, Vechituri
Editura „Adevărul" S.A., Bucureşti [f.a.]

... Citesc admirabila Istorie a Războiului pentru întregirea României *de Constantin Kiriţescu, retrăesc zilele de restrişte şi mă îngrozesc. Manifestul infam al mitropolitului Konon, aruncat în tranşeele noastre cu îndemnuri la dezertare, armata cu „duşmanul în faţă şi* aliatul *la spate", ororile d'inapoia frontului rezumate în tifosul exantematic, făcând sute de victime pe zi, lipsa de lemne, hrană şi îmbrăcăminte, cozile la brutării pentru dobândirea pâinii cu tărâţe, etc. etc. ... toate, toate'mi trec pe d'inainte, până la ceasul de durere al armistiţiului de la Focşani.*

Învinşi din cauza slăbiciunii noastre? Nu. Francezii cari au luptat alături de noi o ştiu mai bine decât toţi, şi prin vocea lui Gustave Hervé strigă, în La Victoire, *popoarelor, toată tragedia României:*

„România n'a fost bătută de germani, ea a fost predată cu mâinile şi picioarele legate de revoluţia rusă..." (Armistiţiul)

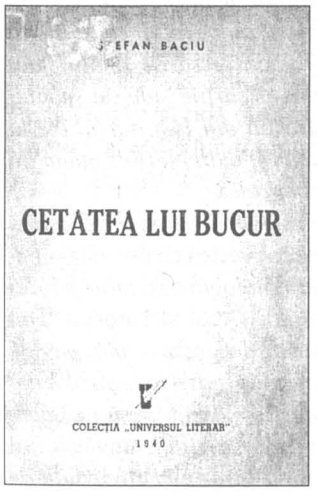

Ştefan BACIU, *Cetatea lui Bucur*
Ilustraţii de Ştefan Constantinescu, Colecţia „Universul Literar", 1940

... Oraş sătul, cu strada nemâncată, / Demonic sfânt, cerşind pe uliţi, / Mi-eşti mamă vitregă, mi-eşti tată, / Mi-alinţi obrazul şi mă'nţepi cu suliţi. // De câte ori nu ţi-am cerut pierzarea, / Spre a-ţi cădea'n genunchi apoi? / Eşti flautul şi eşti cântarea, / Mânia eşti, ce colcăie în noi. // Te simt alături, ca pe-un frate, / Te răsfoiesc în gând ca pe-un album, / Prin tine m'am făcut eternitate, / Ca pasărea ce s'a născut din scrum. // O, Bucureşti, sunt robul tău deapururi, / Căci bucuria ta amară m'a durut! / Ţii cumpăna'ntre pietre şi azururi, / Cu buza arsă fruntea ţi-o sărut. (Bucureşti!)

Rubrică realizată de Serviciul Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ISTORIA CĂRŢII

ION CREANGĂ
OPERE
Ediția G.T. Kirileanu

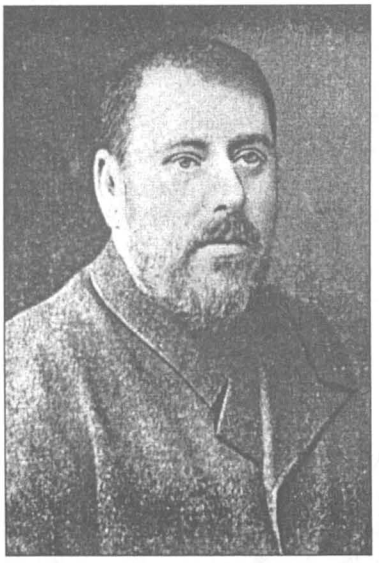

PREFAȚA LA POVEŞTILE MELE

Iubite cetitoriu,

Multe prostii ăi fi cetit, de când eşti. Ceteşte rogu-te şi ceste şi unde-i vedè că nu-ți vin la socoteală, ie pana în mână şi dă şi tu altceva mai bun la ivală căci eu atâta m'am priceput şi atâta am făcut.

Autoriul

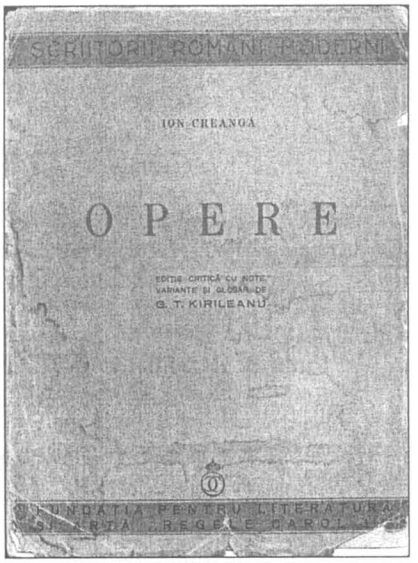

Lămuriri asupra acestei ediții

Scrierile lui Creangă s-au publicat mai întâi în revista Convorbiri Literare *a* Junimei *dela Iaşi, făcându-li-se însă din partea redacției schimbări împotriva cărora Creangă a protestat cu vioiciune şi a cerut să se facă îndreptările cuvenite. Dovada despre aceasta ni s-a păstrat în observările pline de haz scrise de Creangă pe foile unde s-a publicat* Amintirea I, *şi pe care le-am dat în facsimile. La schimbarea numelui de munte* Petru-Vodă, *Creangă scrie* Pătru-Vodă, *aşa zic oamenii.* „Aşa zic oamenii" *este strigătul său hotărît şi din adâncul inimii pornit, din care înțelegem cât de mult ținea Creangă să nu i se atingă frumusețea graiului moldovenesc...*

Peste câțiva ani V. G. Morțun, care a editat volumul M. Eminescu, Proză şi Versuri, Iaşi, 1890, *a început şi editarea Poveştilor lui Creangă, tipărindu-se numai zece coale înainte de moartea lui Creangă, însă cu o ortografie deosebită de a lui Creangă şi cu forme de limbă neîntrebuințate de el în manuscrisele sale, ceea ce ne face să credem că n-a făcut Creangă corectura (era greu bolnav) şi că adaosele față de textul din* Convorbiri Literare *s-au făcut după însemnările lui Creangă scrise după obiceiul său pe foile revistei unde i s-au publicat scrierile...*

În ediția dela Iaşi s-a reprodus textul din Convorbiri Literare *cu adaosuri, omisiuni şi multe greşeli de tipar. Ortografia este cu totul fonetică şi deosebită de cea a* Convorbirilor Literare...

În această ediție am căutat să înlătur greşelile şi să mă țin cât mai aproape de limba lui Creangă, urmând sfaturile ce mi-au dat la pregătirea ediției „Minerva" din 1906 Titu Maiorescu şi fostul meu profesor Al. Philippide dela Universitatea din Iaşi în scrisoarea sa din 22 Decemvrie 1902: „Nu trebue să cauți a reproduce pronunțarea dialectală din Humuleşti, căci scrierile lui Creangă aparțin tuturor Românilor. Exactitate completă în cuvinte şi forme. Sunetele trebuesc să fie acele ale limbii comune."

În acest scop am cercetat toate manuscrisele câte au rămas dela Creangă (între care şi autograful celor două poveşti nepublicabile, cetite de el la aniversările Junimei *din Iaşi în anii 1876 şi 1877), precum şi cărțile sale de şcoală, dintre care am văzut unele în casa lui din Iaşi, iar altele la tovarăşii săi institutori, cu însemnări şi îndreptări de mâna lui Creangă care făcea corecturile tipografice...*

Din cărțile şcolare lucrate sub conducerea lui Creangă am ales pentru această ediție numai povestea cu prostiea omenească *şi cele două bucăți cu terminologia țesutului pânzei (*Inul şi cămeşa*) şi a lucrării fierului (*Acul şi barosul*). Din aceste bucăți de cetire se vede marea dragoste a lui Creangă pentru* terminologia poporană, *pe care ca o adevărată comoară de limbă veche românească o găsim mai pe toate paginile neîntrecutei cărți de cetire cu titlul:* Învățătoriul Copiilor, *despre care Eminescu ne-a lăsat numai cuvinte de laudă în ziarul «Timpul» din 8 Mai 1880.*

Piatra-N., Decembre 1938.

G.T. KIRILEANU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Amintiri din copilărie

(II)

Nu știu alții cum sânt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptiorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi băieții de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie! Și, Doamne, frumos era pe atunci, căci și părinții și frații și surorile îmi erau sănătoși, și casa ni era îndestulată, și copiii și copilele megieșilor erau deapururea în petrecere cu noi, și toate îmi mergeau după plac, fără leac de supărare, de parcă era toată lumea a mea!

Și eu eram vesel ca vremea cea bună, și sturlubatic și copilăros ca vântul în tulburarea sa.

Și mama, care era vestită pentru năzdrăvăniile sale, îmi zicea cu zâmbet uneori, când începea a se ivi soarele dintre nori după o ploaie îndelungată: ieși, copile cu părul bălan, afară și râde la soare, doar s-a îndrepta vremea. Și vremea se îndrepta după râsul meu...

Știea, vezi bine, soarele cu cine are de-a face, căci eram feciorul mamei, care și ea cu adevărat că știea a face multe și mari minunății: alunga norii cei negri de pe deasupra satului nostru și abătea grindina în alte părți, înfigând toporul în pământ, afară, dinaintea ușii; închega apa numai cu două picioare de vacă, de se încrucea lumea de mirare: bătea pământul sau păretele sau vrun lemn, de care mă păleam la cap, la mână sau la picior, zicând: Na, na! și îndată-mi trecea durerea... Când vuia în sobă tăciunele aprins, care se zice că face a vânt și vreme rea, sau când țiuia tăciunele, despre care se zice că te vorbește cineva de rău, mama îl mustra acolo, în vatra focului, și-l buchisa cu cleștele, să se mai potolească dușmanul.

Și mai mult decât atâta: oleacă ce nu-i venea mamei la socoteală căutătura mea, îndată pregătea, cu degetul îmbălat, puțină tină din colbul adunat pe opsasul încălțării; ori mai în grabă lua funingenă dela gura sobei, zicând: cum nu se dioache călcâiul sau gura sobei, așa să nu mi se dioache copilașul! și-mi făcea apoi câte-un benchiu boghet în frunte ca să nu-și prăpădească odorul!... Și altele multe încă făcea.

Așa era, mama în vremea copilăriei mele, plină de minunății, pe cât mi-aduc aminte; și-mi aduc bine aminte, căci brațele ei m-au legănat, când îi sugeam țâța cea dulce și mă alintam la sânu-i gângurind și uitându-mă în ochii ei cu drag! Și sânge din sângele ei și carne din carnea ei am împrumutat, și a vorbi dela dânsa am învățat. Iar înțelepciunea dela Dumnezeu, când vine vremea de a pricepe omul ce-i bine și ce-i rău.

Dar vremea trecea cu amăgele și eu creșteam pe nesimțite, și tot alte gânduri îmi sburau prin cap și alte plăceri mi se deșteptau în suflet, și în loc de înțelepciune, mă făceam tot mai neastâmpărat și dorul meu era acum nemărginit; căci sprințar și înșălător este gândul omului, pe ale căruia aripi te poartă dorul necontenit și nu te lasă în pace, până ce întri în mormânt!

Însă vai de omul care se ia pe gânduri! Uite, cum te trage pe furiș apa la adânc, și din veselia cea mai mare cazi deodată în uricioasa întristare.

Hai mai bine despre copilărie să povestim, căci ea singură este veselă și nevinovată. Și drept vorbind, acesta-i adevărul.

Ce-i pasă copilului, când mama și tata se gândesc la neajunsurile vieții, la ce poate să le aducă ziua de mâne, sau că-i frământă alte gânduri pline de îngrijire. Copilul încălecat pe bățul său gândește că se află călare pe un cal de cei mai strașnici, pe care aleargă cu voie bună, și-l bate cu biciul, și-l strunește cu totul dinadinsul, și răcnește la el din toată inima, de-ți ie auzul; și de cade jos, crede că l-a trântit calul, și pe băț își descarcă mâniea în toată puterea cuvântului...

Așa eram eu la vrâsta cea fericită, și așa cred că au fost toți copiii, de când îi lumea asta și pământul, măcar să zică cine ce-a zice.

Când mama nu mai putea de obosită, și se lăsa câteoleacă ziua, să se hodinească, noi băieții tocmai atunci rădicam casa în slavă. Când venea tata noaptea dela pădure din Dumesnicu, înghețat de frig și plin de promoroacă, noi îl spărieam sărindu-i în spate pe întuneric. Și el, cât era de ostenit, ne prindea câte pe unul, ca la „babaoarba", ne rădica în grindă, zicând: 'tâta mare! și ne săruta mereu pe fiecare. Iar după ce se aprindea opaițul și tata se punea să mânânce, noi scoteam mâțele de prin ocnițe și cotruță și le flocăeam și le șmotream dinaintea lui, de le mergea colbul; și nu puteau scăpa bietele mâțe din mânile noastre, până ce nu ne sgârieau și ne stupeau ca pe noi.

– Încă te uiți la ei, bărbate, zicea mama, și le dai paiele! așă-i?... Ha, ha! bine v'au mai făcut, pughibale spurcate ce sânteți! Că nici o lighioaie nu se poate aciua pe lângă casă, de răul vostru. Iaca, dacă nu v'am săcelat astăzi, faceți otrocol prin cele mâțe și dați la om ca cânii prin băț. Ăra! D-apoi aveți la știință că vă prea întreceți cu dediochiul. Acuș ieu varga din coardă, și vă croiesc de vă merg peticile...

Ion Creangă, *Opere*, ediție critică cu note, variante și glosar de G.T. Kirileanu, Fundația pentru Literatură și Artă «Regele Carol II», București, 1939

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Adela POPESCU

Biobibliografie

Poeta Adela Popescu s-a născut la 7 februarie 1936 în com. Beuca, jud. Teleorman, fiică a învățătorilor Ion Popescu și Andreica (n. Marinescu). Școala primară în com. natală și în com. Radna, jud. Arad (1942–1946); Liceul comercial Lipova (1946 –1948); Colegiul Național „Iulia Hasdeu" din București (1948 –1953); Școala de Literatură „Mihai Eminescu" (1953–1955) și Facultatea de Filologie a Universității București (1956 –1959, Școala de Literatură a fost echivalată cu primii doi ani de studii; licența în 1961).

Redactor la „Jurnalul de actualități" al Studioului Cinematografic „Al. Sahia" și redactor la revista „Albina".

Debutul poetic în revista „Tînărul scriitor", 1953. A colaborat la: „Tînărul scriitor", „România liberă", „Contemporanul", „Viața românească", „Luceafărul", „Flacăra", „Poesis", „Vatra", „Lumină lină" (New York), „Comuniunea românească" (Detroit), „Lumina" (Pancevo), „Breve" (Italia), „Élet és Irodalom" (Budapesta), „Miorița"

Scrisoare

Lasă,
necredinciosule Toma –
pipăie-ți propria rană,
renunță la numele tău.
Uită-te bine:
nu avem unde fugi
decît în jos,
în crăpăturile pămîntului.

Numai celui ales
lumina îi aruncă scara.

Numai unul
dintre miriadele de fii
este preferatul Domnului...

Hybris

Să mă așez în mine. Cum?,
cînd trenurile toate
sînt grăbite.
Cînd șuieră ducîndu-mi
sufletul la gură,
neechivocul semn de fanioane,
cînd ard sub talpă oazele-peroane,
înscrise sub orare ticluite
de la cămile pînă la termite,
sub spectrul uriaș, de viitură,
al pulberii,
ca ultimă
măsură?...

Cearcăn

Nu-i vremea grijii pentru suflet! –

El stă retras
ca sfînta carte,
în monahalele firide,
pe care, cine-o mai deschide, –
cînd veselul festin e-n toi,
cînd stau bucatele în blide
ca fagurii bogați
sub roi
și-alarma goarnei e-nfundată
și îngerii de strajă, moi?...

De profundis

Mai ai porți de închinat? –
neam al meu fărîmițat...

Mai ai traistă de cerșit? –
neam de vremuri urgisit...

Mai ai glas? Mai ai cărare? –
neam al meu plătind hotare...

Tot n-ai învățat să mori? –
neam al meu de domnitori...

Pînă cînd

Pînă cînd ni se-nchide fereastra
cu negru de fum,
pînă cînd Sfîntul CUM
ne învață să facem muzee
din căruntele vieți-închisori,

saturați, întrecînd păsăretul,
să trăim, în ascuns, din cuvinte, –
să schimbăm
între noi
ghicitori...

Rugăciune

Cu bunăcuviință
mă rog,
nesăturată
de tine, soră lume:
nu mă lăsa uitată
în țepene cutume –

mai trage-mă de mînecă,
mai trage-mă pe sfoară,
mai trage-mă pe roată,

mai du-mă
spre-acel cîntec-năsălie
și mă cuminecă cu el
și mă învie.

Mai naște-mă Marie...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

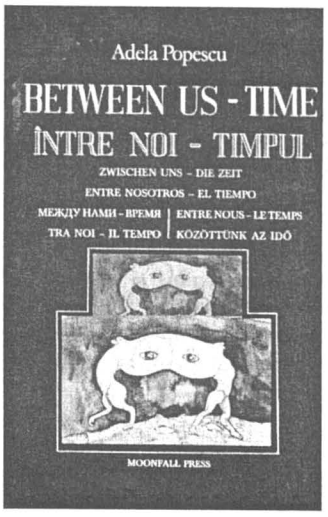

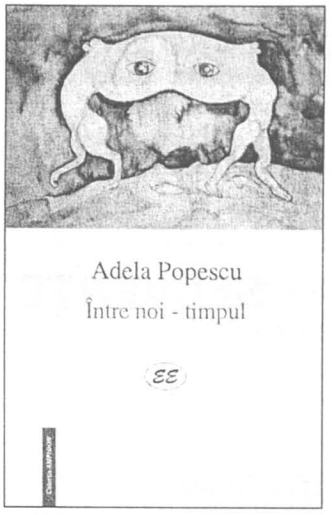

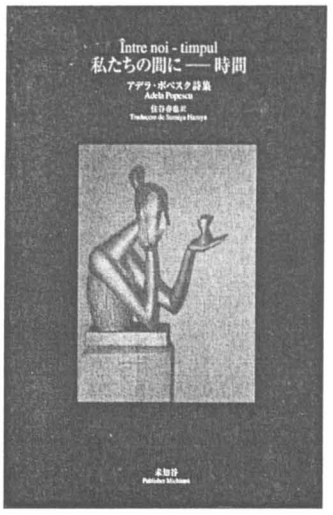

(Noua Zeelandă), „Scrisul bănățean", „Meandre", „Ex Ponto", „Tribuna României", „Luminița", „Lamura", „Oglinda literară", „Ipirotiki Estia" (Grecia), „Teleormanul", „Caligraf", „Crai nou", „Povestea vorbei", „Plai românesc", „Arcașu" (Cernăuți), „Matrix" (Hamilton), „România literară", „Miorița noastră" (New York), „Placebo", „Colloqvium", „Gîndirea", „Amurg sentimental", „Excelsior", „Glasul națiunii" (Chișinău), „Poezia", „Cetatea literară" (pe Internet). Premii pentru poezie: În 1953, la București (acordat la al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților pentru Pace și Prietenie); În 2003, la Iași (acordat la al XII-lea Salon Internațional de Carte Românească); Diploma de Excelență și Ordinul Cultural „Mihai Eminescu" (acordată de Institutul Național pentru Societatea și Cultura Română); În 2004, la Craiova: Premiul „Al. Macedonski" (acordat de Guvernul României, Ministerul Culturii și Cultelor și revista europeană de cultură și educație națională „Lamura").

Debutul editorial, 1975 la Paris: *Între noi – timpul / Entre nous – le temps*, la Éditions Saint-Germain-des-Prés, în română și franceză, în traducerea poetului Jean Orizet și a pictoriței americane Holley Chirot (care a ilustrat coperta și exemplarele de lux ale acestei cărți apărute din inițiativa ei). A urmat în 1992, *Între noi – timpul / Between Us – Time* la Editura Moonfall Press din Washington DC, în 8 limbi (română, engleză, italiană, franceză, maghiară, germană, rusă, spaniolă), cuprinzând 25 poeme prefațate de profesorul Thomas C. Carlson de la Universitatea Memphis, Tennessee și ilustrată cu 8 gravuri și coperta de Holley Chirot. În 1998, la București apare, numai în românește, *Între noi – timpul*, la Editura Eminescu, cu ilustrația copertei și cu un singur desen în interior ale aceleiași pictorițe, Holley Chirot. Pe lângă cele 53 poeme cartea mai cuprinde o *Schiță de autoportret* a autoarei și un grupaj de *Fragmente critice și epistolare*.

În 2003, la Tokyo, a patra ediție *Între noi – timpul / Watashitachi no aida ni – toki*, la Publisher Michitani, 72 poeme în română și în japoneză, în traducerea celui mai important traducător de literatură română, Sumiya Haruya, exersat, până la acea dată, doar în proză și care semnează și postfața cărții. Prefața, *Adela Popescu – omul și opera*, aparține marelui profesor Kato Shnichi, istoric al gândirii și al literaturii japoneze, care găsește cartea „un eveniment de o valoare inestimabilă", „devenit și un bun al nostru datorită splendidei traduceri a domnului Sumiya". Decorat în interior cu 5 picturi pe sticlă de pictorița Fusako Kodama, iar pe copertă cu imaginea sculpturii *Clepsidră IV* a maestrului (atunci centenar) Ion Irimescu. Volumul, și prin formula bilingvă – neuzitată în practica editorială niponă, s-a înscris ca al primului poet român publicat în Țara Soarelui de azi și dintotdeauna.

În 2008 apare la București, la Editura Palimpsest, cartea *A fost odată George Muntean*, 516 p., pe care a alcătuit-o în amintirea soțului ei, George Muntean, la 5 ani de la trecerea lui în neființă (au fost împreună 48 de ani).

Adela Popescu pregătește acum, la Editura Geea din Botoșani, a cincea ediție a cărții *Între noi – timpul*, în română și franceză, cu 99 poeme, în traducerea Claudiei Dumitriu. *Schița de autoportret* a autoarei, repetată cu adaosuri și în ediția de la Tokyo, va fi aici întregită și decorată cu un „G. Călinescu", desenat de ea; grupajul aprecierilor critice va fi adus la zi iar pe copertă doar fotografia ei realizată demult de George Muntean (lăsând recordul de 3, și la vârste diferite și cu părinții, tot ediției japoneze).

Între traducătorii ei mai menționăm pe: Kiki Skagen-Munshi (în engleză), Zaharia Macovei (în franceză), Smaranda Bratu, Bruno Mazzoni, Rodica Locusteanu (în italiană), Garai Gábor, Cseke Gábor (în maghiară), Livia Cazaban (în germană), Nikolai Morozov, Natașa Nicolau-Bogdan (în rusă), Mircea-Doru Brânză (în spaniolă), Maria Marinescu-Himu, Nikos Blithikiotis (în greacă), Ioan Baba, Bogdanka Petrović (în sârbă), Ion Milos (în suedeză).

Adela Popescu figurează în antologiile: *Țara de Sus*, Suceava, 1959; *Sub semnul revoluției*, București, 1959; în cea alcătuită de Evanghelos Rozos, *Poezii 1900–1980*, Atena, 1980; în cea a lui Ion Milos, *La masa tăcerii*, Stockholm, 1998, și, pe Internet, în cea a lui Cseke Gábor, *Román költök*, 1999.

În ianuarie 2004 scriitorul Alexei Rudeanu îi editează Adelei Popescu un site pe Internet (www.adela.popescu.gnomes.ro) și îi imprimă un CD cu titlul *Între noi – timpul*, însumând: *Schiță de autoportret*, *Referințe critice*, *Jurnal de călătorii*, *Periplu japonez* și *50* de poeme în lectura autoarei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Din viaţa Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

SECVENŢE CULTURALE

Marian NENCESCU

Sărbătoarea naţională a cărţii. Gaudeamus între extreme

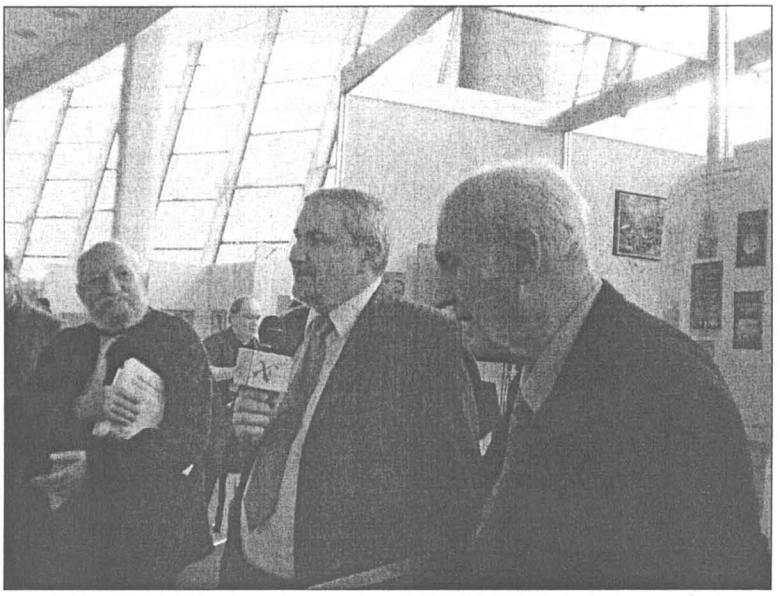

Standul BMB – prozatorul Mircea Constantinescu, dr. Florin Rotaru, poetul Ion Brad

Ediţia a 16-a a **Târgului Internaţional de Carte Gaudeamus**, găzduit între 25 – 29 noiembrie 2009 de Pavilionul expoziţional ROMEXPO, a fost, indiscutabil, un maraton al extremelor: cei mai mulţi vizitatori plătitori – peste 110.000, aceasta în condiţiile în care, în ultima zi, duminică 29 noiembrie, Târgul a funcţionat cu porţile deschise; cele mai multe edituri participante – 385, dintre care: româneşti, 40%, restul fiind constituit din agenţii de difuzare străine, firme multinaţionale şi oferte culturale – 7%; cele mai multe ore de stat la coadă pentru un autograf – recordul de 5 ore l-a înregistrat sesiunea de autografe acordate de Salman Rushdie, organizată de Editura Polirom; cele mai multe cărţi vândute – peste 1.000 de exemplare din cartea Hertei Müller, *Vulpea vânător*; cele mai multe vedete media prezente la Târg în calitate de... autori de best-seller-uri – recordul l-a înregistrat lansarea simultană a cărţilor Mihaelei Rădulescu şi Andreei Marin, ambele condimentate cu multe amănunte picante, apreciate la superlativ de publicul cumpărător (Mihaela Rădulescu a vândut peste 700 de exemplare cu dezvăluiri de budoar, iar Iuliana Marciuc s-a lăudat cu o biografie de nici 150 de pagini, având pe copertă... patru autori, plus protagonista pe post de divă). Trecând la registrul serios, Nicolae Manolescu a fost sărbătorit, la împlinirea vârstei de 70 de ani şi realegerea în fruntea breslei scriitoriceşti, prin editarea unui volum aniversar *Viaţa şi cărţile. Amintirile unui cititor de cursă lungă*, în timp ce veşnicul său opozant, Nicolae Breban, nu s-a lăsat mai prejos, redifuzându-şi opera de dinaintea auto-exilului parizian.

La capitolul iniţiative culturale, consemnăm: Salonul Naţional de Inventică, ediţia 2009, colocviul *Traducerea literară între creativitate şi inovare*, susţinut de ICR şi Centrul Naţional al Cărţii, dar şi expoziţia de carte bibliofilă *Amprenta Gutenberg*, organizată de graficianul Mircia Dumitrescu, cu sprijinul Bibliotecii Metropolitane Bucureşti.

Ca de obicei, gazdă şi crainic al manifestării a fost poetul Paul Daian, costumat în deţinut, probabil „prizonier" al cărţii, şi tot în bună tradiţie a acestei manifestări, nu au lipsit, în calitate de comentatori, cumpărători şi susţinători ai actului cultural, „mai marii" zilei, de la primul ministru en-titre, dl. Emil Boc, la oameni politici, diplomaţi, militari şi feţe bisericeşti, într-un cuvânt, „lume bună şi aleasă a cinstit bogata masă".

Biblioteca Metropolitană Bucureşti, beneficiind de un spaţiu dublu de expunere, a organizat, pe lângă tradiţionala expoziţie de carte şi multimedia, şi un atelier de creaţie sub deviza *Bucureşti – 550*. În acest spaţiu, alături de carte de artă din Colecţia „Nicolae Iorga", a expus tablouri de inspiraţie citadină pictorul Ion Negrilă, în numele Centrului Metropolitan de Cultură al Sectorului 1, iar colaboratorii Centrului de Tineret au efectuat transmisii video *on line* dintr-un studio amenajat ad-hoc, în proximitatea standului nostru.

Gazdă a reuniunilor culturale, dl. dr. Florin Rotaru, directorul general al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti, a prezentat vineri, 27 noiembrie, la stand, şi sâmbătă, 28 noiembrie, la Sala Cupola, cele mai recente apariţii din colecţia „Biblioteca Bucureştilor", oferind invitaţilor prilejul să-şi prezinte creaţiile: poetul Ion Brad, cu *Poezii alese*, dr. Ion Negrei, vice-prim ministru al Republicii Moldova, şi colegul nostru, dr. Ion Constantin, cu două lucrări, dintre care una în colaborare, dedicate omului politic basarabean Pantelimon Halippa, prozatorul Mircea Constantinescu, cu al său roman de inspiraţie bucureşteană *Oraşul de la parter*, şi etnograful Emil Ţîr-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

comnicu, autorul Dicţionarului de *Obiceiuri şi credinţe macedoromâne*.

Publicul, prezent în număr mare la ambele manifestări, a avut prilejul nu doar să urmărească intervenţiile scânteietoare ale d-nei Georgeta Filitti şi ale poetului Ion Hadârcă, în prezent deputat al Republicii Moldova, dar şi să răsfoiască ediţia a 2-a a lucrării *Când Google a provocat Europa* de Jean-Noël Jeanneney, o carte culturală de referinţă, apărută sub egida Bibliotecii Metropolitane Bucureşti.

În concluzie, majoritatea editurilor şi organizaţiilor culturale au plecat mulţumite de la târg: într-un an de criză, cartea cunoaşte, paradoxal, un reviriment, semn că toate trec, slova rămâne.

Istorie urbană – bucureşteană – de la înflorire la demolare

Prima ediţie a Sesiunii ştiinţifice *Bucureşti 550 – istorie urbană*, organizată joi, 19 noiembrie 2009, de Biblioteca Metropolitană Bucureşti, în parteneriat cu Muzeul de Istorie al Municipiului Bucureşti şi Muzeul Naţional al Pompierilor, a reunit nu mai puţin de 10 cercetători şi istorici din toate generaţiile, preocupaţi de trecutul cultural şi edilitar al Bucureştilor. Au prezentat secvenţe din viaţa publică şi privată din ultimii 150 de ani istoricii Ion Constantin, Simion Câlţea şi Bogdan Popa, teatrologul Vera Molea, muzeograful Constantin Mandache, bibliotecarii Marian Nencescu şi Florin Preda şi redactorul şef al revistei „Pompierii Români", col. Valentin Uban.

Moderatori ai celor două reuniuni, desfăşurate succesiv la Palatul Şuţu şi Foişorul de Foc, au fost acad. Dinu C. Giurescu şi dr. Georgeta Filitti. Inversând oarecum cursul firesc al evenimentelor, s-a vorbit despre înflorirea Capitalei, în perioada numită generic „belle-époque" (evocarea d-nei Georgeta Filitti a avut chiar această temă), dar şi despre demolări şi construcţii haotice, într-o intervenţie salutară a acad. Dinu C. Giurescu. Adresându-se tinerilor prezenţi în număr mare la reuniune, decanul de vârstă al istoricilor români a abordat un subiect pe cât de trist, pe atât de prezent în viaţa noastră publică – sub ochii adesea îngăduitori ai autorităţilor, clădiri de patrimoniu sfârşesc sub lama buldozerelor, pentru a face loc unor lame de sticlă şi oţel, simboluri ale mercantilismului agresiv şi trufaş.

Un bogat material ilustrativ, realizat de colegul nostru, cercetătorul-asistent Dumitru Adrian, a ilustrat avertismentul marelui istoric: astăzi avem tot mai puţine clădiri reprezentative pentru un oraş supranumit cândva „Micul Paris". Cu alte cuvinte, „belle-époque" a apus definitiv, iar vina nu mai aparţine exclusiv anilor de dictatură totalitară, ci se distribuie egal şi contemporanilor care parcă şi-au pierdut simţul echilibrului şi al demnităţii.

Organizată în anul împlinirii a 550 de ani de atestare documentară a Capitalei, manifestarea a oferit şi câteva învăţăminte: cinstirea Bucureştiului nu se încheie odată cu 20 septembrie, ci trebuie să fie permanentă; subiecte inspirate de istoria urbană sunt nenumărate, cu condiţia să fie căutate şi valorificate; tinerii cercetători au datoria să continue demersul iluştrilor profesori care au moderat aceste reuniuni. Cât priveşte Biblioteca Metropolitană, aceasta continuă să se situeze prin iniţiative, dar mai ales prin cărţile publicate în colecţia „Biblioteca Bucureştilor", în avanpostul acestor preocupări.

Aşa cum sărbătoarea Bucureştilor are un „va urma", şi aceste reuniuni pot deveni un reper al cercetării aplicate. Secretul lor este, ca de obicei, stăruinţa.

Vasluiul cultural – repere muzeografice şi biblioteconomice

Ediţia a XXXII-a a Sesiunii Naţionale de Comunicări ştiinţifice *Acta Moldaviae Meridionalis* a reunit, în jurul personalului Muzeului Judeţean Vaslui (director Ioan Mancaş, director adjunct Viorica Zgutta) peste 100 de muzeografi, istorici, bibliotecari şi cercetători din toată ţara. Grupată pe patru secţiuni (Epoca bronzului în arcul Carpatic; Arheologie, istorie veche; Istoria culturii şi Muzeologie; Bibliografie, arhivistică şi arta cărţii), manifestarea a oferit un evantai de preocupări, inclusiv în domeniile arhivistic şi biblioteconomic, circulaţia cărţii şi conservare.

Avându-i ca invitaţi de onoare pe profesorii ieşeni dr. Ioan Agrigoroaiei şi dr. Gheorghe Buzatu, reuniunea anuală de la Vaslui s-a înscris în tematica generoasă a aniversarilor acestui an: 150 de ani de Unirea Principatelor Române, 70 de ani de la declanşarea celui de-al Doilea Război Mondial şi 35 de ani de la înfiinţarea Muzeului „Ştefan cel Mare" din Vaslui. La reuniunea din acest an, Biblioteca Metropolitană Bucureşti a fost reprezentată prin comunicarea pe care am susţinut-o despre *Bucureşti între Occident şi Orient*. De asemenea, două studii pe care le-am realizat au fost incluse în Anuarul Muzeului „Ştefan cel Mare".

Prin temele abordate, prin cărţile lansate cu acest prilej, dar mai ales prin atmosfera colegială şi colocvială instaurată, Vasluiul cultural rămâne un reper de civilitate şi profesionalism ştiinţific.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Paşi către o normalitate culturală

Numai pentru cine nu vrea să vadă şi să recunoască, România nu este un monolit socio-cultural. Realitatea ne oferă spectacolul dens şi tragic al două Românii simultane, una *reală*, adevărată, cinstită şi muncitoare, şi alta *mondenă*, superficială, efemeră, zgomotoasă şi falsă. Din păcate, tocmai acest chip monden este şi cel mai mediatizat, oferind publicului iluzia unei realităţi ce bruschează chiar şi bunul simţ. Ce-i mai trist este că şi cultura a căpătat acest chip monden, lăsându-se invadată de oportunism şi superficienţă.

În aceste condiţii, asaltul culturii reale, al valorilor naţionale îşi face tot mai greu cale către public. Cauzele sunt multiple, la fel ca şi remediile. Fără pretenţia de a fi o Casandră a adevărului, voi semnala câteva secvenţe culturale de excepţie, reunite sub generic: *paşi către o normalitate culturală*.

Sesiunea Naţională *Românii din sud-estul Transilvaniei*

Şcoala de toamnă a istoricilor de la Maia-Catargi. Satul Maia-Catargi, pierdut în imensitatea Bărăganului ialomiţean, adăposteşte un monument istoric de excepţie: biserica unde se află cripta ce adăposteşte osemintele lui Barbu Catargiu, primul ministru al lui Alexandru Ioan Cuza, ucis în 1862, sub clopotniţa din Dealul Mitropoliei. Dedesubturile acestei conspiraţii, niciodată elucidate, stau ascunse în catacombele lăcaşului de cult. La nici câţiva paşi, un modest muzeu sătesc adăposteşte un cufăr cu fracul pătat de sânge al boierului Catargiu, purtat în ziua asasinatului. Iar acesta nu este singurul obiect de valoare al muzeului, construit din osârdia unui preot local, părintele Vasile Marinescu, decedat în luna mai a acestui an, la venerabila vârstă de 96 de ani.

De cinci ani, la Maia-Catargi se reuneşte o pleiadă de istorici, dar şi muzeografi, bibliotecari, cadre didactice din judeţ şi din ţară, pentru a dezbate teme de interes istoric şi naţional. Anul acesta subiectul ales a fost *1859 – 2009 – 150 de ani de la Unirea Principatelor sub domnitorul Alexandru Ioan Cuza*. Au onorat lucrările Şcolii de toamnă, desfăşurată între 11 – 12 septembrie a.c., istoricii Gheorghe Buzatu, Gheorghe Dumitraşcu şi Aurel Pentelescu, toţi trei distinşi cu diploma şi medalia aniversară a Bibliotecii Metropolitane din Bucureşti, cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani, dar şi numeroşi alţi istorici şi cercetători din toate generaţiile, care au analizat moştenirea politică şi culturală a lui Cuza Vodă. Gazdă atentă şi prevenitoare a manifestării a fost cunoscutul istoric militar Jipa Rotaru, vremelnic locuitor al acestor meleaguri.

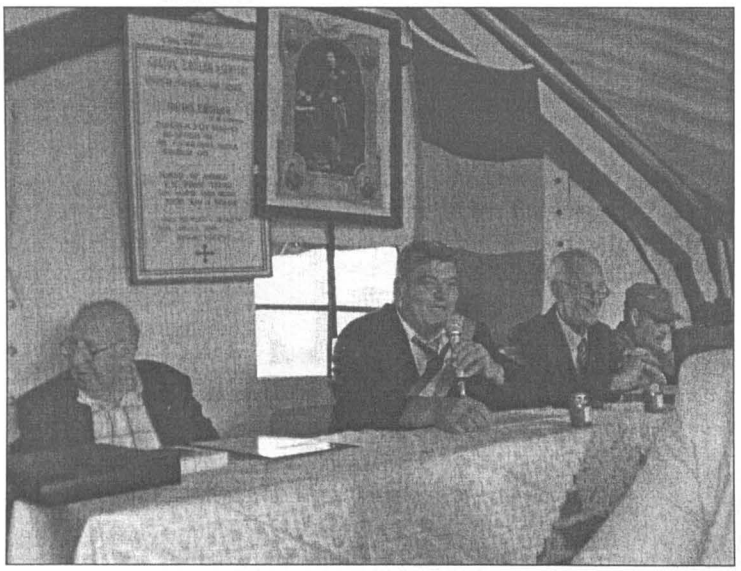

Şcoala de toamnă de la Maia-Catargi

Desfăşurată într-un cadru desprins de orice urmă de convenţionalism, Şcoala de toamnă a istoricilor a oferit, ceea ce analistul militar Ion Petrescu remarca într-un editorial publicat pe 15 septembrie a.c., în cotidianul „Jurnalul Naţional", drept „o consacrare a patriotismului", prin modelul cultural adoptat.

Sesiunea Naţională *Românii din sud-estul Transilvaniei. Istorie. Cultură. Civilizaţie*, ediţia a XV-a, constituie, în bună măsură, răspunsul comunităţii româneşti din judeţele Harghita şi Covasna la provocările neo-iredentiste venite din partea autorităţilor reprezentând populaţia majoritară din această zonă. Sufletul acestei manifestări, găzduită anul acesta de Centrul de perfecţionare a personalului din Jandarmeria Română, din municipiul Sfântu Gheorghe, judeţul Covasna, între 2 – 3 octombrie a.c., a fost, ca de obicei, I.P.S. Ioan, arhiepiscopul Covasnei şi Harghitei. A fost sprijinit de grupul unit şi solidar al intelectualilor români din zonă, reuniţi în Forumul Civic al Românilor, dintre care amintesc pe neobosiţii Ioan Lăcătuşu, Valeriu Gavruc, Liviu Dobreanu şi Ioan Solomon, iar lista rămâne deschisă. Peste 100 de cercetători, istorici, arhivişti, bibliotecari şi jurnalişti din

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

toate regiunile României au prezentat comunicări, majoritatea pe tematică locală dar și națională. De altfel, sesiunea oferă, prin cele trei secțiuni (istorie, istorie bisericească și etnografie-cultură) un câmp de cercetare suficient de larg și generos.

În cadrul tradiționalei reuniuni de prezentare a celor mai recente apariții editoriale, din cele 30 de cărți apărute în ultimul an, au fost remarcate și titlurile din „Biblioteca Bucureștilor", ale Bibliotecii Metropolitane București, precum și revista omonimă. Totodată, a fost prezentat și „Buletinul Ligii Cultural Creștine Andrei Șaguna" nr. 4 (2006–2008), ce cuprinde și un material pe teme de interferențe culturale semnat de un bibliotecar din instituția noastră. Prin acest gen de manifestări, județele Harghita și Covasna încetează să mai fie o „pată albă" pe harta culturală a României.

Omul și timpul – **Reuniunea muzeografilor, colecționarilor și istoricilor**

Omul și timpul este genericul sub care s-a desfășurat, la Ploiești, între 6 – 7 noiembrie a.c., reuniunea anuală a muzeografilor, colecționarilor și istoricilor, manifestare ajunsă la a XI-a ediție. La chemarea colegilor prahoveni de la Muzeul Județean de Istorie și Muzeul Ceasului „Nicolae Simache" (muzeografii Elisabeta Savu și colegele domniei sale) au răspuns peste 50 de specialiști, reprezentând cunoscute „școli" muzeistice din Prahova, Constanța, Brașov, Vaslui și București, dar și oameni de cultură, colecționari, literați. De altfel, în alocuțiunea inaugurală, susținută de acad. Răzvan Theodorescu, tema strict profesională a timpului real, măsurat de bătaia ceasului, a devenit un pretext de interpretare a timpului istoric, liturgic, filosofic sau cultural. Această deschidere spre registrul spiritual a fost susținută de adevărate pledoarii pentru interpretarea timpului drept un aliat în disputa filosofico-religioasă. Reuniunea, punctată de un recital de excepție susținut la Muzeul Ceasului de cvartetul adolescentin „Mediarty & Friends", dirijat de prof. Cosmin Faur de la Liceul de Artă din Ploiești, s-a continuat cu o vizită la câteva dintre obiectivele muzeistice prahovene: Conacul „Bellu" de la Urlați, Mânăstirea Jercălăi și Parcul Memorial „Constantin Stere" de la Bucov. Prahova culturală a completat astfel un peisaj inedit din oferta diversă a acestui timp al contrastelor.

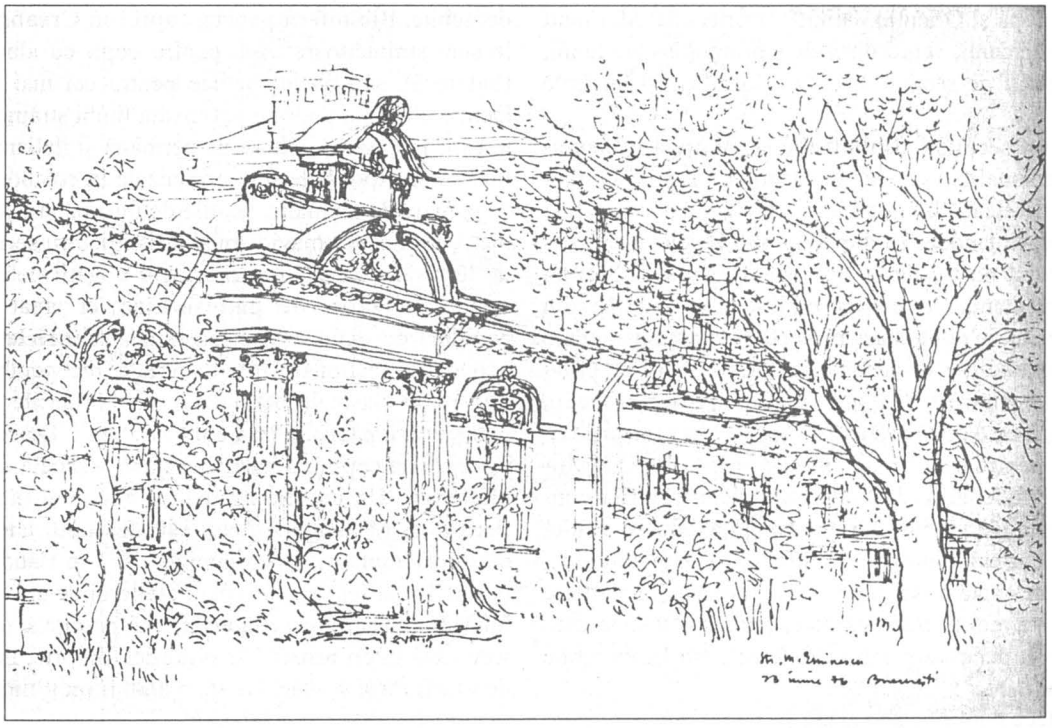

Str. M. Eminescu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Întâlnire internaţională a cărţii în România

Chantal STĂNESCU
bibliotecar coordonator
Biblioteca Centrală pentru Regiunea Bruxelles-Capitală

Biblioteca noastră a fost invitată la cea de-a doua ediţie a **Simpozionului Internaţional *Cartea. România. Europa***, organizat de Biblioteca Metropolitană Bucureşti, Biblioteca Centrală Universitară Carol I, sub înaltul patronaj al Academiei Române şi al Primăriei Generale a Bucureştiului.

Întâlnirile Simpozionului...

Această manifestare celebrează aniversarea a 550 de ani de la prima atestare documentară a oraşului împodobit pentru această ocazie: weekend-ul este festiv peste tot, în instituţiile culturale dar şi pe străzi. Ocazie pentru bucureşteni de a se regăsi în jurul unui patrimoniu cultural şi arhitectural în plină renaştere.

Dar o duminică studioasă îi aşteaptă pe participanţii la Simpozion, la Biblioteca Universitară... Lucrările sunt deschise de către **Florin Rotaru, directorul general al Bibliotecii Metropolitane**, co-organizator şi sufletul acestei manifestări. Fost ministru-secretar de stat şi senator, a contribuit la redactarea – printre altele – a legilor pentru biblioteci. Expert şi specialist în carte veche, i se datorează numeroase publicaţii în acest domeniu. El este, de asemenea, din 1997, şi preşedintele ABIDOR, asociaţie română a bibliotecarilor şi documentariştilor. Nimic surprinzător, deci, în a-l găsi în fruntea acestei întâlniri internaţionale care se derulează pe patru secţiuni: istoria şi civilizaţia cărţii, biblioteconomie şi ştiinţele informării, Europa şi Orientul, latinitatea orientală. Mai mult de 130 de participanţi, veniţi din cele patru colţuri ale lumii, au fost repartizaţi pe secţiuni care şi-au desfăşurat lucrările separat.

În cadrul secţiunii **Bibliotecile şi ştiinţele informaţiei,** câteva personalităţi marcante: canadienii Louise Guillemette-Labory (Reţeaua bibliotecilor publice din Montreal) şi Réjean Savard, finlandeza Barbro Wigell-Rynnanen (prezentă şi la colocviul nostru de la Bruxelles), olandeza Marian Koren, reprezentanta Asociaţiei bibliotecilor publice din Olanda, implicată în numeroase proiecte internaţionale (care va veni la Bruxelles pe 18 decembrie 2009). A fost un prilej de schimburi fructuoase în care s-a ajuns la un consens în ceea ce priveşte cele două preocupări majore: schimbările ce trebuie făcute pentru adaptarea bibliotecilor publice la nevoile actuale ale publicului şi dezvoltarea reţelelor pentru a continua asigurarea serviciilor de proximitate. De exemplu, reţeaua din Montreal şi-a impus ca obiectiv – în cadrul unei politici generale axată pe familie – să fie prezentă în cartiere pentru a asigura aici o viaţă animată, pentru a susţine dezvoltarea socială, pentru a primi diverse comunităţi culturale şi pe noii-veniţi...

Biblioteca publică este văzută ca *un instrument democratic de mediatizare culturală şi de prim rang.*

Şi reţeaua va fi întărită pentru a atinge aceste obiective.

Descoperirea reţelei Bucureştiului

Biblioteca Metropolitană Bucureşti există începând cu anul 1831, având la origine Biblioteca Colegiului Sf. Sava, care deţinea colecţii diverse (manuscrise, cărţi, reviste şi periodice) şi beneficia de diferite legi de finanţare pentru a se dezvolta şi a se impune ca bibliotecă centrală de conservare. În 1864, prima lege românească referitoare la bibliotecile publice a fost legiferată în plină mişcare anglo-saxonă, astfel încât deschiderea către public a fost aplicată. Sub diverse denumiri, ea îşi urmează drumul şi devine în 1949 coordonatoarea reţelei de biblioteci publice a oraşului. Un rol pe care îl are şi astăzi, căci aici sunt centralizate serviciile administrativ, dezvoltarea colecţiilor, resurse umane şi relaţii internaţionale pentru toate cele 43 de filiale ale reţelei. O reţea care încă nu este dezvoltată uniform şi care vrea să se împlinească. De altfel, ea asigură şi depozitul legal pentru Bucureşti. În sfârşit, o nouă misiune importantă i-a fost fixată: digitizarea patrimoniului său istoric (manuscrise, opere rare şi periodice) în cadrul Bibliotecii Virtuale DACOROMANICA – modelul românesc al GALLICA, proiect susţinut şi încurajat de către Jean-Noël Jeanneney. Acest proiect este parte integrantă a mişcării internaţionale de a pune direct la dispoziţia publicului patrimoniul care altădată era consultat de un număr limitat de cititori.

Împreună cu **directoarea reţelei de biblioteci publice, Rodica Cosmaciuc**, am vizitat două filiale deopotrivă deosebite. **Biblioteca pentru copii Ion Creangă.** Toate sălile sunt strălucitoare: sala pentru copii cu albume şi jocuri (ludotecă), săli enciclopedice pentru cei mai mari, sala de lectură albastră, unde se pot învăţa limbi străine şi pot fi citite cărţi în engleză, franceză, germană şi italiană. Activităţile literare şi expoziţiile sunt organizate în colaborare cu copiii. Şi la nivel de animaţie, şcolile de muzică şi teatru, din apropiere, furnizează muzicieni şi artişti pentru serile de basm şi de lectură. Dar, grânarele ascund bogăţii nebănuite: extraordinarul **Teatru de păpuşi Licurici** creat (cu sprijinul copiilor) de entuziasta şi pasionata **Gabriela Stamatiade**, păpuşi confecţionate din materiale recuperabile. Gabriela împleteşte basmele tradiţionale cu propriile sale poveşti, manevrează păpuşile împreună cu copiii. De ceva vreme, ea lucrează cu copiii cu handicap de la o şcoală din apropierea bibliotecii. Un univers în afara spaţiului şi timpului în care fiecare îşi regăseşte sufletul său de copil. Un univers care călătoreşte uneori şi care ajunge până în Bandung, în Indonezia! Tot la fel de neaşteptat: atelierul de gravură al artistului Mircea Dumitrescu, amenajat în pivniţe şi dependinţe. El formează tineri artişti într-o grafică proprie, puternic legată de literatură şi poezie. Ne vom aminti mult timp de primirea sa călduroasă şi reconfortantă.

A treia vizită: **Biblioteca Dimitrie Cantemir**, care îşi desfăşoară activitatea tot într-o clădire de curând renovată. Deţine colecţii enciclopedice, săli de informatică frumoase,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

corespondente ale spațiilor noastre digitale publice. Automatizarea împrumutului este în curs de derulare: o filială-pilot înainte de extinderea acestuia în rețea. De altfel, aici sunt conservate colecțiile patrimoniale din secolul XVI până în anul 1830, în condiții perfecte de conservare și securitate. Tot aici se face digitizarea (acesta este un serviciu descentralizat al Bibliotecii Metropolitane): o muncă migăloasă care se face, de asemenea, în conformitate cu standardele internaționale.

Aceste două exemple sunt emblematice pentru procesul de reînnoire globală a rețelei de lectură publică. Întreg personalul se implică cu dinamism în acest proces de modernizare. Bineînțeles, doamna Cosmaciuc evidențiază ceea ce ar mai trebui făcut, dar se vede că impulsul a fost dat: aceste biblioteci – și toate celelalte care sunt în curs de renovare – sunt instituții ale secolului XXI. Ele ar putea foarte bine servi ca model altor rețele din Europa care se modernizează mai încet…

În loc de concluzie

Țin să adresez cele mai calde mulțumiri lui Florin Rotaru pentru invitația sa, doamnei Cosmaciuc pentru că ne-a însoțit în vizitele din rețeaua bucureșteană, întregului personal al bibliotecilor, atât de răbdător și călduros. Și în sfârșit, țin să-i mulțumesc Corneliei și întregii echipe care a asigurat într-un mod excepțional logistica și confortul participanților până în cele mai mici detalii.

Acest simpozion, vizitele din rețeaua bucureșteană și întâlnirile care au avut loc ne-au permis să ne dăm seama că România este prezentă în lumea biblioteconomică europeană și internațională datorită eforturilor constante făcute de fiecare după Revoluție, după cum deja constatasem, în 2007, la Brașov și datorită contribuției colegilor români în cadrul secțiunii *Bibliotecile și științele informației* a acestui simpozion. Rețeaua se reînnoiește, se deschide complet noilor tehnologii digitale, ținând cont, în același timp, să asigure spații primitoare pentru public. Există aici, fără nicio îndoială, o frumoasă sinteză a unei munci de la care se așteaptă cu interes rezultate deosebite.

Traducere de Cornelia RADU

Din „Bibliothèques en Capitale" nr. 30,
octombrie/decembrie 2009, pp. 1–3
Bibliothèque Publique Centrale pour la Région de
Bruxelles-Capitale

Sfînta Vineri

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Marea Unire: discuţii şi oportunităţi

Raia ROGAC

La Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu" din Chişinău, în organizarea Asociaţiei Istoricilor din Moldova, s-a desfăşurat o masă rotundă cu tema *Împrejurările interne şi externe în care s-a făcut Marea Unire*, la care au participat profesori şi studenţi de la instituţii de învăţământ superior, în special din cadrul facultăţilor de istorie.

În mesajul de salut, Elena Vulpe, directoarea instituţiei, a menţionat că biblioteca, în mod tradiţional, a devenit gazdă de onoare pentru numeroase manifestări dedicate acestei sărbători cu profundă semnificaţie pentru basarabeni, amintind în context că însuşi patronul spiritual Onisifor Ghibu a fost un luptător convins pentru cauza unirii tuturor românilor. Biblioteca oferă în acest sens nu numai spaţiu pentru diverse acţiuni omagiale, dar şi o bogată colecţie de carte şi documente.

În luarea sa de cuvânt şi atitudine, academicianul Alexandru Moşanu a ţinut să remarce importanţa evenimentului pentru a ţine aprins focul în vatra strămoşească, pentru a păstra în cuget şi în simţire memoria celor care s-au sacrificat pentru realizarea măreţului ideal, dar şi pentru a face un bilanţ al realizărilor obţinute şi al oportunităţilor care se impun. Domnia sa a supus unei critici exigente şi dure poziţia falsificatorilor de istorie şi neam, care în ciuda numeroaselor argumente duc în eroare populaţia vrând să-şi apere interesele politice şi demagogice, adresând totodată apelul de a le riposta prin luarea de atitudine, prin fapte concrete care să atragă cât mai mulţi oameni, îndeosebi tineri, întru cunoaşterea şi propagarea adevărului istoric, specialiştilor în domeniu revenindu-le misiunea cea mai responsabilă în această direcţie. Drept unul din exemplele de falsificare a adus cazul ultimului recensământ şi condiţiile în care s-a desfăşurat, prin care comuniştii au încercat să demonstreze că în Basarabia s-au declarat a fi români doar două procente din populaţie, arătând că e nevoie ca în viitorul apropiat să se realizeze o trecere în revistă de acest gen, fără a denatura realitatea şi opţiunile cetăţenilor. În altă ordine de idei, a subliniat că noi până şi în ziua de astăzi nu cunoaştem câţi oameni au murit din cauza foametei impuse, a deportărilor şi a altor acţiuni criminale, pe care le-a caracterizat ca un genocid faţă de băştinaşi. Sunt categoric împotriva aşa-numitului multiculturalism. Noi trebuie să avem demnitate, să ne debarasăm de complexul inferiorităţii, să nu uităm că anume din Basarabia s-a început Marea Unire, a mai spus dnul Moşanu. Impactul pozitiv pentru basarabeni s-a făcut simţit îndată după 1 decembrie 1918, dezvoltându-se ştiinţa, cultura, agricultura, creându-se acel nucleu al intelectualităţii adevărate care a ştiut să scoată în lumină valorile şi tradiţiile neamului românesc, să le transmită ca pe o ştafetă generaţiilor în devenire, anume lor le datorăm faptul că mai vorbim astăzi limba mamei, că renaşte sentimentul patriotismului, chiar dacă se pare că nu mai este la modă, şi în ciuda înstrăinării unui mare număr de cetăţeni plecaţi peste hotare să muncească în condiţii dificile din cauza sărăciei. Cel care nu-şi iubeşte ţara, valorile naţionale, este un nimeni, este tipul cetăţeanului robot. O persoană care nu ştie să aprecieze valorile naţionale, nu este în stare să le aprecieze nici pe cele europene. Vorbitorul şi-a exprimat speranţa că în viitorul apropiat în instituţiile şcolare se va reveni la istoria normală, prin aceasta înţelegându-se trecerea la istoria neamului nostru, istoria românilor.

Anatol Petrencu, completând punctele de vedere ale academicianului A. Moşanu, a asigurat asistenţa că istoricii sunt capabili să prezinte istoria aşa cum este, fără a o denatura, menţionând că ea nu poate fi obiect de negocieri, or, dnul Marian Lupu pretinde că istoria poate fi discutată. Este de datoria noastră să ne apărăm meseria, iar prin ea istoria noastră cea adevărată, a adăugat Petrencu.

Prof. univ. Anton Moraru a punctat o serie de teme actuale care să servească în procesul de cercetare a Unirii, între acestea fiind: elaborarea unei monografii compexe dedicate Unirii, rolul diferitelor categorii – intelectuali, ţărani, soldaţi în lupta pentru Unire, rolul conducerii vechiului regat, Unirea în contextul serviciilor secrete, lupta pentru recunoaşterea Unirii, scrierea unor broşuri despre toţi cei 86 de membri ai Sfatului Ţării, graţie faptului că au fost scoase de sub interdicţie peste 10 mii de dosare secrete, organizarea unor concursuri de creaţie pentru cel mai bun roman sau piesă despre Unire, aici fiind nedumerit de ce scriitorul Ion Druţă până acuma nu a scris nimic despre Marea Unire.

Venit din Constanţa, prof. univ. Marian Zidaru a prezentat o proaspătă lucrare, întitulată *Arc peste timp 23 august 1939 – 23 august 1944, semnificaţii şi consecinţe*, coordonată de către domnia sa şi Daniela Caruţiu. Oaspetele s-a referit succint la condiţiile şi împrejurările nefaste care au condus la desprinderea Basarabiei din trupul României, la ultimele studii de cercetare efectuate, care-i vor permite să pună în lumină încă multe lucruri necunoscute din dosare declasificate despre România din perioada celui de-al doilea război mondial şi nu numai, inclusiv despre Basarabia, pe final afirmând că Marea Unire va rămâne o sursă continuă de cercetare şi inspiraţie, oricât de mult nu s-a scris şi se va mai scrie.

Dr. în istorie Valeriu Popovschi şi-a mărturisit regretul că nici măcar în cadrul Institutului de Istorie nu există o galerie de tablouri cu eroii Sfatului Ţării, nu există un film documentar sau artistic consacrat temei în discuţie, lucruri care ar trebui să intereseze factorii decizionali şi nu numai. A mai spus că în perioada interbelică a existat o Asociaţie condusă de deputatul Pelivan, despre care aproape nu se ştie nimic şi care ar fi necesar să fie studiată.

Istoricul Mihai Taşcu a îndemnat toţi participanţii la acumularea materialelor pentru organizarea unui proces al comunismului şi consecinţelor lui, susţinând opinia colegilor referitoare la repunerea în actualitate şi cinstirea memoriei basarabenilor care au înfăptuit Marea Unire cu exemplul de comemorare a fostului deputat al Sfatului Ţării Nicolae Soltuz, căruia i-a fost acordat titlul de Cetăţean de Onoare al oraşului Soroca.

Moderatorul Sergiu Musteaţă, preşedintele Asociaţiei Istoricilor din Moldova, a prezentat două volume consistente, recent apărute la Editura Biblioteca Bucureştilor: *Pantelimon Halippa, neînfricat pentru Basarabia*, coordonator Ion Constantin, şi *Pantelimon Halippa – tribun al Basarabiei*, coordonatori Ion Constantin şi Ion Negrei, care vor fi lansate la 24 ianuarie viitor cu aceiaşi organizatori şi în aceeaşi Bibliotecă Publică „Onisifor Ghibu", în încheiere mulţumind vorbitorilor şi participanţilor la masa rotundă, care s-a dorit a fi nu numai un prilej de omagiu, dar şi de oportunităţi întru continuarea cauzei înaintaşilor, mulţi dintre care s-au jertfit pentru credinţa şi convingerea că va veni timpul pentru triumful adevărului istoric, pe care tocmai îl parcurgem.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

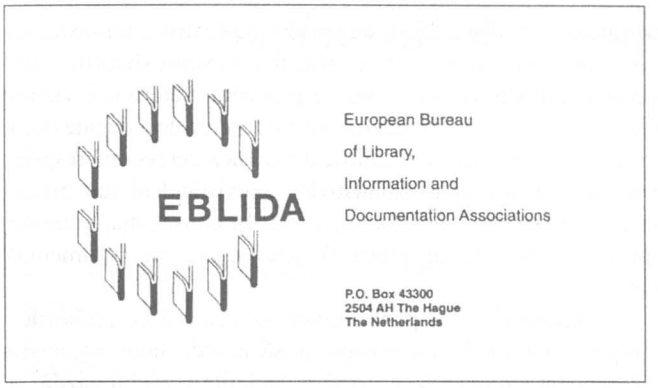

EBLIDA

Orizonturi
Programe
Iniţiative

Poziţia EBLIDA faţă de Acordul Google de digitizare a cărţilor

Grupul de experţi EBLIDA pe probleme de legislaţie a informaţiei (EGIL) lucrează în prezent la o declaraţie care să reflecte poziţia oficială a organizaţiei asupra Acordului Google de digitizare a cărţilor (*Google Book Settlement*) propus de Statele Unite, precum şi a impactului acestuia asupra deţinătorilor de drepturi de autor, autorilor europeni, asupra sectorului editorial, al utilizatorilor şi al societăţii europene, în general. Primele dezbateri au avut loc în 7 septembrie a.c. la Bruxelles, în cadrul Comisiei Europene, şi au fost continuate la Conferinţa IFLA de la Milano şi la reuniunea LIBER – EBLIDA de la Haga, din octombrie.

Toţi membrii şi membrii-asociaţi sunt invitaţi să îşi expună părerea cu privire la acest act.

Mai explicit, se aşteaptă dezbateri pe marginea următoarelor probleme:

1. scopul Acordului;
2. numărul total de lucrări prinse în prezentul proiect;
3. rolul Registrului Drepturilor Cărţii;
4. noţiunea de „disponibilitate comercială";
5. accesul utilizatorului la cele mai noi servicii oferite pe baza prezentului Acord.

EBLIDA reprezintă Biroul European al Asociaţiilor Bibliotecare, de Informare şi Documentare. Este un organism independent de tip umbrelă, care cuprinde asociaţiile şi instituţiile de profil din ţările europene şi care promovează accesul nestânjenit la informare în contextul digital contemporan, precum şi rolul bibliotecilor în realizarea acestui demers.

Aşadar, EBLIDA salută contribuţia Google în acest sens. Programul propus de Google are posibilitatea de a oferi accesul public la o bibliotecă virtuală conţinând milioane de cărţi, constituind astfel o sursă fără precedent aflată în slujba promovării învăţării şi a dezvoltării umane, în general.

Google şi reprezentanţi ai autorilor şi editorilor au ajuns la o înţelegere privind drepturile de autor şi alte aspecte legislative în acest sens. Acest acord este în prezent supus reviziei de către Tribunalul Statelor Unite, Districtul New York.

Prezentul acord oferă trei servicii de bază:

Posibilităţi de pre-vizionare: Toţi utilizatorii din Statele Unite pot da căutare gratuită în întreaga bază de date Google pentru cărţi digitizate, putând să pre-vizioneze până la 20% din textul cărţii respective. (Există anumite reguli pentru categorii speciale – de exemplu, ficţiune/non-ficţiune.).

Posibilităţi de achiziţie: Utilizatorii pot oricând să beneficieze de accesul online la textele integrale. Cărţile aflate în librării necesită permanent acordul scris al deţinătorului de drepturi de autor.

Abonamente pentru instituţii: Utilizatorii dintr-o instituţie pot citi textul integral al tuturor cărţilor incluse în baza de date a instituţiei respective (ISD).

EBLIDA salută prezentul acord şi speră că el reprezintă începutul unei îndelungate şi fructuoase cooperări între Google şi deţinătorii de drepturi de autor.

EBLIDA doreşte să atragă atenţia asupra unor aspecte/condiţii pe care le consideră a fi de interes pentru bibliotecarii europeni.

Aplicarea în teritoriu

Asociaţia EBLIDA este profund îngrijorată de limitarea teritorială a acestui acord.

Legile privind drepturile de autor ale unei ţări se aplică doar pe teritoriul ţării respective. Prin urmare, prezentul acord, bazat pe legislaţia Statelor Unite, se aplică doar aici. Consecinţa acestui fapt este că serviciile ce intră sub incidenţa acordului vor putea fi oferite doar utilizatorilor din această ţară. Restul utilizatorilor vor avea acces doar la serviciul curent de căutare „Book Search", care, conform legilor drepturilor de autor, vor afişa doar trei fragmente foarte scurte ale textelor căutate constând în doar câteva propoziţii din text.

Având în vedere natura prezentului acord, nu se poate extinde acţiunea lui în afara graniţelor SUA decât dacă Google ajunge la o înţelegere cu deţinătorii de drepturi de autor din fiecare ţară implicată în proiect.

Doar bunăvoinţa părţilor implicate, împreună cu legislaţia din fiecare ţară vor face sau nu posibilă înţelegerea cu Google.

Dacă nu se va ajunge la niciun acord, consecinţa va fi accesul inegal la textul în format digital. Dacă nu va exista o versiune europeană a acordului Google, universităţile şi toate instituţiile de învăţământ şi cultură din Europa vor suporta un

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

grav dezavantaj în comparaţie cu instituţiile similare din SUA – ca să nu mai vorbim despre dezavantajele cetăţeanului de rând.

Sperând că se va reuşi totuşi stabilirea unei înţelegeri la nivel european, EBLIDA propune acordul american ca model.

Controlul informaţional de către o singură entitate corporativă

Google nu a dezvăluit încă dimensiunea proiectului, dar experţi independenţi estimează că ar putea fi vorba de digitizarea a peste 30 de milioane de cărţi. Costurile s-ar putea ridica la 750 de milioane de dolari. Imensitatea proiectului, precum şi faptul că acesta a demarat în 2004, permiţându-i lui Google un avans de cinci ani, face improbabilă orice concurenţă. În consecinţă, o uriaşă proporţie a patrimoniului cultural mondial, în format electronic, se va afla sub controlul unei singure corporaţii – fapt ce ridică temeri serioase.

Părţile implicate recunosc autoritatea tribunalelor fiecărei ţări de a reglementa poziţia acestora în cadrul acordului. Având în vedere caracterul de monopol al proiectului, EBLIDA speră că tribunalele îşi vor exercita autoritatea pentru a asigura beneficii la scară cât mai largă, precum şi controlul necesar pentru a preveni cazurile de abuz prin poziţia dominantă a oricăreia dintre părţi.

Politica preţurilor

Stabilirea preţurilor va ţine seama de două obiective principale: 1 – realizarea de câştiguri la rate de piaţă pentru fiecare carte şi asigurarea licenţei pentru fiecare autor, şi 2 – asigurarea accesului la carte al publicului larg, inclusiv al instituţiilor de învăţământ superior. Până în prezent, editorii de reviste ştiinţifice au acordat prioritate realizării câştigului, în detrimentul facilitării accesului, aşa că multe biblioteci s-au văzut obligate să anuleze abonamente. Dacă se vor concretiza efectele sociale benefice ale proiectului „Book Search", este important ca accesarea materialelor să se facă în mod echitabil.

Având în vedere caracterul de monopol al proiectului, precum şi lipsa de concurenţă, trebuie ca orice bibliotecă sau instituţie abonată să poată solicita autorităţilor naţionale relevante din acest domeniu revizuirea preţurilor pentru serviciile furnizate.

Cenzura

Conform acordului, Google poate să excludă 15% din cărţile scanate, care, deşi respectă drepturile de autor, sunt totuşi epuizate din baza de date. Acest fapt ar putea să însemne excluderea a peste un milion de cărţi.

Pe baza experienţei, putem crede că, sub presiunea diferitelor grupuri de interes şi chiar a unor guverne, Goolge va exclude lucrările considerate că ar conţine informaţie „indezirabilă" – ceea ce ar constitui o problemă dacă criteriul de selecţie ar fi cel politic. Este deci de importanţă majoră ca publicul să fie informat despre orice triere de material. Google trebuie, astfel, obligat să publice lista cărţilor excluse, precum şi motivul excluderii lor.

Cercetarea

Copiile digitizate ale cărţilor scanate alcătuiesc împreună o bază de date unică (*Research Corpus*), pentru analiză şi cercetare. Aceasta poate fi găzduită de Google şi de încă două instituţii. Site-ul gazdă se adresează cercetării „non-exhaustive" de către „utilizatori calificaţi". („Non-exhaustiv" înseamnă că textul respectiv nu va fi accesat pentru a fi vizualizat şi/sau citit.) Site-ul gazdă are autoritatea de a decide dacă un utilizator este sau nu „calificat" şi dacă cercetarea respectivă este sau nu „non-exhaustivă", neexistând niciun mecanism exterior de a sancţiona decizia. În consecinţă, anumite tipuri de cercetare ar putea fi privilegiate, în detrimentul altora.

Acordurile europene trebuie să permită cercetătorilor europeni accesul la informaţie şi să acorde unui organism independent calitatea de a verifica deciziile site-ului gazdă, şi dacă aceste decizii sunt sau nu rezonabile.

Politica de confidenţialitate

Aceasta este esenţială pentru biblioteci şi necesită, în mod normal, un ordin judecătoresc aplicabil unei biblioteci finanţate din fonduri publice, pentru a permite identificarea persoanelor care activează în cadrul bibliotecii respective. Unul dintre serviciile care urmează să fie oferite implică şi faptul că Google colectează şi păstrează informaţii despre activitatea utilizatorilor. Cu toate acestea, în Acord nu se specifică modul în care va fi protejată confidenţialitatea utilizatorilor. Ca răspuns la aceste preocupări, Google a declarat că va demara măsurile corespunzătoare care se impun în acest caz.

Acordurile europene trebuie să se asigure că standardele internaţionale de protecţie a confidenţialităţii vor fi respectate.

Traducere de Cristina STAICU

Sursă: EBLIDA

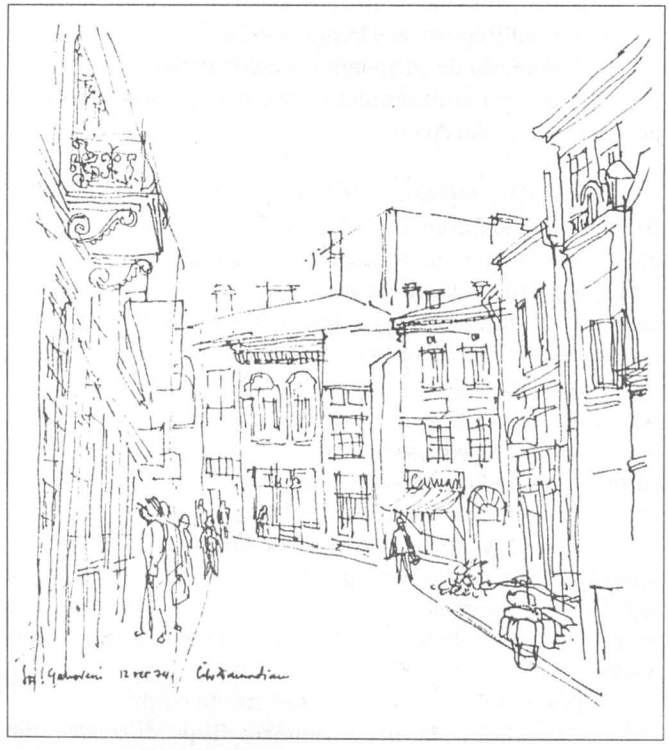

Str. Gabroveni

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bibliotecile din Italia: o succintă prezentare
(II)

Mauro GUERRINI
Giovanna FRIGIMELICA

Rețeaua bibliotecilor universitare

În acest caz, întâlnim o situație destul de complexă. Universitățile din centrul și nordul țării au acest tip de rețele bine organizate și eficiente. Printre acestea, amintim Universitățile din Trento, Milano, Genova, Pavia, Padova, Bologna, Florența și Siena. Universitățile din sud au dificultăți de organizare, cu excepția câtorva inițiative lăudabile. Aceasta confirmă decalajul istoric dintre diferitele zone ale țării.

Sunt puține bibliotecile participante la programul SBN, iar printre acelea care nu participă, s-a impus programul Aleph ILS. Alte universități folosesc încă softuri diferite, fără să coopereze între ele.

Programul MAI (Meta OPAC Azalai), creat în 1999, permite o cercetare cumulativă a cca 250 de cataloage de bibiotecă (de tip SBN și nu numai), oferind o acoperire parțială a domeniului universitar.

Un recensământ efectuat în 2007, cu referire la anul 2006, a investigat 74 de universități și a reliefat faptul că, la nivel național, rețeaua de biblioteci pare a fi fost desăvârșită. De fapt, doar două universități au declarat că au îndeplinit toate formalitățile legale pentru a se constitui parte în cadrul acestei rețele. Reorganizarea universităților italiene din ultimii ani a condus la o scădere a numărului bibliotecilor universitare, de la 1.345 – estimate în 2002, pentru 77 de instituții de învățământ superior, la 1.227, în 2007, deservind 73 de astfel de instituții. Și numărul punctelor de lucru a scăzut, de la 1.902 la 1.553, pentru aceeași perioadă, iar procesul a permis reducerea costurilor, cu păstrarea aceleiași calități a serviciilor. Suprafața totală destinată acestor servicii este estimată la 696.000 m^2. Numărul total de locuri destinate lecturii a scăzut ușor, de la 84.510 – în 2002, la 80.614 – în 2006. În ceea ce privește colecțiile, sunt estimate cca 1.075.000 de achiziții pe an și 209.000 de abonamente active – în 2006. Cheltuielile totale destinate materialului bibliografic a fost, în același an, calculate la 116.448.425 de euro. 83% dintre bibliotecile universitare oferă servicii de împrumut și consultanță, în timp ce 76% dintre acestea au și servicii de livrare de carte.

Inițiativele de cooperare la nivel național se concentrează mai ales asupra activităților legate de furnizori, în timp ce politicile privind achizițiile, conservarea și distribuția rămân pe o poziție secundară. În noiembrie 2004, 72 de rectorate dintre cele 77 de universitățile italiene au semnat Declarația de la Messina, prin care învățământul superior național se angaja să promoveze și să susțină accesul deschis la informație. Impactul acestui document a rămas, totuși, sub nivelul așteptat – și aceasta din cauza lipsei legislației în acest domeniu.

Cu toate acestea, în perioada 2007–2008 s-a dezvoltat treptat o strategie de auto-arhivare. În iulie 2008, 40 de arhive naționale au fost indexate în OpenDOAR (Directorul arhivelor online).

Bibliotecile publice

Conform statisticilor, există un total de 4.918 biblioteci publice, dintre care majoritatea (4.797) aparțin municipalităților. Din cele rămase, 55 aparțin autorităților regionale, 10 – celor ale provinciilor, 24 – ale unor consorții și asociații corporatiste, iar 9 – sindicatelor. Ca și în cazul bibliotecilor universitare, există o diferență considerabilă între diferitele zone ale țării: peste jumătate (51%) sunt în nord, 20% – în centru, iar 29% – în partea de sud.

Bibliotecile publice din orașele mari alcătuiesc, de obicei, o rețea ce include un sediu central și mai multe filiale, răspândite în diferite părți ale orașului respectiv (de exemplu, în Trento și Milano). Unele regiuni – ca de exemplu Toscana, au impus crearea unei rețele regionale, pe baze inter-municipale, ce au avut ca rezultat creșterea evidentă a calității serviciilor către cetățeni.

Bibliotecile publice oferă o serie de servicii, precum și resurse bibliografice disponibile atât online cât și la împrumut. În multe cazuri (58%), colecțiile nu depășesc 10.000 de volume. Aproximativ 32% dintre biblioteci au colecții constând în 10.000 – 100.000 de volume, în timp ce doar 3,3% depășesc acest prag.

În ceea ce privește utilizatorii, singurele informații disponibile la nivel național vin în urma sondajului ISTAT: în 2006, 11,7% din populația de vârsta de peste 11 ani (6.100.000 de persoane) fuseseră într-o bibliotecă, cel puțin o dată în cele 12 luni care precedau interviul. Dintre acestea, peste jumătate făcuseră acest lucru exclusiv din motive de studiu și/sau locuri de muncă (51,7%), 36,4% numai în scopuri recreative, iar 10,5 % – în ambele scopuri. Bibliotecile sunt folosite mai mult în nord-est (16,1%), apoi în nord-vest (13,5%) și în zona de centru (11,1%). Procente mai mici sunt găsite în Sud (7,7%) și în zona insulară (9,4 la sută). Regiunile cu cea mai mare rată de vizitare a bibliotecilor sunt Trentino Alto-Adige, cu 28,8% și Valle d'Aosta, cu 27%. La mare distanță se află regiuni precum Emilia Romagna (16,1%), Sardinia (14,6%), Lombardia (14,5%) și Veneto (14,2%). Cea mai scăzută rată se găsește în Campania (6,2%).

Sondajul ISTAT a mai arătat că 59,1% dintre utilizatori merg la bibliotecă pentru a împrumuta cărți, 44,5% – pentru lectură și studiu, 42,2% – pentru informare generală, 11,8% – pentru a consulta cataloage, 7,4% – pentru a împrumuta ziare, reviste și alte materiale tipărite, iar 8,5% – pentru a împrumuta material audio-vizual.

Bibliotecile ecleziastice

Acestea reprezintă un element important în viața culturală a țării. *Anuarul* publicat de Asociația bibliotecarilor ecleziastici din Italia (ABEI – *Annuario delle biblioteche ecclesiastiche italiane*) în 1995, actualizat constant în Buletinul informativ ABEI (*Notiziario dell'ABEI*), înregistrează existența a 1.469 de biblioteci, dintr-un total de 5.500 de instituții bisericești.

Aceste biblioteci sunt de diverse feluri: de dieceză, canonice, monahale, parohiale, ale seminariilor și facultăților teologice (acestea sunt, de fapt, biblioteci universitare), ale

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

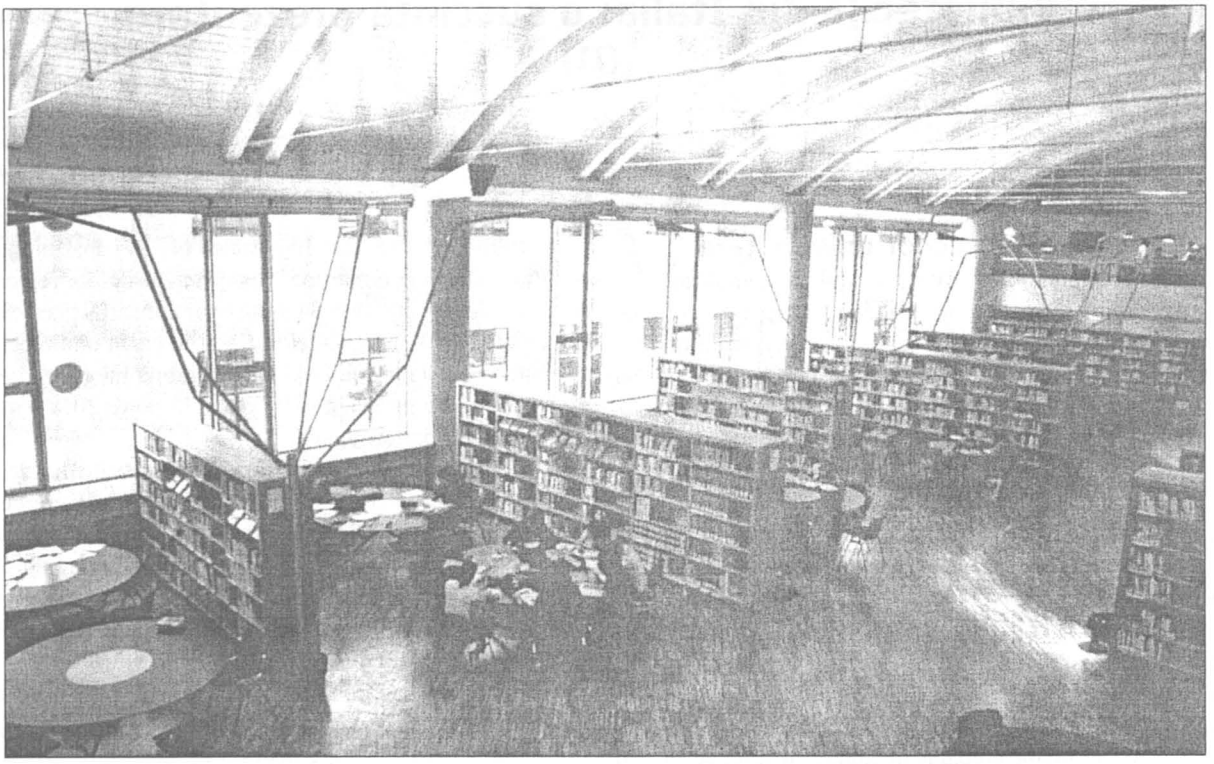

Biblioteca San Giorgio din Pistoia

institutelor şi academiilor ecleziastice, precum şi ale asociaţiilor catolice sau mişcărilor religioase.

Organismele ecleziastice au deseori o structură complexă, care se reflectă şi în bibliotecile lor. Cele mai vechi astfel de biblioteci sunt cele canonice şi monahale, care de obicei deţin documente religioase rare şi importante. Apoi, bibliotecile moderne ale universităţilor teologice au sute de mii de volume, precum şi cea mai nouă şi mai sofisticată tehnologie. Acestea sunt urmate de bibliotecile seminariilor şi cele parohiale – mai modeste şi mai limitate ca ofertă. Totalul patrimoniului bibliografic conţinut în aceste biblioteci este de aproximativ 30 de milioane de volume, fapt pentru care Conferinţa Episcopală Italiană (CEI) a lansat recent un catalog cumulativ online, numit CEIBIB.

Bibliotecile şcolare

Acestea sunt destul de rare, mai ales în sistemul învăţământului de stat obligatoriu (şcoli primare şi gimnaziu). Un număr restrâns de licee deţin colecţii destinate profesorilor şi elevilor, dar acestea nu sunt de obicei însoţite de cataloage. În plus, există puţine resurse economice, la fel ca şi spaţiile destinate studiului sau numărul personalului specializat şi stabil. Mulţi dintre cei angajaţi în bibliotecile şcolare sunt profesori.

În ultimii ani, s-a realizat o creştere a numărului de elevi abonaţi, până la 93%, deşi dintre aceştia 20% au renunţat pe parcurs, prin abandon şcolar. În acelaşi timp, şcolile italiene sunt încă puternic afectate de o autonomie „imperfectă", de lipsa dinamismului şi creativităţii din sistem, precum şi de reduceri de buget de la nivel central. Toate acestea au ca rezultat o serie de probleme de organizare şi management, cu costuri relativ ridicate şi calitate scăzută a procesului de învăţământ. O soluţie la aceste probleme ar putea fi profesorii care nu mai pot preda la clasă din motive medicale, dar care sunt potriviţi pentru alte diverse funcţii – printre care şi cea de bibliotecar (alături de cele de secretariat, de activitatea din cadrul birourilor Ministerului sau de cea din laboratoarele şcolare).

În 2007, Ministerul Educaţiei Publice a iniţiat un proiect denumit *Amico libro*, cu scopul de a promova practica lecturii; şcolile care au obţinut rezultate au fost recompensate cu câte 1.000 de euro, destinaţi achiziţionării de carte. Aproape jumătate din numărul total (4.214) al şcolilor au răspuns la acţiune, dintre acestea 2/3 (2.751) fiind şcoli generale sau chiar grădiniţe.

S-a înregistrat o participare considerabil mai mare în zonele din nordul şi centrul ţării.

Alte tipuri de biblioteci

Multe universităţi străine, mai ales cele din Statele Unite, au o bibliotecă în Italia – în special în Florenţa şi în Roma. În plus, biblioteca Institutului Universitar European, specializat pe domenii sociale şi juridice, se află în Fiesole, Florenţa.

Biblioteca Apostolică a Vaticanului

Originile sale datează încă din primele secole ale papalităţii. Forma actuală a bibliotecii a început să fie conturată în perioada umanistă, de către Papa Nicolae al V-lea (1447–1455), care a organizat o colecţie bogată de codice – care a constituit primul nucleu al bibliotecii. Papa Sixtus al IV-lea i-a conferit formă juridică prin bula papală *Ad decorum militantis ecclesiae*, din 15 iulie 1475.

Biblioteca a achiziţionat numeroase manuscrise şi cărţi – printre care colecţiile bibliotecilor Fulvio Orsini (1657), biblioteca reginei Christina a Suediei (1690), precum şi colecţii

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

private ale unor numeroşi suverani pontifi.

Biblioteca Vaticanului este specializată pe domenii umaniste: istorie, istoria artelor, literatură clasică, filologie, deţinând volume în multe limbi străine şi în diferite alfabete. Patrimoniul său constă în 1.600.000 de volume tipărite, atât vechi cât şi moderne, alături de 8.300 de incunabule (dintre care 65 sunt pe pergament), 150.000 de codice manuscrise şi documente de arhivă, 300.000 de monede şi medalii, şi cca 20.000 de obiecte de artă.

Accesul este permis doar mediului savant şi universitar, iar documentele nu pot fi împrumutate. Catalogul tipăriturilor moderne se află online din 1985 şi cuprinde peste 800.000 de înregistrări.

Biblioteca Ambrosiana

Localizată în Milano, a fost înfiinţată în 1609 de către Cardinalul Federico Borromeo, fiind una dintre primele biblioteci publice din Europa. A fost concepută ca un centru de studiu, alături de altele asemenea – cum ar fi Colegiul Medicilor, Academia de Arte Frumoase sau Galeriile de Artă.

Întemeietorul său a achiziţionat numeroase codice greceşti, latineşti şi în diferite limbi orientale. Printre acestea, se află preţioasele colecţii ale unor instituţii religioase, precum Mânăstirea Benedictină din Bobbio, Mânăstirea Agostiniană *Santa Maria Incoronata* şi Biblioteca Consiliului Canonic Metropolitan din Milano. Tot aici se găsesc şi volume provenite din colecţii private importante, o colecţie orientală de mare importanţă şi Codicele *Atlantico* de Leonardo da Vinci.

Biblioteca Sala Borsa

Inaugurată în decembrie 2001, aceasta deschide un spaţiu cultural multimedia bogat şi fascinant, în sediul Palatului d'Accursio – vechiul centru istoric aflat în inima oraşului Bologna.

Deţinând o colecţie de 260.000 de unităţi bibliografice, aceasta este una dintre cele mai mari biblioteci publice italiene – din punct de vedere al materialului bibliografic contemporan. De la deschiderea sa, biblioteca a împrumutat peste 5 milioane de cărţi, având 60.000 de utilizatori activi. Aceasta a fost singura bibliotecă italiană, aleasă dintre alte 100 de sedii, din 39 de ţări, care a publicat pentru IFLA fotografii şi o descriere amănunţită a activităţii sale în *New Library Buildings of the World* (a doua ediţie), prin intermediul Shanghai Scientific & Technological Literature.

Două proiecte pentru noi sedii

Biblioteca Europeană pentru Informare şi Cultură

Asociaţia *Milano Biblioteca del 2000* a fost înfiinţată în 1997 cu scopul de a susţine crearea acestei biblioteci, cu sediul la Milano, pe o suprafaţă de 20.000 m². Concursul internaţional anunţat în 2001 de către Primăria din Milano pentru arhitectura sediului bibliotecii a fost câştigat de arhitectul Peter Wilson din Germania. Proiectul final a fost predat pe 18 aprilie 2006, iar planurile au fost expediate pe 4 martie 2008. În prezent, proiectul a stagnat, din lipsă de fonduri.

Biblioteca Publică Centrală din Torino

În martie 2001, un juriu internaţional a ales un proiect al arhitectului Mario Bellini pentru Centrul Cultural din Torino, care include şi Biblioteca Publică Centrală, precum şi sediile generale ale institutelor culturale străine, împreună cu un restaurant şi mai multe alte servicii comerciale.

Noul sediu al Bibliotecii Publice Centrale se întinde pe o suprafaţă de 19.000 de m², având forma unui mare centru multimedia şi fiind capabil să găzduiască cca 1.000.000 de unităţi bibliografice (inclusiv cca 300.000 în zone cu acces liber), complet racordat şi dotat cu cea mai modernă tehnologie şi echipat cu 1.500 de locuri destinate studiului individual sau activităţilor de grup.

Legislaţie

Depozitul Legal

Noua lege privind depozitul legal (Legea 106/15 aprilie 2004) înlocuieşte vechea lege din 1939, precum şi toate amendamentele ulterioare, din 1945. În data de 3 mai 2006 a fost emis Decretul Prezidenţial nr. 252, privind normele de funcţionare a depozitului legal de documente de interes cultural, destinate publicului larg (*Regolamento recante norme in materia di deposito legale dei documenti di interesse culturale destinati all'uso pubblico*) – decret ce a intrat în vigoare începând cu 2 septembrie 2006.

O lege anterioară (Legea 106/2004) prezenta atât aspecte pozitive cât şi negative conţinute de toate legile mai vechi, începând cu cea din 1939 şi până la momentul respectiv. Dintre aspectele pozitive, menţionăm:

- identificarea clară a scopurilor urmărite de depozitul legal;
- formularea necesităţilor celor două nivele ale arhivei: nivelul naţional şi cel regional;
- transferul documentelor de la tipograf (simplul executant) la editor (responsabil cu publicarea);
- listarea completă a diferitelor tipuri de documente ce urmează a fi adăugate depozitului, inclusiv materialele noi, create direct în format digital, precum şi cele distribuite online.

Includerea acestora din urmă, în conformitate cu ultimele recomandări IFLA/UNESCO din 2000, pare încă o abordare avantgardistă. Sunt puţine ţările europene care includ în prezent material distribuit pe web, şi aceasta datorită dificultăţilor evidente de conservare, descriere şi control asupra acestora. Cu toate acestea, nu putem spune că există o arhivă reală de material digital.

Noile reglementări sunt importante, cu efecte pozitive asupra serviciilor naţionale bibliografice în ansamblu, deoarece sporesc gradul de acoperire a producţiei şi publicării la nivel naţional, în special în privinţa aşa-numitelor publicaţii „restrânse", şi permit depozitarea resurselor electronice, excluse până acum de la depozitul legal.

Fiecare regiune a ţării identifică bibliotecile şi instituţiile culturale care urmează a fi depozite legale după criterii diferite.

Legea drepturilor de autor

În 2002 a demarat un proces de reorganizare legislativă privind proprietatea intelectuală şi drepturile de autor. Scopul era adaptarea legilor ţării la principiile generale ale UE.

În ultimii ani, activitatea de revizuire a textelor legislaţiei în vigoare (633/1941) a fost intensificată, datorită unei

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca Sandro Penna din Perugia

Comisii speciale, formată în cadrul Comitetului Consultativ Permanent MiBAC. În 2005, Comisia a pregătit o reformă susținută, inovativă în forma și conținutul său, dar care nu s-a bucurat de succesul scontat. Cu toate acestea, a avut ca rezultat o schiță de proiect, dezaprobată la vremea aceea de Președinția Consiliului de Miniștri. Scopul Comisiei pentru perioada 2007–2009 era acela de a iniția dezbateri ample pentru găsirea unor soluții transparente și realiste. Aceste propuneri, ale diverselor grupuri de lucru, au fost centralizate în documentul final intitulat *Proposte per una riforma del diritto d'autore*, transmis către MiBAC în decembrie 2007.

O aplicare corectă a legislației în vigoare privind copyright-ul pentru biblioteci înseamnă limitarea accesului utilizatorilor, cum ar fi reducerea cu 15% a conținutului ce poate fi fotocopiat și interzicerea reproducerii și împrumutării documentelor muzicale tipărite. Italia, ca multe alte țări europene, a fost sancționată de către Comisia Europeană pentru neaplicarea directivei 92/100/CE privind bibliotecile publice, deoarece respectiva directivă cere perceperea unei taxe pentru împrumuturile în acest tip de biblioteci.

Ca urmare, guvernul italian a modificat legea, introducând principiul remunerării editorilor în urma împrumuturilor din sediile locale și naționale ale bibliotecilor publice și a alocat un fond general de 3 milioane de euro, finanțat în proporție de 80% de stat și 20% – de către autoritățile locale.

Principalele propuneri ale reformei sunt:

- legalitatea reproducerii, în scopul de a ajuta la conservarea operelor din colecțiile bibliotecilor;
- punerea la dispoziție a copiei de rezervă, în locul materialului original;
- gratuitatea consultării materialului de orice tip (integral sau părți din acesta) în scop publicitar cultural în bibliotecile publice, sau în instituții similare, după înștiințarea titularului de drept de autor;
- legalitatea reproducerii indexurilor, rezumatelor, copertelor în sistem OPAC;
- comunicarea către public a operelor „orfane" sau a celor care nu mai sunt în vânzare;
- reproducerea de către biblioteci și oferirea materialului către utilizatorii cu dizabilități fizice;
- creșterea procentului de pagini care pot fi reproduse numai pentru uz personal;
- legalitatea livrării documentelor în format electronic doar pentru uz personal.

Învățământul de specialitate și profesia de bibliotecar

În Italia, ca în multe alte țări din lume, învățământul superior de specialitate este considerat a fi baza meseriei de bibliotecar. Sistemul universitar italian include în prezent 80 de universități specializate astfel. Multe altele oferă cursuri postuniversitare în studii de patrimoniu cultural și știința arhivării sau cursuri anuale de masterat. Universitatea din Florența, de exemplu, susține un curs de masterat cu o durată de doi ani. Din 1997, Universitatea din Udine, în colaborare cu alte universități, ca și Universitatea La Sapienza din Roma, începând cu 2007, oferă programe de doctorat în științele bibliografice, biblioteconomie și arhivă. Școala Superioară pentru Arhiviști și Bibliotecari (SSAB), care era mai demult singura care susținea cursuri postuniversitare în domeniu, este acum complet restructurată, oferind o serie de cursuri variate. Informații actualizate cu privire la oportunitățile educative în acest domeniu pot fi consultate prin intermediul site-ului *AIB-WEB Formazione professionale*.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Profesia de bibliotecar nu beneficiază de recunoaştere juridică în Italia, nici de un curriculum educaţional bine definit. Fiecare administraţie adoptă diferite criterii în angajarea de personal. În acest context dificil, bibliotecarii italieni şi Asociaţia acestora (AIB) au încercat să contacteze uniunile sindicale şi organismele care au biblioteci proprii pentru a-şi defini profilul profesional.

Asociaţiile profesionale

Asociaţia Bibliotecarilor Italieni (AIB)

AIB a fost înfiinţată în 1930 şi cuprinde 4.000 de membri, în special bibliotecari, dar şi alte persoane sau organisme/instituţii interesate (studenţi, biblioteci internaţionale, companii private), care formează cca 10% din totalul membrilor. Asociaţia are ca obiectiv susţinerea organizării şi dezvoltării bibliotecilor din ţară, activând prin intermediul unor comisii şi grupuri de studiu, ca şi prin organizarea de congrese şi conferinţe. Structura instituţională a AIB este alcătuită dintr-un Comitet executiv naţional (CEN), compus din şapte membri. CEN este susţinut de către Colegiul Arbitrilor şi de Comitetele executive regionale, fiecare având câte şapte membri, aleşi la fiecare trei ani.

Departamentele regionale au autonomie financiară şi politică. Acestea redactează programe de activitate pe baza directivelor exprimate de către CEN. Consiliul Naţional al Preşedinţilor Regionali (CNPR – *Consiglio nazionale dei presidenti regionali*), subordonat Preşedintelui AIB, are un rol fundamental în coordonarea activităţilor zonale, susţinând CEN în deciziile sale.

Ca asociaţie reprezentativă a comunităţii de profil, AIB conduce şi întreţine Registrul bibliotecarilor din ţară. Înregistrarea pe aceste liste certifică – pe de o parte – competenţa profesională a membrilor săi, iar pe de alta – oferă utilizatorilor recunoaşterea competenţelor reale ale acestora.

AIB are două publicaţii periodice:

Buletinul AIB (*Bollettino AIB* – trimestrial, se ocupă de publicaţii de specialitate, cu accent pe sfera internaţională şi pe inovaţiile din domeniu);

Ştiri AIB (*AIB notizie* – buletin informativ cuprinzând informaţii de ultimă oră, subiecte de interes ce decurg din consultarea forumurilor online de specialitate).

AIB organizează un congres anual care, în 2008, a ajuns la cea de-a 55-a ediţie. Acest congres găzduieşte de asemenea şi Bibliocom – un târg de produse şi servicii destinate bibliotecilor.

Site-ul oficial AIB este www.aib.it şi oferă informaţii cu privire la activităţile asociaţiei şi ştiri din domeniu. Printre serviciile importante amintim Indexul variantei italiene OPAC (*Repertorio degli OPAC italiani*) şi *Segnaweb*, un index al website-urilor selectate de către bibliotecarii italieni ca oferind informaţii folositoare atât pentru profesionişti, cât şi pentru publicul larg.

Asociaţia bibliotecarilor ecleziastici din Italia (ABEI)

ABEI adună laolaltă bibliotecari din bibliotecile bisericeşti din Italia. Susţine studii de biblioteconomie, emite un buletin informativ trimestrial (*Bollettino ABEI*) şi susţine cursuri de perfecţionare profesională. Sponsorizează lista ACOLIT (*Autori cattolici e opera liturgiche*) – o publicaţie în mai multe volume, dintre care primele trei au fost deja publicate, structurată astfel: vol. I – intitulat *Biblia, Biserica Catolică, Curia Romană, Statul Pontifical, Vaticanul, Papii* (1998); vol al II-lea – *Ordine religioase* (2000); vol. al III-lea – *Lucrări liturgice* (2004); vol. al IV-lea – dedicat *Părinţilor bisericii* (în curs de apariţie probabil la începutul anului 2010).

Comercializarea de carte

Trebuie menţionată importanţa comercianţilor de resurse bibliografice şi servicii la răspândirea cărţilor italiene în lume. Printre aceştia sunt *Casalini Libri*, cu sediul central în Fiesole – Florenţa, şi *Licosa*, cu sediul în Florenţa.

O privire actuală asupra bibliotecilor italiene

Situaţia actuală reflectă probabil unele aspecte mai generale, unele caracteristici ale societăţii contemporane:

- aproape jumătate din biblioteci sunt localizate în partea de nord a ţării;
- restul se află între zona centrală şi de sud;
- nu există statistici complete privitoare la bibliotecile publice, iar studiile efectuate arată o răspândire geografică inegală în ceea ce priveşte serviciile şi calitatea acestora;
- toţi indicatorii vor arăta o înrăutăţire a situaţiei pe măsură ce ne vom îndrepta de la nord spre sud;
- aproximativ jumătate din totalul bibliotecilor posedă mai puţin de 5.000 de resurse – o cantitate insuficientă chiar şi pentru cerinţe culturale minimale.

Bibliotecile din Italia sunt caracterizate prin lipsa de omogenitate a serviciilor şi prin structuri lipsite de forţă, în ciuda unor aspecte pozitive neîndoielnice – în special în cadrul bibliotecilor publice şi universitare. În aceste condiţii deficitare, a apărut un sistem paralel şi privat, *I Libri*, creat de Casalini Libri, încununat de un mare succes.

Servicii naţionale

Acestea au un rol de neînlocuit, chiar dacă au – la momentul actual – lipsuri şi inadvertenţe, şi trebuie schimbate în mod radical.

Ce propuneri pot fi înaintate?

Biblioteca Naţională şi bibliografia naţională italiană

Este de dorit înfiinţarea unei singure biblioteci naţionale, care ar cuprinde actualele BNCF, BNCR, ICCU, Institutul pentru material audiovizual şi Institutul Central pentru restaurarea şi conservarea patrimoniului cultural. Această bibliotecă ar garanta autonomia ştiinţifică, financiară şi administrativă. Statul ar trebui să-şi concentreze resursele asupra infrastructurii serviciilor ce sunt necesare unei astfel de biblioteci. Controlul bibliografic ar fi oportun, efectuat cu personal calificat. Un prim pas în această direcţie este crearea în perspectivă a unei uniuni între BNCF şi BNCR.

Crearea bazei de date retrospective

Este nevoie de intervenţii de structură, coordonate astfel încât să poată fi creat un catalog italian bibliografic complet (de la prima tipăritură apărută în Subiaco până la ultimul roman publicat în Milano). Cerinţa de bază este înregistrarea bibliografică a tuturor apariţiilor din trecut. Aceasta se poate realiza printr-o reţea, creată pentru a păstra şi oferi producţia culturală naţională din diferite domenii ale cunoaş-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

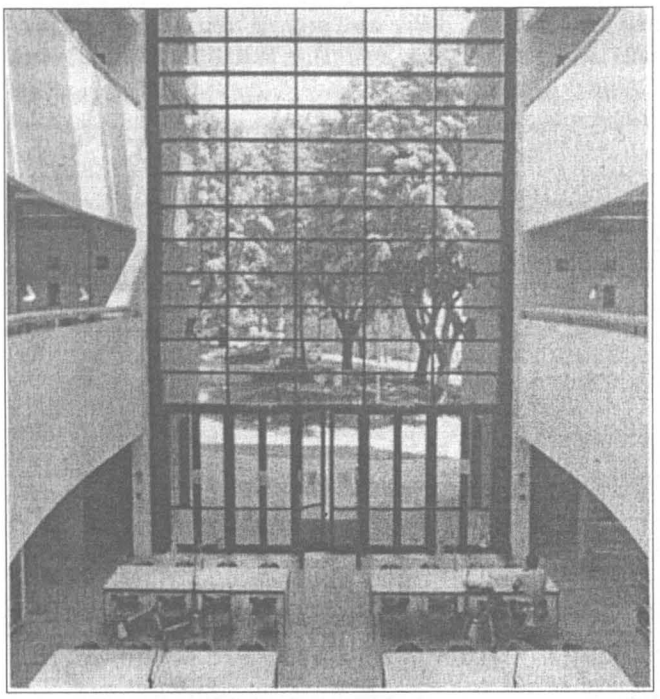

Biblioteca Tiraboschi din Bergamo

terii. Programul destinat completării retrospective trebuie realizat prin colaborarea dintre universităţi, centre de cercetare şi edituri academice. Pentru a include şi resursele digitale, aceste baze de date ar putea fi create în conformitate cu Biblioteca Naţională a Italiei. Legislaţia în vigoare privind depozitul legal oferă elemente contradictorii, cum ar fi o finanţare nesigură, şi omite probleme de maximă importanţă privitoare la digitizare.

Elaborarea şi diseminarea normelor şi standardelor

Bibliotecile individuale şi zonele de cooperare individuală trebuie să se concentreze asupra proiectelor şi serviciilor culturale, nu asupra normelor şi directivelor bibliografice, descriptive sau semantice. Această sarcină trebuie să cadă în seama Bibliotecii Naţionale, care trebuie să ofere bibliotecarilor instrumente de lucru reale, credibile şi actualizate.

Gestionarea unui Fişier de autoritate naţională

ICCU a creat un asemenea fişier, cuprinzând autori italieni şi lucrări anonime, care se află încă într-un stadiu incipient. Acesta trebuie să se bazeze pe o integrare reală a diferitelor biblioteci de specialitate şi pe cooperarea dintre editori (aşa cum se întâmplă, de exemplu, în Marea Britanie). Acest demers este esenţial pentru conservarea şi dezvoltarea culturii italiene.

Concluzii

Situaţia complexă a bibliotecilor italiene, precum şi varietatea organismelor care le gestionează impun stabilirea unui cadru comun, aflat eventual sub protecţia unei agenţii profesionale, în cooperare cu structurile de cercetare universitară.

Bibliotecile italiene, ca de altfel întreg domeniul cultural, primeşte fonduri adesea insuficiente pentru susţinerea funcţiei lor culturale. Mai mult decât atât, decalajul dintre zonele de nord şi cele de sud ale ţării rămâne nerezolvat în ceea ce priveşte calitatea site-urilor şi serviciilor oferite.

Cu toate acestea, în ultimii 20 de ani, numeroase organisme (MiBAC, univeristăţi, primării, regiuni, dioceze) au investit în restructurarea funcţională a bibliotecilor istorice (ca Biblioteca Municipală din Trento sau Biblioteca din Ravenna), în inaugurarea unor biblioteci moderne, la standarde IFLA (ca Biblioteca Naţională din Bari, Biblioteca Sala Borsa din Bologna, Biblioteca Universităţii Bolzano, numeroase biblioteci universitare din Veneţia, Biblioteca de Ştiinţe Sociale a Universităţii din Florenţa sau Biblioteca San Giorgio din Pistoia), precum şi în proiecte de noi biblioteci (ca Biblioteca Universităţii din Genova).

Ultimii 20 de ani au reprezentat, totuşi, o dezvoltare profesională a bibliotecarilor italieni care, în multe cazuri, au atins un nivel de calitate lăudabilă, datorită răspândirii învăţământului superior de specialitate în universităţile din ţară, cursurilor de profil, precum şi datorită periodicelor care au asigurat creşterea numărului de profesionişti de nivel internaţional.

Traducere de Cristina STAICU

Din „IFLA Journal" Vol. 35, Nr. 2 (iunie 2009), pp. 94–116

Roma, Florenţa şi Veneţia, 1929: prima conferinţă a Federaţiei Internaţionale a Asociaţiilor Bibliotecare

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Orizonturi

Sesiunea ştiinţifică internaţională *60 de ani de la înfiinţarea Catedrei de limbi şi literaturi slave moderne la Universitatea din Bucureşti*

(2 – 3 octombrie 2009)

Dr. Ion CONSTANTIN

În organizarea Facultăţii de Limbi şi Literaturi Străine a Universităţii din Bucureşti, în colaborare cu Asociaţia Slaviştilor din România, Uniunea Sârbilor din România, Uniunea Ucrainenilor din România şi Institutul Polonez din Bucureşti, în zilele de 2 – 3 octombrie 2009, a avut loc sesiunea ştiinţifică internaţională *60 de ani de la înfiinţarea Catedrei de limbi şi literaturi slave moderne la Universitatea din Bucureşti*. Lucrările sesiunii s-au desfăşurat în cadrul a trei Secţiuni: Literatură, Lingvistică şi Mentalităţi.

La prima Secţiune – Literatură, având ca moderator pe Prof. dr. Octavia Nedelcu, Prof. dr. Antoaneta Olteanu şi Prof. dr. Constantin Geambaşu, au fost prezentate următoarele comunicări: Virgil Şoptereanu (Bucureşti), *Comicul şi jocul în literatură*; Antoaneta Olteanu (Bucureşti), *„Kremlinul de zahăr" şi literatura antitotalitară*; Diana Tetean (Cluj-Napoca), *Simbolul cercului în creaţia lui Vladimir Nabokov*; Volodymyr Antoficiuk (Cernăuţi), *Pilat din Pont în versiuni literare ucrainene şi universale*; Adriana Uliu (Craiova), *Panait Istrati şi literatura rusă;* Constantin Geambaşu (Bucureşti), *„Kordian" de J. Slowacki – structură şi semnificaţie*; Cristina Godun (Bucureşti), *Mituri poloneze în drama „Lilla Weneda" de J. Slowacki*; Natalia Franke (Bucureşti), *„Kordian" de J. Slowacki în lumina spectacolelor teatrale*; Axinia Crasovschi (Bucureşti), *Portretul liric al Marinei Ţvetaeva*; Gheorghe Călin (Bucureşti), *Raţionamentul filozofic al liricii lui I. Krasko*; Ján Zambor (Bratislava), *Poezia lui Jozef Mihalkovič*; Adriana Cristian (Cluj-Napoca), *Turgheniev critic şi ostilităţile posterităţii*; Cătălina Puiu (Bucureşti), *Gheorghi Gospodinov – un maestru al provocărilor*; Stefan Unatinský (Bucureşti), *Vina colectivă şi vina individuală în proza lui Ladislav Ťažký*; Florentina Marin (Bucureşti), *Mutaţiile omului modern în romanul Tatianei Tolstaia „Zâtul"*; Mariana Dan (Belgrad), *Avangarda sârbă: între istorie şi paradigmă*; Octavian Nedelcu (Bucureşti), *Confluenţe lirice: Marin Sorescu şi Vasko Popa*; Andreea Dunaeva (Bucureşti), *„Evgheni Oneghin" de A.S. Puşkin: referinţe literare şi culturale*; Cristina Vasile (Bucureşti), *Romanul lui Cinghiz Aitmatov „Stigmatul Cassandrei"*; Dorin Gămulescu (Bucureşti), *Ivo Andrič între diplomaţie şi literatură*; Elena Kmety (Nădlac), *Corneliu Barborică – contribuţii la cercetarea literaturii şi culturii slovace*; Ana Motyovski (Nădlac), *Activitatea editorială şi publicistică a secţiei de limba şi literatura slovacă*; Dorota Kozicka (Cracovia), *Proza poloneză neficţională după 1989*; Ioan Rebuşapcă (Bucureşti), *Reverberaţii şevcenkiene în literaturile*

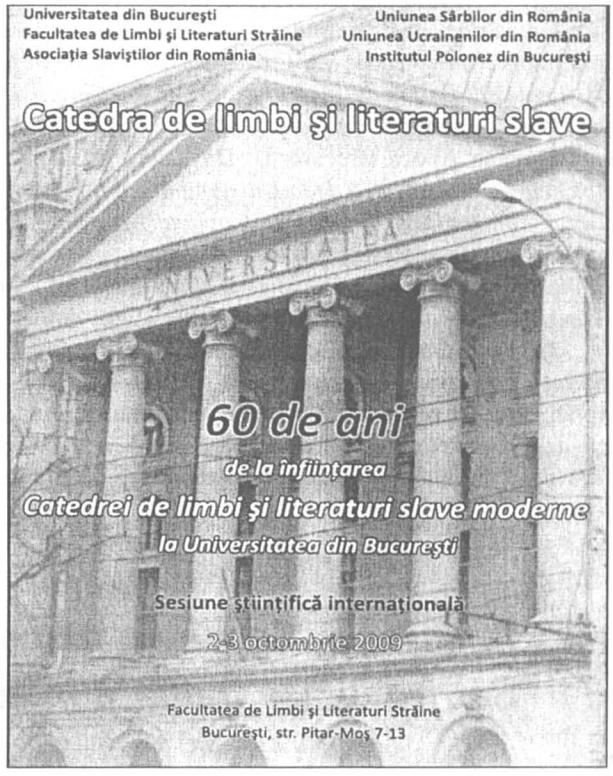

slave de apus şi de sud; Ioan Semeniuc (Cluj-Napoca), *Ideea independenţei naţionale a Ucrainei reflectată în literatura ucraineană*.

În cadrul celei de-a II-a Secţiuni – Lingvistică, moderată de Conf. dr. Dagmar Maria Anoca, Conf. dr. Maria Mangiulea şi Prof. dr. Mihai Mitu, au fost prezentate comunicările: Marina Vraciu (Iaşi), *Slavistica în perspectiva lingvisticii cognitive*; Tiberiu Pleter (Bucureşti), *Semantica aspectului verbal în limba cehă*; Gorana Bikić-Carić (Zagreb), *Expresiii ale determinării numelor în croată, franceză şi română*; Mihai Mitu (Bucureşti), *Consideraţii privind lexicul păstoresc românesc în limba polonă*; Ivana Vidović Bolt (Zagreb), *De la Matusalem la Abraham – legături frazeologice despre bătrâneţe şi moarte în limbile croată şi polonă*; Clara Căpăţână (Bucureşti), *Relaţiile interumane reflectate în frazeologia croată şi română*; Alexandra Danilov (Bucureşti), *Să cunoaştem slang-ul limbii ruse*; Iustina Burci (Craiova), *Denumiri slave de localităţi în Catagrafia de la 1772–1774*; Ruxandra Lambru (Bucureşti), *Observaţii privind inscripţiile cu caracter religios de la biserica Sfinţii Apostoli – Fedeleşoiu (jud. Vâlcea)*; Roman Petraşuc (Bucu-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

FACULTATEA DE LIMBI ŞI LITERATURI STRĂINE
CATEDRA DE LIMBI ŞI LITERATURI SLAVE
Universitatea din Bucureşti

DIPLOMĂ DE PARTICIPARE

- în cadrul Simpozionului „60 DE ANI DE LA ÎNFIINŢAREA CATEDREI DE LIMBI ŞI LITERATURI SLAVE MODERNE LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI" -

Se acordă

Domnului ION CONSTANTIN (-Bucureşti)

Decan, prof. dr. Alexandra CORNILESCU

Şef de catedră, prof. dr. Constantin GEAMBAŞU

Data, 02 - 03 octombrie 2009

reşti), *Limba documentelor slave de redacţie ruso-ucraineană*; Olimpia Mitric (Suceava), *Cartea slavonă veche în fonduri şi colecţii din judeţul Suceava*; Jiva Milin (Timişoara), *Sârbistica timişoreană la confluenţa secolelor XX–XXI*; Maria Dagmar Anoca (Bucureşti), *Din istoricul secţiei de limba şi literatura slovacă de la Universitatea din Bucureşti;* Onufrie Vinţeler (Cluj-Napoca), *Etnonimul* Ardeal *la slavi*; Anca Bercaru (Bucureşti), *Raporturi antroponimice sârbo-române (cu privire specială asupra numelor feminine)*; Sorin Paliga (Bucureşti), *20 de ani de etimologie: 1989–2009*.

La cea de-a III-a Secţiune – Mentalităţi, având ca moderatori pe Lector dr. Radu Mârza şi Conf. dr. Ilie Danilov, au fost prezentate următoarele comunicări: Andrzej Zawadzki (Cracovia), *„Jurnal în adevăratul sens al cuvântului" de B. Malinowski şi „Jurnal indian" de M. Eliade – încercare de analiză comparativă*; Ruxandra Ana (Bucureşti), *Evreimea din Varşovia în anii celui de-al doilea război mondial – creaţie şi moştenire culturală*; Armand Guţă (Bucureşti), *Elementele folclorice din poezia lui Matja Beckovic – între raţionament politic şi aspiraţie identitară*; Ilie Danilov (Iaşi), *Zeităţi saurimorfe în mitologia slavă*; Vasyl Kostyk (Cernăuţi), *Folclorul polonez din Bucovina şi relaţiile sale cu creaţia populară ucraineană*; Duşiţa Ristin (Bucureşti), *Fragmentele de medicină populară în manuscrisele slavone din Banat*; Ioan Chideşciuc (Suceava), *Ivan Abramiuc-Nehostenskyj despre ucrainenii Bucovinei: origine, mentalitate, religie, cultură*; Cuzma Smal (Cernăuţi), *Interrelaţia dintre cântecele ucrainene şi poloneze din Bucovina*; Mihaela Moraru (Bucureşti), *Cinematografia postsovietică între realitate şi iluzie*; Izabela Zajączkowska (Bucureşti), *Încercare de a ordona motivele religioase din creaţia poetică postbelică a lui Czesław Miłosz*; Constantin Rezachevici (Bucureşti), *Influenţe reciproce polono-române în evul mediu. Aspecte materiale şi culturale mai puţin cunoscute*; Veniamin Ciobanu (Iaşi), *Poarta şi problema polonă în viziunea diplomaţiei suedeze (1792–1799)*; Ion Constantin (Bucureşti), *Cultura în rezistenţa poloneză anticomunistă în perioada „Solidarităţii"*; Cerasela Tănase (Bucureşti), *Reprezentări ale Balcanilor: textul şi contextul unei imagini*; Răzvan Mitu (Craiova), *Noi mărturii privind „Dosarul" Cadrilater 1938–1940*; Radu Mârza (Cluj-Napoca), *Gheorghe Asachi şi călătoria sa în Rusia (1830)*.

Cu prilejul sesiunii a fost organizată şi o expoziţie cu lucrările ştiinţifice elaborate de cadrele didactice de la Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine a Universităţii din Bucureşti, iar la sfârşitul manifestării au fost decernate diplome participanţilor.

Sesiunea de comunicări ştiinţifice
Spiritualitate bulgară în context românesc (1869–2009)

În organizarea Asociaţiei de Balcanistică şi Slavistică din România, în colaborare cu Uniunea Democrată Bulgară din România şi Muzeul de Istorie al Municipiului Bucureşti, în ziua de 10 octombrie 2009, la Palatul Şuţu din Bucureşti, a avut loc sesiunea de comunicări ştiinţifice *Spiritualitate bulgară în context românesc (1869–2009)*.

După un succint cuvânt introductiv, rostit de Prof. dr. Nicoleta Ciachir, preşedintele Asociaţiei de Balcanistică şi Slavistică din România, au urmat lucrările propriu zise ale sesiunii, care s-au desfăşurat în cadrul a două secţiuni.

La Secţiunea I, având ca moderator pe lector univ. dr. Iulian Oncescu de la Universitatea „Valahia" din Târgovişte, secretar general al Asociaţiei de Balcanistică şi Slavistică din România, au fost prezentate următoarele comunicări: Prof. Luca Velciov – *Contribuţia emigraţiei bulgare la dezvoltarea social-economică şi culturală a Bucureştilor în secolul al XIX-lea*; Prof. dr. Leonid Gheorghiev – *Sprijinul moral şi material dat de poporul român emigraţiei bulgare din România în lupta acestuia de eliberare şi reinstaurare a statalităţii ei*; Prof. dr. Nicoleta Ciachir – *Semnificaţia anului 1869 în viaţa emigraţiei bulgare din România*; Dr. Gheorghi Panaiotov – *Activităţile culturale şi de învăţământ ale diasporei bulgare din România (1940–1950)*; Prof. dr. Nicolai Todorov – *140 de ani de la cele mai importante evenimente din viaţa emigraţiei bulgare din România*; Prof. Cornel Mărculescu – *Relaţii politico-diplomatice româno-bulgare de la criza orientală până la războaiele balcanice*.

La cea de-a II-a Secţiune a sesiunii, având-l ca moderator şi invitat de onoare pe Prof. univ. dr. hab. Vladimir Iliescu de la Universitatea din Aachen, Germania, au fost prezentate comunicările : Prof. univ. dr. hab. Vladimir Iliescu – *Impresiile unui istoric străin despre cultura din Bulgaria socialistă*; lector univ. dr. Iulian Oncescu – *Înfiinţarea Agenţiei diplomatice a României la Sofia (1879)*; Lucia Taftă, cercetător ştiinţific la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga" din Bucureşti – *Clerici români pe frontul din Bulgaria în Războiul de Independenţă*; Drd. Mădălina Voinea – *Bulgarii din Dobrogea – „Copii răsfăţaţi ai României" (sfârşitul secolului XIX şi începutul secolului XX)*; Drd. Bogdan Dumitrescu – *Bulgaria şi România în orizontul cultural spaniol*; Drd. Magdalena Ţiţă – *Podul prieteniei: Imperativ sovietic şi interesele româno-bulgare*; Dr. Ion Constantin, cercetător ştiinţific la

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca Metropolitană Bucureşti – *Evoluţii şi tendinţe actuale în situaţia minorităţilor etnice din Republica Moldova, cu privire specială asupra comunităţii bulgare*; Prof. dr. Răzvan Mitu de la Universitatea din Craiova – *Reprezentarea politică a minorităţilor etnice prin intermediul partidelor etnice. Cazul României şi Bulgariei.*

În cadrul lucrărilor sesiunii au avut loc discuţii şi intervenţii, dintre care menţionăm pe cele făcute de: Lucia Kerciov-Pătan, jurnalist – *Prof. Nicolae Ciachir despre Hristo Botev şi cetnicii săi*; Matei Kastiov – *Întâlnirea mea cu prof. Nicolae Ciachir*; Col. (r) Alexandru Stoian – *Tendinţele periculoase de a ignora existenţa minorităţii bulgare din afara Banatului*; Prof. Luca Velciov – *Comunitatea bulgară din Bucureşti şi prof. Nicolae Ciachir.*

Atât comunicările, cât şi intervenţiile făcute în timpul sesiunii au evidenţiat multiplele aspecte ale tradiţiilor relaţiilor culturale statornicite de-a lungul secolelor între români şi bulgari, sprijinul moral şi material dat de poporul român emigraţiei bulgare din România în lupta acestuia de eliberare şi reinstaurare a statalităţii ei, ca şi noile perspective de colaborare regională între cele două ţări, în cadrul Europei Unite.

Dr. Ion CONSTANTIN

Festivalul Naţional de Poezie „George Coşbuc"

În ziua de 16 octombrie 2009 au fost decernate premiile Festivalului Naţional de Poezie „George Coşbuc", ediţia a XXV-a. Juriul festivalului, alcătuit din Petru Poantă – preşedinte, Ion Mureşan, Eugeniu Nistor, Ion Moise, Al. C. Miloş, Olimpiu Nuşfelean, Virgil Raţiu – membri, a acordat următoarele premii:

1. Secţiunea volume publicate:

Premiul de excelenţă „George Coşbuc" – Ion Horea, pentru volumul *Bătaia cu aur*, Editura Ardealul, Târgu-Mureş, 2009.

Premiul „George Coşbuc" şi al Centrului Judeţean pentru Cultură Bistriţa-Năsăud – Arcadie Opaiţ, din Cernăuţi, Ucraina, pentru volumul *Unu şi pluralul*, Editura Zaloti, Cernăuţi, 2009.

Premiul „George Coşbuc", al Reprezentanţei Bistriţa a Filialei Cluj – USR şi al „Revistei Ilustrate" – Daniel Săuca, din Zalău, pentru volumul *Cartierul vestic al Iadului*, Editura Eikon, Cluj, 2009.

Premiul „George Coşbuc" şi al Societăţii Scriitorilor din Judeţul Bistriţa-Năsăud şi al revistei „Mişcarea Literară" – Vasile Dâncu, din Runcu Salvei, Bistriţa-Năsăud, pentru volumul *Slove rurale*, Editura Eikon, Cluj, 2009.

Premiul „George Coşbuc" şi al Bibliotecii Judeţene Bistriţa-Năsăud – Cosmin Perţa, din Bucureşti, pentru volumul *Bătrânul – o divină comedie*, Editura Charmides, Bistriţa, 2009.

Premii speciale:

Ana Dragu, din Bistriţa, pentru volumul *Păpuşa de ceară*, Editura Charmides, Bistriţa, 2008.

Ioan Muşlea, din Cluj-Napoca, pentru volumul *În către pierdere*, Editura Eikon, Cluj, 2009.

Ofelia Prodan, din Bucureşti, pentru volumul *Ruleta cu nebun*, Editura Vinea, Bucureşti, 2008.

Premii pentru debut:

Dan Mureşan, din Prundu-Bârgăului, Bistriţa-Năsăud, pentru volumul *Desculţ pe drumuri*, Editura Grinta, Cluj, 2009.

Ovidiu Pojar din Bistriţa, pentru volumul *Un alt anotimp*, Editura Dacia, Cluj, 2008.

2. Secţiunea manuscrise:

Lenuţa Dolinschi (Arbore, jud. Suceava) – Premiul revistei „Târnava", Târgu-Mureş.

Adrian Diniş (Bucureşti) – Premiul revistei „Verso", Cluj.

Sursele ilustraţiilor: pp. 9, 21, 23, 26, 38: Cik Damadian, *Bucurescii – 78 desene*, cu o prefaţă de Ion Frunzetti, Ed. Sport-Turism, Buc., 1978; pp. 10–11, 18–21: arhiva autorului; coperta II: Academia Română, *Dicţionarul General al Literaturii Române*, P/R, Ed. Univers Enciclopedic, Buc., 2006; coperta III: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=42607&URL_DO=DO_PRINTPAGE&URL_SECTION=201.html; coperta IV: Mircea Zaciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, *Dicţionarul Scriitorilor Români*, A – C, Ed. Fundaţiei Culturale Române, Buc., 1995.

Sursele citatelor: coperta II: Cornel Regman, *Confluenţe literare*, Editura pentru Literatură, Buc., 1966; coperta III: *Antologie de poezie bulgară de la începuturi pînă azi*, antologie de Victor Tulbure şi Haralambie Grămescu, prefaţă de Simeon Hadjikosev, Ed. Minerva, BPT, Buc., 1977; coperta IV: Mircea Zaciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, *Dicţionarul Scriitorilor Români*, A – C.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

Nicolae MANOLESCU, *Viață și cărți. Amintirile unui cititor de cursă lungă*
Editura Paralela 45, Pitești, 2009, 424 p.

Citesc tot mai rar din plăcere, deși continui să nu cunosc plăcere mai mare decât cititul. Cu excepția scrisului. De scris, scriu fără dificultate. Dar rescriu, de obicei, de mai multe ori, orice text pe care-l consider important. Mulți mă socotesc spontan, deși reluările acestea sunt un semn de elaborație. Norocul meu a fost dintotdeauna că mi-a plăcut să scriu. De aceea am și scris, se vede, atât de mult. Îmi învinge de fiecare dată lenea înnăscută, silindu-mă să duc la bun sfârșit ceea ce am început...

Stelian TĂBĂRAȘ, *Zile de retrăit*
Editura Paralela 45, Pitești, 2009, 160 p.

Amintirile ca o arheologie: cu temple, cetăți, locuințe, necropole... În șanțurile săpate cu acribie, metodic, ai șansa să descoperi verigile lipsă ale unor destine și începuturi. E cum ai găsi azi brațele zeiței Venus. Ori o partitură îngălbenită care să întregească Simfonia Neterminată. (Autorul)

Cei mai buni tineri romancieri americani
Antologia Granta, traducere din limba engleză de Cornelia Bucur, Ondine-Cristina Dascălița, Mihnea Gafița, Irina Horea, Irina Negrea, Radu Paraschivescu, Livia Szász, Irina Vainovski-Mihai, Nadine Vlădescu, Editura Leda, București, 2009, 415 p.

În urmă cu aproximativ zece ani, prestigioasa revistă Granta *dedica un număr întreg noii literaturi scrise de douăzeci de autori pe care îi considera Cei mai buni tineri romancieri americani. Selecția juriului* Granta *îi includea pe Sherman Alexie, Edwidge Danticat, Jeffrey Eugenides, Jonathan Franzen și Lorrie Moore...*

Volumul de față este dedicat creațiilor lor – o radiografie sugestivă a noii generații de scriitori care fac literatura americană de azi și care demonstrează, pe lângă explozia de talent, ce preocupă și inspiră imaginația Americii moderne. (Leda)

Ștefan TINCA, *O relație transatlantică pentru secolul XXI:*
Uniunea Europeană – Statele Unite
Editura Biblioteca Bucureștilor, București, 2009, 351 p.

La începutul mileniului III, relația transatlantică, cea mai solidă relație pe plan global, este consecința logică a interesului strategic comun al Europei și al Americii de Nord, a legăturilor lor economice de neegalat și a moștenirii lor culturale comune.

Relația este solidă, dar și extrem de complexă. Nu există domeniu al vieții publice, nici în America de Nord, nici în Europa, care să nu fie afectat sau care să nu afecteze relația transatlantică. Tocmai această complexitate face ca relația transatlantică să fie deschisă, teoretic, oricărei situații: ea poate să rămână o relație cooperantă între aliați sau parteneri, egali sau mai puțin egali, sau o relație cu caracter concurențial/conflictual. (Ștefan Tinca)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

J.M. COETZEE, *Jurnalul unui an prost*
Traducere din engleză de Irina Horea, Editura Humanitas Fiction, București, 2009, 239 p.

J.M. Coetzee, laureat al Premiului Nobel pentru literatură și distins (de două ori) cu Booker Prize, poate cel mai mare scriitor de limbă engleză în viață, susține în acest roman spectaculos că adevărații creatori nu cred în competiții. („Sunday Times")

*Miracolul **Jurnalului unui an prost** constă în faptul că te implică profund, te distrează într-o bună măsură și nu este dificil de citit.* („The New York Review of Books")

Cormac MCCARTHY, *Drumul*
Traducere din engleză și note de Irina Horea,
Editura Humanitas Fiction, București, 2009, 223 p.

Cormac McCarthy scrie seducător, muzical, înspăimântător, fantastic. Numai astfel putea să obțină acest cutremurător portret al lumii după ce se stinge lumina. („The New Yorker")

*McCarthy este un mare explorator al ciocnirii dintre natură și natura omenească. Cu ecouri din aventurile lui Jack London și din Robinson Crusoe, **Drumul** este romanul său cel mai complex, mai tandru și mai violent.* (Michael Chabon, „New York Review of Books")

Naghib MAHFUZ, *Băieții de pe strada noastră*
Traducere din limba arabă, prefață și note de Nicolae Dobrișan, Editura Polirom, Iași, 2009, 504 p.

În ceea ce privește libertatea de exprimare, am susținut întotdeauna caracterul ei sacru. Gândirea nu poate fi corectată sau zăgăzuită decât de non-gândire. (Naghib Mahfuz)

O parabolă ambițioasă, care aspiră să înglobeze în paginile ei nu doar Orientul Mijlociu, ci întreaga lume. („Washington Post Book World")

Marele scriitor egiptean este, înainte de toate, un maestru al artei narațiunii. („San Francisco Chronicle")

J.M.G. LE CLÉZIO, *Ritornela foamei*
Traducere din limba franceză și note de Ileana Cantuniari, Editura Polirom, Iași, 2009, 240 p.

Scriitura mea e pretutindeni, nu are cum să înceteze. E mai vastă decât foaia de hârtie care o cuprinde: scriu cu cele două picioare când merg, cu dinții când mănânc. Scriu cu întregul meu corp, cu trupurile femeilor, cu durerea, cu plăcerea, cu răsuflarea mea. Și, la rândul meu, sunt tot timpul scris de către lume, fără a mă putea împotrivi. (J.M.G. Le Clézio)

Intensă, sumbră și luminoasă totodată, Ritornela foamei *este cartea sfâșietoare a unui fiu, Le Clézio, scrisă «în amintirea unei fete care a fost fără voia ei o eroină», mama sa.* („Lire")

Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Repere

Ce este realitatea?

Gabriela TOMA

La toate ediţiile Târgului Gaudeamus la care am participat am găsit câte o carte care îmi lăsa o impresie profundă sau chiar modifica percepţia asupra unui segment al realităţii – cărţi de poezie, de fizică, de astronomie, de artă.

În 2009, lucrurile au stat cu totul altfel. Cartea acad. Basarab Nicolescu, *Ce este realitatea? Reflecţii asupra lumii lui Ştefan Lupaşcu* este o provocare, un exerciţiu intelectual şi creativ prin care descrie, răstoarnă şi revizuieşte însuşi conceptul de realitate.

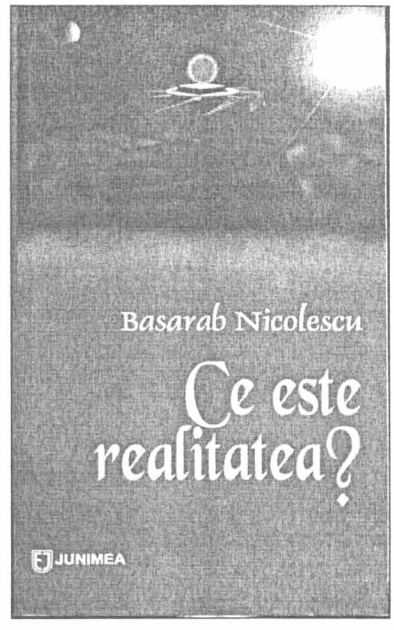

Lansată pe 28 noiembrie, în prezenţa acad. Solomon Marcus, a lui Mihai Şora şi a Luizei Palanciuc, cartea a fost prezentată în cadrul Congresului *România, Laborator al Dialogului dintre Ştiinţă şi Spiritualitate în Lumea Contemporană*, condus de acad. Basarab Nicolescu şi care a avut loc la Academia Română, fiind prezentat, cu această ocazie, de Nicolae Breban şi Mihai Şora.

Pornind de la opera lui Ştefan Lupaşcu, argumentarea are la bază conceptele bine cunoscute de cititorii celorlalte cărţi semnate de acad. Basarab Nicolescu – *Transdisciplinaritatea*, *Noi, particula şi lumea*, *Eseu asupra lui Jakob Bohme* – transdisciplinaritatea, terţul inclus, terţul ascuns, nivelurile de realitate, zona de non-rezistenţă, concepte prezentate în primele capitole, urmate de *Jung, Pauli, Lupaşcu şi problema psihofizică*, *Ştefan Lupaşcu şi Gaston Bachelard: umbre şi lumini*, *Terţul inclus, teatrul absurdului, psihanaliza şi moartea*, *Dumnezeu*, *Dialog întrerupt: Fondane, Lupaşcu şi Cioran*, *Abellio şi Lupaşcu – Un ideal împărtăşit*, un itinerariu cultural care traversează domeniile cunoaşterii, ale creaţiei, ale existenţei.

Pornind dinspre ştiinţă spre literatură, psihanaliză, simbologie, artă, religie, discursul său despre om, univers şi umanitate relevă o încercare de renaştere a lumii prin regăsirea, aducerea la lumină a unui sens pierdut sau uitat. Există o evoluţie a tehno-ştiinţei şi un regres spiritual care produc conflicte, dezechilibre, reflexe violente. Încă din prima carte, Basarab Nicolescu sublinia: „Ruptura dintre ştiinţă şi sens, dintre Subiect şi Obiect încolţise deja, desigur, în decursul secolului al XVII-lea, când a fost formulată metodologia ştiinţelor moderne, însă nu a devenit evidentă decât în decursul secolului al XIX-lea, când a izbucnit big bang-ul disciplinar." (Basarab Nicolescu, *Transdisciplinaritatea*)

Suntem parte, spune autorul cărţii, a unei realităţi plastice pe care o modificăm în funcţie de gândurile şi acţiunile noastre. Realitatea este şi interioară, şi exterioară, este „cognoscibilă şi incognoscibilă". Dacă lumea actuală se prezintă astfel, atunci trebuie revigorat sau – în anumite cazuri – început dialogul între ştiinţă şi tradiţie, între tradiţii spirituale diferite.

Ediţia bibliofilă *Teoreme poetice* a autorului, realizată de graficianul Mircia Dumitrescu, a fost prezentată în cadrul expoziţiei *Amprenta Gutenberg: renaşterea cărţii bibliofile*, alături de alte ediţii bibliofile unicat – Nichita Stănescu, Nicolae Breban, Virgil Mazilescu.

Cu ocazia acestui eveniment, acad. Eugen Simion a primit Premiul de excelenţă pentru Manuscrisele eminesciene în facsimil, viziunea grafică aparţinând lui Mircia Dumitrescu. Premiul a fost acordat de acad. Basarab Nicolescu, preşedintele CIRET, şi de dr. Florin Rotaru, directorul general al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti.

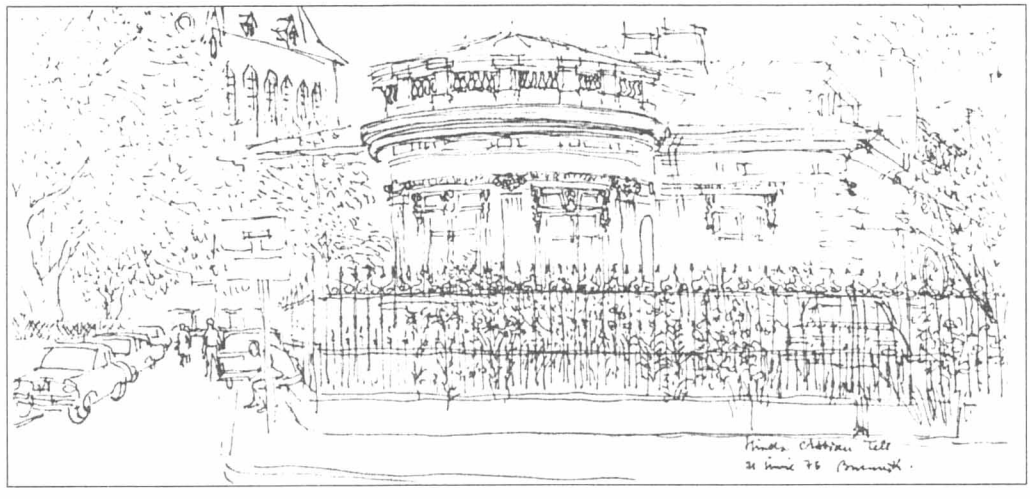

Str. Christian Tell

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

decembrie 2009

♦ 1 decembrie. **Ziua Națională a României**

♦ 1 decembrie 1889. 120 de ani de la nașterea lui **Andrei Dominic**, poet, dramaturg, publicist (1 dec. 1889 – 1942)

♦ 1 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea poetei **Florența Albu** (1 dec. 1934 – 3 febr. 2000)

♦ 1 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea lui **Platon Pardău**, poet, prozator (1 dec. 1934 – 12 apr. 2002)

♦ 1 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea actorului **Ștefan Radof**

♦ 2 decembrie 1859. 150 de ani de la nașterea pictorului francez **Georges Seurat** (2 dec. 1859 – 29 mart. 1891)

♦ 3 decembrie 1919. 90 de ani de la moartea pictorului francez **Pierre Auguste Renoir** (25 feb. 1841 – 3 dec. 1919)

♦ 3 decembrie 1944. 65 de ani de la moartea lui **Petre Grimm**, istoric literar, traducător (22 ian. 1881 – 3 dec. 1944)

♦ 4 decembrie 1679. 330 de ani de la moartea filosofului britanic **Thomas Hobbes** (5 apr. 1588 – 4 dec. 1679)

♦ 4 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea lui **Octav Dessila**, romancier, dramaturg (4 dec. 1894 – 29 iul. 1976)

♦ 5 decembrie 1859. 150 de ani de la nașterea lui **Nicolae Petrașcu**, prozator, critic literar (5 dec. 1859 – 24 mai 1944)

♦ 5 decembrie 1974. 35 de ani de la moartea lui **Zaharia Stancu**, poet, prozator, ziarist (5 oct. 1902 – 5 dec. 1974)

♦ 6 decembrie 1779. 230 de ani de la moartea lui **Jean Baptiste Simeon Chardin**, pictor francez (2 nov. 1699 – 6 dec. 1779)

♦ 6 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea pictorului **Henri Catargi** (6 dec. 1894 – 19 iul. 1976)

♦ 7 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea dramaturgului **Ion Luca** (7 dec. 1894 – 30 ian. 1972)

♦ 7 decembrie 1909. 100 de ani de la nașterea poetului bulgar **Nikola Vaptarov** (7 dec. 1909 – 23 iul. 1942)

♦ 8 decembrie 1879. 130 de ani de la nașterea lui **Wallace Stevens**, poet american (8 dec. 1879 – 11 aug. 1955)

♦ 10 decembrie 1919. 90 de ani de la nașterea dirijorului, pianistului și compozitorului **Sile Dinicu** (10 dec. 1919 – 7 ian. 1993)

♦ 10 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea actriței **Leopoldina Bălănuță** (10 dec. 1934 – 16 oct. 1998)

♦ 11 decembrie 1924. 85 de ani de la nașterea artistei plastice **Elena Urdăreanu-Herța**

♦ 12 decembrie 1639. 370 de ani de la nașterea dramaturgului francez **Jean Racine** (12 dec. 1639 – 21 apr. 1699)

♦ 12 decembrie 1889. 120 ani de la moartea poetului englez **Robert Browning** (7 mai 1812 – 12 dec. 1889)

♦ 12 decembrie 1929. 80 de ani de la nașterea istoricului literar **Marin Bucur** (12 dec. 1929 – 5 feb. 1994)

♦ 13 decembrie 1879. 130 de ani de la nașterea prozatorului **Mihail Lungianu** (13 dec. 1879 – 21 ian. 1966)

♦ 13 decembrie 1944. 65 de ani de la moartea pictorului rus **Wassily Kandinsky** (4 dec. 1866 – 13 dec. 1944)

♦ 18 decembrie 1874. 135 de ani de la nașterea lui **Radu D. Rosetti**, poet, dramaturg, memorialist (18 dec. 1874 – 1964)

♦ 18 decembrie 1929. 80 de ani de la nașterea publicistului **Dionisie Șincan** (18 dec. 1929 – 8 nov. 2000)

♦ 18 decembrie 1964. 45 de ani de la moartea lui **Victor Francis Hess**, fizician austriac, Premiul Nobel pentru Fizică, 1936 (24 iun. 1883 – 18 dec. 1964)

♦ 20 decembrie 1929. 80 de ani de la nașterea lui **Al. Căprariu**, poet, editor, critic literar (20 dec. 1929 – 4 feb. 1988)

♦ 20 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea sculptorului **George Apostu** (20 dec. 1934 – 12 oct. 1986)

♦ 20 decembrie 1944. 65 de ani de la moartea istoricului literar **Nicolae Cartojan** (4 dec. 1883 – 20 dec. 1944)

♦ 21 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea lui **Constantin Argeșeanu**, poet, traducător (21 dec. 1894 – 19 ian. 1964)

♦ 21 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea lui **Denis Buican**, scriitor, istoric al științelor

♦ 22 decembrie 1889. 120 de ani de la nașterea poetului **Nichifor Crainic** (22 dec. 1889 – 21 aug. 1972)

♦ 22 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea compozitorului **Mihail Andricu** (22 dec. 1894 – 4 feb. 1974)

♦ 24 decembrie 1854. 155 de ani de la nașterea actriței **Aristizza Romanescu** (24 dec. 1854 – 17 iun. 1918)

♦ 24 decembrie 1949. 60 de ani de la nașterea actorului **Mircea Diaconu**

♦ 25 decembrie 1889. 120 de ani de la nașterea actorului american **Humphrey Bogart** (25 dec. 1889 – 14 ian. 1957)

♦ 25 decembrie 1919. 90 de ani de la nașterea lui **Horia Deleanu**, dramaturg, critic de teatru, traducător (25 dec. 1919 – 25 dec. 1998)

♦ 26 decembrie 1904. 105 ani de la nașterea scriitorului cubanez **Alejo Carpentier** (26 dec. 1904 – 24 apr. 1980)

♦ 29 decembrie 1919. 90 de ani de la ratificarea, de către primul Parlament al României întregite, a **Unirii provinciilor Basarabiei, Bucovinei, Banatului și Transilvaniei cu România**

♦ 30 decembrie 1819. 190 de la nașterea scriitorului german **Theodor Fontane** (30 dec. 1819 – 20 sept. 1898)

♦ 30 decembrie 1944. 65 de ani de la moartea scriitorului francez **Romain Rolland**, Premiul Nobel pentru Literatură, 1915 (29 ian. 1866 – 30 dec. 1944)

♦ 31 decembrie 1869. 140 de ani de la nașterea pictorului francez **Henri Matisse** (31 dec. 1869 – 3 nov. 1954)

♦ 31 decembrie 1889. 120 de ani de la moartea lui **Ion Creangă** (10 iun. 1839 – 31 dec. 1889)

♦ 31 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea lui **Alexandru Marcu**, istoric literar, traducător (31 dec. 1894 – 27 feb. 1955)

♦ 31 decembrie 1894. 115 ani de la moartea poetului **Ion Păun-Pincio** (17 aug. 1868 – 31 dec. 1894)

♦ 31 decembrie 1919. 90 de ani de la nașterea traducătorului **Jean Grosu** (31 dec. 1919 – 5 iul. 2007)

Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

Mihai EMINESCU – Bibliographical Notes 2
Eugen Ionescu Centenary
Broken Pages from a Diary 3
Eugen SIMION – Eugen Ionescu's Themes 8
Marian NENCESCU – "The Romanian Legion" and the Fulfillment of National Unity 10
The School of Little Surgery (II) 12
Bucharest Metropolitan Library – Patrimony 13
History of the Book – ION CREANGĂ 14
Contemporary Autographs – *Adela POPESCU* 16
Marian NENCESCU – Cultural Events of Bucharest Metropolitan Library 18-21
Chantal STĂNESCU – A Book International Meeting in Romania 22
Raia ROGAC – The Great Union: Debates and Opportunities 24
EBLIDA Position Statement on the Google Book Settlement 25
Mauro GUERRINI, Giovanna FRIGIMELICA – Libraries in Italy: A Brief Overview (II) 27
Ion CONSTANTIN
– The International Scientific Session *60 Years of the Slavic Languages and Literatures Chair of Bucharest University* 33
– The Scientific Session *Bulgarian Spirituality in Romanian Framework (1869–2009)* 34
The "George Coşbuc" National Poetry Festival 35
Catalogue 36
Gabriela TOMA – Reference Books – What is Reality? 38
Calendar – December 2009 39

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1
ABIDOR: Tel./Fax: 021 316.36.25
BMB: Tel./Fax: 021 316.83.00/04/05/06
Redacţia: Tel./Fax: 021 316.83.06/Int. 130
E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redacţia: Ion HOREA (redactor şef), Georgeta FILITTI
Iulia MACARIE (secretar de redacţie), Radu VLĂDUŢ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poştal 010354, Bucureşti.
Anexez chitanţa de plată a sumei de ..... RON în contul dvs.
nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociaţia noastră ABIDOR şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociaţiile INTAMEL şi EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicaţie care vă oferă ultimele noutăţi din comunitatea internaţională a bibliotecilor.

Administraţia noastră face, prin plata directă sau prin mandat poştal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR**. Preţul unui număr este de 2 RON. Preţul unui abonament anual (12 numere) este de 24 RON. Primul an de apariţie: 1998.

Tipărit la Tipografia COPERTEX

Redacţia revistei BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR respectă opţiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

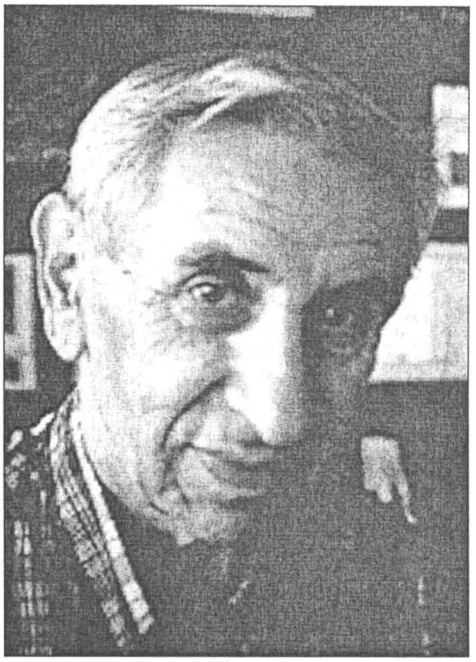

CORNEL REGMAN

1919-1999

90 de ani de la naştere

„… literatura noastră, proza noastră realistă dintr-un trecut nu tocmai depărtat au produs asemenea opere, care prin forța simbolică a generalizării artistice se constituie ele înseşi în veritabile mituri şi operează în această calitate asupra cititorului, cu autoritatea pe care o au străvechile întruchipări ale imaginației populare…

… Ion, Vitoria Lipan, Budulea Taichii – bărbatul, femeia, copilul – iată, în fond, schema unei noi mitologii țărăneşti, căreia marii noştri realişti din trecut i-au aşezat temeliile şi pe care vremurile noastre au îmbogățit-o în chip nesperat, potențîndu-i semnificațiile, adîncindu-i umanitatea…“

Confluențe literare

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AL. CĂPRARIU

1929-1988

80 de ani de la naştere

„… Dacă, iniţial, lirica lui Căprariu este infuzată cu reminiscenţe blagiene în peisaje stilizate ori tatonează, în erotică, substratul profund melancolic al romanţei, ulterior ea se deschide într-o aventură a cuvântului rafinat, spiritual, mătăsos şi fluid uneori, voit sterp, precis şi rece altădată… creaţia lui Căprariu coboară cu vervă cenzurată în stradă, se retrage elegiac-meditativă în spaţiile unor blânde reverii, tresare fantastă şi ironică în broderii migăloase sau se desface sub o abia perceptibilă maliţie ingenuă, în silogisme şi parabole.“

Petru Poantă

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro